

Kočevju velika plaketa oboroženih sil

Priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo Rajku Jenku - Prebrana napredovanja sta-rešin

Med letošnjimi dobitniki te velike plakete oboroženih sil SFRJ je kot edini dobitnik iz Slovenije tudi občina Kočevje. Plaketo je podelil zvezni sekretariat za ljudsko obrambo in družbeno samozadržano za izredne rezultate in uspehe pri pripravah na obrambo države.

Veliko plaketo je podelil na proslavi ob dnevu JLA, ki je bila minuli ponedeljek v Kočevju, poveljnik republiškega štaba teritorialne obrambe Slovenije general Miha Petrič, prevzel pa jo je predsednik občinske skupščine Savo Vovk.

Na svečanosti so podelili še več priznanj in pohval vodstev TO Slovenije, ljubljanske pokrajine in občine Kočevje ter sveta za LO in DZS občine Kočevje. Republiški sekretar za ljudsko obrambo Martin Košir je podelil priznanje republiškega sekretariata za LO in DZS Rajku Jenku, ki je načelnik občinskega centra za obveščanje in alarmiranje.

Svečanosti, na kateri je govoril nosilec spomenice 1941 Nace Karničnik, so prisostvovali še član sveta federacije Ivan Maček-Matija, več predstavnikov republiških vodstev, več generalov, narodnih herojev, prvoborcev, rezervni vojaški starejšine, predstavnik JLA in TO in DSZ ter drugi. V kulturnem programu pa so sodelovali vojaki, moški pevski zbor iz Kočevja, učenci glasbene šole in recitatorji. J. P.

Konec je zaostajanja Brežic

Viktor Avbelj in dr. Marjan Breclj gosta brežiške občine, ki hoče med razvite

Brežice sta v petek, 19. decembra, obiskala predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj in član predsedstva dr. Marjan Breclj. Gostom so v uvodnem pogovoru predstavili posavsko regijo in brežiško občino, nato pa so jima razkazali Tovarno pohištva, Posavski muzej in hotel Terme v Čateških Toplicah.

Razvitost brežiške občine najboljše ponazarja njena uvrstitev v republiki. Na začetku petletnega obdobja 1976 - 1980 je bila ta še na repu (na 53. mestu), letos pa se

je pebila že na 45. mesto. V novi petletki si je postavila za cilj 30. mesto, zato načrtuje kar 7-odstotno rast družbenega produkta. Povprečje za Slovenijo je v tem obdobju 2,5 odst. Med tem naj bi se število zaposlenih povečalo za 1000, kar bi omogočilo predvsem zaposlovanje zdomcev in zmanjšalo dnevno migracijo delavcev.

Tovariš Avbelj je opozoril, da se vloga občine in njena odgovornost za razvoj povečujeta in da je policentričnost še naprej pomembno načelo razvoja Slovenije. „Prav je,“ je dejal, „da želite čimprej dohiteti razvitejšo občino, vendar je nevarnost, da bi ob visoki rasti družbenega brutoproducta (7 odst.) v naprej povečevali tudi porabo. Vse oblike porabe so ta čas potrebne kritičnega pretresa, zlasti tiste za neproduktivne namene, ki se uspešno izmika kontroli. Gre za zmanjševanje administracije, za ponovno ureditev poslovanja na vseh ravneh.“

V Tovarni pohištva sta se gosta zanimala predvsem za dohodkovno povezavo med proizvodnjo in trgovino in pri tem zvedela, da so odnosi, žal, še vedno klasični. SOZD Slovenijales, ki je že pred leti dajal vzor za združevanje, ni izpeljal dohodkovne povezave. Dosednost

ODLIKOVANJE ARHEOLOGU

Deželna vlada Zgornje Avstrije je arheologa Toneta Kneza, kustosa Dolenjskega muzeja v Novem mestu, odlikovala s srebrnim častnim znakom, odlikovanjem dežele Zgornje Avstrije, za zasluge pri organizaciji mednarodne arheološke razstave „Halštatska kultura“.

Nagradna anketa

Kakšen se vam zdi Dolenjski list? Danes tudi nagradna križanka

V novoletni Prilogi objavljamo poleg zanimivega branja, ki naj krajša praznične dni, tudi nagradno anketo. Pričakujemo, da si boste vzeli četrto urico prostega časa in odgovorili na vprašanja o tem, kakšen se vam zdi časopis, kaj v njem pogrešate, kaj najraje berete ipd. Izpolnjeni anketni listi bodo pomagali uredništvu pri iskanju in oblikovanju takšne vsebine Dolenjskega lista, ki bo najbližje potrebam in željam bralcev, hkrati pa vam z anketo dajemo možnost preizkusiti srečo; med poslanimi izpolnjenimi anketami bomo izžrebali dobitnike denarnih in knjižnih nagrad.

Vsem, ki so jim pri srcu križanke, pa je v časopisu na voljo velika križanka. Tudi izžrebani reševalci križanke bodo prejeli lepe nagrade, zato kar svinčnik v roko in pogumno nad križanko ter anketo. Oboje lahko pošljete v eni ovojnici na naslov uredništva Dolenjskega lista.

Doma je vse več kruha

Posavje: novoletna srečanja z delavci iz tujine - Za zaposlitev na tujem usiha zanimanje - 40 povratnikov

V Posavju bodo te dni pripravili srečanja delavcev, ki so na začasnem delu v tujini. Teh je iz Posavja preko 2000, všteti so tudi otroci. Danes dopoldne ob 10. uri bo sestanek v Krškem v sejni dvorani občinske skupščine, v torek, 30. decembra, se bodo ob 10. zbrali brežiški zdomci v hotelu Turist, ob 16. uri pa bo srečanje rojakov tudi v sevniškem Hotelu Ajdovec. Naši delavci bodo lahko dobili številne podrobne odgovore iz ust predstavnikov davčne uprave, carine, pokojninsko-invalidskega zavarovanja in izobraževalne skupnosti.

Občinske skupnosti za zaposlovanje v Brežicah, Krškem in Sevnici so uvedli dežurstva, nekakšne uradne ure od 7. do 13. ure vse dni (razen sobote in praznikov) do 31. decembra in še po novem letu. Sicer pa so skupnosti v Posavju registrirale čez 40 povratnikov. Od tega je več kot polovico žensk, ki so se vrnile na jesen zaradi šolanja otrok. Značilno je, da se vračajo delavci, stari od 35 do 40 let. Težav z zaposlitvijo je precej, saj zahtevajo

specifično delo, podobno tistemu v tujini, in podobno plačo. Branijo se izmenskega dela.

Pri strokovni službi skupnosti zaposlovanje Posavja v Sevnici ugotavljajo, da je najtežje zaposliti človeka brez poklica. Podatki kažejo, da je od skupnega števila zdomcev več kot polovica delavcev s poklicem ozkega profila. Povratniki predstavljajo komaj odtotek priliva kadrov v regiji. Delavci, ki se bodo vrnili, bo imeli manj možnosti za zaposlitev in industriji, čeprav so v sevniški občini predvideli, da bodo v naslednjih letih zgradili novi tovarni Stillasa (142 delavcev) in Lisce (106). Ostajajo pa možnosti za usmeritev v obrt in kmetijstvo.

METLIKA SE PREDSTAVI

V akciji štirih dolenjskih občin z naslovom „Spoznajmo se“ bodo 10. januarja predstavili Metliko Novemu mestu: mešani pevski zbor Beti, sekstet Vitis, tamburaši in folklorna skupina mladinskega kluba, metliška mestna godba ter učenci metliške glasbene šole. Kaj več metliška ljubiteljska premora.

UGLEDNA GOSTA V PROIZVODNJI - Predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj (na sliki desno) in dr. Marjan Breclj sta si v petek ogledala Tovarno pohištva v Brežicah in sodelovala v pogovoru s predstavniki kolektiva. Po obisku tovarne sta se z velikim zanimanjem sprehodila skozi zbirke Posavskega muzeja in si nazadnje ogledala še najnovejši turistični objekt občine - hotel Terme na Čatežu. (Foto: Jožica Teppey)

Preveč zapiranja vase

Dr. Vasil Tupurkovski med obiskom pri novomeški mladini predaval o vlogi ZSMJ - Manjka množičnosti

18. decembra se je na celodnevem delovnem obisku pri novomeški mladini zadržal predsednik Zvezne konference ZSM Jugoslavije dr. Vasil Tupurkovski. Po dopoldanskih pogovorih o delu osnovnih organizacij ZSMS v dveh novomeških delovnih organizacijah, Krki in Labodu, se je popoldne priključil tudi seji predsedstva OK ZSMS Novo mesto, kjer so ga člani seznanili z delom posameznih konferenc in komisij, potem pa je imel v domu JLA predavanje o vlogi ZSMJ v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Dr. Vasil Tupurkovski je dokaj številnim obiskovalcem na kratko spregovoril o izredno pomembni in težki vlogi, ki jo je naša mladina imela že v vojni in po njej vse do danes, dlje pa se je zadržal na vprašanju sedanje vloge mladinske organizacije pri nas, pri čemer se ni izognil nepravilnostim in pomanjkljivostim. Tako je poudaril, da nam v ZSMJ ni uspelo dokončno izgraditi takega sistema informiranja, odločanja, delegatskih odnosov, ki bi bil porok za to, da bi mladinska organizacija res izražala interese naše mlade generacije in jasna stališča o družbenih problemih in vpraša-

njih, posebno tistih, ki neposredno zadevajo mlade. Poudaril je, da je tudi v ZSMJ pri delu še vedno preveč nedemokratičnosti in forumskega dela, srečujemo pa se še z eno „boleznijo“ - mladinska organizacija ni množična.

V DOMU JLA - Vasil Tupurkovski kritično o delu in vlogi ZSMJ... (Foto: Boris Berič)

To je poudaril tudi v razgovoru po predavanju. Med obiskom v Krki in Labodu da se je sicer seznanil z zelo široko in razvejeno dejavnostjo osnovnih organizacij, da pa ta organizacija na žalost ni množična. Treba pa se je boriti za vsakega mladega človeka in ga spodbuditi za aktivno delo znotraj mladinske organizacije.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

V BREŽICAH SE SEDEM NERAZVITIH KS

Zbori občinske skupščine se bodo 29. decembra sestali zadnjič v tem letu. V središču pozornosti bo zagotovitev predloga sporazuma o načinu združevanja in uporabi sredstev za uresničevanje skupnih interesov v krajevnih skupnosti od 1981 - 1985. Sporazum je vezan na analizo razvitosti KS, v katerih so navedeni ukrepi za njihov skladnejši razvoj. Po merilih, kot so gibanje in gostota prebivalstva, število kmetov in zaposlenih, stanje cestnega omrežja, število telefonskih naročnikov, oskrba s pitno vodo in oddaljenost od občinskega središča je razvita samo krajevna skupnost Brežice. Srednje razvitih KS je 12, manj razvitih pa 7. Med zadnje sodijo KS; Globoko, Pišce, Bizeljsko, Pečice - Križe, Sromlje, Mrzlava vas in Velika Dolina.

SPOROČILO BRALCEM

Zaradi novoletnih praznikov bo naslednja številka Dolenjskega lista izšla 5. januarja 1981.

Nadaljevalo se bo suho in razmeroma toplo vreme. V soboto bo prehodno manjše poslabšanje

SLOVESNO V GARNIZIJI - Pred dnevom JLA so pionirji treh posavskih občin obiskali garnizijo Celldje, kjer jim je komandant Franc Tomažin priredil sprejem. Pionirji so mu čestitali, tovariš komandant pa je ob tej priložnosti izročil nagrade piscem najboljših sestavkov o Titu in splošnem ljudskem odporu. (Foto: Martin Zupančič)

Obisk predsednika predsedstva SFRJ Cvijetina Mijatovića v Ita iji in Vatikanu je še vedno zelo odmevna tema v italijanskih sredstvih obveščanja, ki predvsem podarjajo obojestransko zadovoljstvo zaradi dobrih in prijateljskih sosedskih odnosov Italije ter Jugoslavije.

Italija: odmevi na obisk iz Jugoslavije

S tem v zvezi opozarjajo tudi na položaj manjšin, zlasti jugoslovanske v Italiji, ki še nima urejenih vseh zakonskih pravic. Italijanski časopisi, radio ter televizija podarjajo, da je delegacija slovenske manjšine med sprejemom pri Cvijetinu Mijatoviću opozorila na neustrezno delo italijanske vladne komisije. Ta namreč ne dela povsem v duhu dobrih sosedskih odnosov in ne sledi vsebini izjav, ki so jih zadnje čase dajali najvišji jugoslovanski in italijanski predstavniki.

Predstavniki slovenske manjšine kanijo sedaj z obisk sedežev posameznih italijanskih političnih strank dobiti najširšo podporo za svoja stališča ter tako izrabiti ugodno politično vzdušje, ki ga je Mijatovićev obisk v Italiji še razširil.

LR KITAJSKA: ZAKLJUČNO OBDOBJE SOJENJA

Sojenje deseterici, ki jih obtožba krivi protirevolucionarne dejavnosti na Kitajskem, se počasi približuje koncu, s tem pa se odpirajo rudi nekatera globlja vsebinska vprašanja.

Vsekakor je v ospredju dilema, kako obravnavati obtožence, ki se bodo utegnili braniti s tem, da so zgolj izpolnjevali ukaze ali navodila pokojnega kitajskega predsednika. Zadrega namreč nastane ob vprašanju, ali bo v takem primeru obtožba razširila svojo obtožnico ali ne. Rečeno drugače: ali se bo na zatožni klopi (čeprav seveda posredno) znašel tudi pokojni predsednik Mao Zedong.

Zdaj poteka po državi široka politična akcija, ki naj bi dokončno postavila piko na i preteklega obdobja in pokazala na vse napake in seveda tudi osebno opredelila odgovornost zanje.

Glede tega si nasprotujeta dve osnovni stališči: po enem je bilo v obdobju kitajske kulturne revolucije prav vse narobe in je ta zadržala razvoj države za deset do petnajst let, po drugem pa je bilo v tem obdobju vendarle tudi nekaj pozitivnega. Prav razhajanje okoli tega vprašanja naj bi povzročilo tudi politični umik predsednika kitajske komunistične partije Hua Kuo Fenga, ki sodi, da je bilo tudi v obdobju kitajske kulturne revolucije nekaj dobrih stvari. Temu nasprotju generalni sekretar partije, v katerem nekateri vidijo bodočega voditelja.

In to je tisto ozadje, brez katerega ni mogoče prav razumeti sedanji sodni proces protirevolucionarjem, med katerimi je tudi vdova pokojnega kitajskega predsednika Mao Zedonga.

IRAN: MILIJARDNE TERJATVE

Iran je naposled poslal s posredovanjem alžirskih diplomatov svoje natančne zahteve vladí Združenih držav Amerike. Od nje terjajo v zameno za izpustitev 52 zaprtih talcev vsoto 24 milijard 400 milijonov dolarjev, ki bi jih morale Združene države Amerike položiti v alžirsko narodno banko kot osnovno kritje za iranske terjatve do Američanov.

V te terjatve so vključene zamrznjena iranska sredstva v ameriških in drugih zahodnih bankah, prav tako pa tudi premoženje pokojnega šaha Reze Pahlavija.

Američani za zdaj še „proučujejo“ te zahteve, vendar je že zdaj jasno, da bodo imeli velike pravne in finančne zadrege, če jih bodo hoteli uresničiti.

Boji med iranskimi in iraškimi silami se medtem nadaljujejo in na obeh straneh poročajo o hudih izgubah... nasprotnikov.

JANEZ ČUČEK

Za stanovanje je potrebno varčevati

Skoraj ni družine, ki bi lahko z lastnimi sredstvi kupila stanovanje ali zgradila hišo, zato bi vas želeli seznaniti z možnostmi namenskega varčevanja za stanovanje pri temeljnih bankah združenih v Ljubljansko banko.

Varčujete lahko z rednimi mesečnimi pologi ali z enkratnim pologom.

Varčevati je potrebno vsaj dve leti.

Pravico do posojila za stanovanje si lahko pridobite tudi s prodajo

prihranjenih deviznih sredstev in vezavo njihove dinarske protivednosti ali z vezavo dinarjev.

Če se odločite varčevati za stanovanje ali hišo z rednimi mesečnimi pologi, dobite npr. po štirih letih na privarčevani znesek kar 200 % posojila in še 40 % za ohranjanje realne vrednosti hranilne vloge.

Na vsa vprašanja o varčevanju vam bodo odgovorili v vaši banki.

Ljubljanska banka

Delitev naj spodbudi – delo

Večino aktualna stara ugotovitev – Vsak kompromis, ki ga glede delitve še sklepamo ali dopuščamo, je v bistvu proti razrednim interesom delavcev

Navada, da govorimo največ o delitvi dohodka, skoraj nič pa ne razmišljamo o tem, kako ga ustvariti in povečati, še malo ni v skladu z ustavo. Največji problemi okrog delitve dohodka nastajajo prav tam, kjer sta dohodek in produktivnost majhna. Zato je več kot upravičeno, če si zastavimo vprašanje, kako doseči, da bo delitev spodbujala proizvodnost dela.

Če želimo, da delavci ne bodo zainteresirani samo za svoje osebne dohodka, ampak tudi za naložbe, za večjo proizvodnost dela, morajo nji-

hovi osebni dohodki v večji meri kot doslej postati odvisni od rezultatov naložbe sedanjega in minulega dela ter ustvarjenega dohodka temeljne organizacije združenega dela. Dokler temeljne organizacije združenega dela in delavci v njih ne bodo z dolžnostjo dobrega gospodarja ustvarjali dohodek in ga zatem tako tudi delili in združevali, toliko časa ne bodo samoupravno gospodarili in odločali. Tu je vsako razpravljanje odveč in zato je tudi vsak kompromis, ki jih ponekod še sklepajo, oziroma dopuščajo, naperjen proti razrednim interesom delavcev.

Za medsebojne, socialistične odnose v združenem delu je v bistvu nepomembno, ali delavcu presežno delo odtujejo država, banka, veletrgovina ali pa njegova lastna organizacija združenega dela. Boj proti odtujevanju dohodka, boj proti nenehnemu povečanju družbenih obveznosti, ki bremene gospodarstvo, prizadevanja za nov, enakopravnejši odnos med delovno organizacijo in banko ali trgovino, je še kako potreben, saj pomeni vračanje odtujene akumulacije v delovno organizacijo. Toda: če bomo dopustili, da se „vrnjena sredstva“ poslej odtujujejo na ravni organizacije združenega dela, bomo spet ostali na pol poti. Ni največji problem, da se v velikem številu delovnih organizacij še niso konstituirali v skladu z ustavo v več TOZD: veliko pomembnejše in zahtevnejše je urejanje materialnih odnosov med temeljnimi orga-

nizacijami združenega dela, ki se združujejo v delovno organizacijo. Med konstituiranimi in celo med registriranimi delovnimi organizacijami jih je veliko preveč takšnih, ki so s sporazumom in posebnim aktom razdelile sredstva in vire sredstev na TOZD, toda že v naslednji potezi so z istim sporazumom vsa takšna, na papirju razmejena sredstva in pravice spet enkrat za vselej združile na ravni delovne organizacije.

Po drugi strani pa delitev spet ne sme postati izključna pristojnost TOZD ali neposredna pristojnost vseh delavcev. To pomeni, da še malo nimajo prav posamezniki, ki vse razlike med dohodki organizacij združenega dela pripisujejo izključno delovnemu prispevku delavcev v teh organizacijah, čeprav izvirajo tudi iz različnih pogojev za delo in ustvarjanje dohodka.

VINKO BLATNIK

ZA ZACETEK DVE ZGODBE IZ WASHINGTONA, kjer se družina RONALDA REAGANA pripravljajo, da bo 20. januarja prihodnje leto zamenjala JIMMYJA CARTERJA in njegove v Beli hiši. Glede prve zgodbe tole: časopisi so se na dolgo in široko razpisali o izjavi, ki da jo je bojala dala NANCY REAGAN po prvem obisku v Beli hiši – namreč, da bi se morali CARTERJEVI izseliti vsaj dva meseca prej iz stanovanja, sicer da REAGANOVI ne bi imeli dovolj časa za preureditev stanovanja. Po nekaj dneh sta tako CARTERJEVA kot REAGANOVA SOPROGA zanikali te časopisne zgodbe in vse se je umirilo. In ravno ko se je umirilo, je planila na prve strani časopisov nova zadrega. Sin bodočega predsednika, RON REAGAN, je izjavil novinarjem, da nikakor ne bo stisnil roke sedanjemu predsedniku JIMMYJU CARTERJU, ko se bo z njim srečal ob predaji predsedniških dolžnosti januarja prihodnje leto. Zakaj ne, so ga vprašali novinarji. Zato, je odvrnil, ker je CARTER med predvolilno kampanjo obtoževal mojega očeta, da bo pahnil Združene države Amerike v vojno, razen tega pa ga je imenoval rasista. „Veste“, je dejal REAGANOV SIN, „gospod CARTER ima tak značaj kot kača klopotaća.“ Brez dlake na jeziku in brez strahu, da se bo moral zagovarjati zaradi klevetanja...

BALI PA SE ZELO OČITNO NISO tudi trije Britanci, ko so se pred nekaj tedni odpravili na vratolomno vožnjo po Antarktiki in jo te dni srečno končali. S posebnim snežnim vozilom so prevozili okoli 3800 kilometrov po skoraj neprehodnem terenu, pokritem z večnim ledom in snegom. Pred odhodom so izjavili, da imajo samo petdeset odstotkov možnosti, da preživijo, po povratku pa, da niti ni „bilo tako zelo hudo“. Ko pa so jih vprašali, zakaj so to storili, saj njihova pot ni imela nič skupnega z znanstvenim raziskovanjem, so preprosto odgovorili: ker tega pred nami še nihče ni storil... Dober razlog, če nimaš bolj pametnega...

MEDTEM PA JE KUBANSKA VLADA plačala 4,5 milijona dolarjev odškodnine za patrolni čoln bahamske mornarice, ki ga je potopila maja letos med množičnimi odhodi kubanskih državljanov v ZDA. Družinam štirih ubitih mornarjev so plačali 400.000 dolarjev, ostank pa vojni mornarici Bahamskih otokov... nega dela v te namene. Draga napaka...

TELEGRAMI

MOSKVA – Kot je sporočil zdravniški konzilij, je nekdanji sovjetski premier ALEKSEJ KOSIGIN umrl 18. decembra, ker mu je prenehalo delovati srce. V sporočilu je rečeno, da je Kosigin dolgo časa trpel zaradi arterioskleroze ožilja, pri čemer se mu je bolezen zelo poslabšala leta 1976 zaradi izliva krvi v možgane in zaradi infarkta oktobra 1979 in avgusta 1980. Neposreden vzrok smrti je bila oslabelost srca s hudim poslabšanjem ritma. Kot je sporočila vladna komisija, bo pokopan pod zidovi Kremlja. Aleksej Kosigin je umrl v 77. letu starosti.

HAVANA – V govoru na havanskem Trgu revolucije pred milijon Kubancev, ki so se zbrali ob koncu drugega kongresa kubanske KP, je predsednik FIDEL CASTRO opozoril na poslabšanje mednarodnega položaja, pri čemer je še posebej govoril o nevarnosti, ki v tej zvezi grozi Kubi in njenim južno-ameriškim sosedom od ZDA

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Jugoslovija je trdno odločena, da bo v prihodnjih petih letih odpravila primanjkljaj v plačilni bilanci. Korak naprej smo storili že letos, ko smo primanjkljaj 3,6 milijarde dolarjev iz leta 1979 zmanjšali na približno 2 milijardi dolarjev, ob tem pa so se okreplili tudi devizne rezerve države.

Dva tisoč dolarjev

To je na tiskovni konferenca za tuje novinarje v Beogradu poudaril podpredsednik ZIS Zvone Dragan. Ko je govoril o ekonomskem položaju in razvoju v prihodnjem in naslednjih petih letih, je poudaril da je politika ekonomske stabilizacije že dala vidne OeZlatne. Po najnovejših ocenah se je jugoslovanski izvoz v letošnjem letu realno povečal za 9,5 odstotka, uvoz pa realno zmanjšal za 15 odstotkov. Zato zdaj izvoz pokriva v zunanjetrgovinski menjavi nekaj manj kot 60 odstotkov uvoza, med em ko je lani ta odstotek znašal 50.

Zvone Dragan je tudi navedel, da so se cene na drobno povečale za 32 odstotkov.

življenjski stroški, v primerjavi z lanskoletno ravni, pa za 31 odstotkov. Realni osebni dohodki so realno manjši za 7 odstotkov, s upna osebna potrošnja pa se le nekoliko razlikuje od lanske ravni.

Zvone Dragan je med drugim tudi povedal, da bo Jugoslovija prihodnje leto uvozila 10,200.000 ton nafte, kar je približno toliko kot letos, sami pa je bomo načrpali nekaj več kot 4 milijone ton, če pa se bo tekoče zlato podražilo nad pričakovanji, bomo morali uvoz nafte zmanjšati. Uvozili jo bomo iz Sovjetske zveze, Iraka, Irana, Kuvajta, Libije, Nigerije, Alžirije in Mehike, potekajo pa tudi pogajanja s še nekaterimi državami. Glede zunanjih finančnih posojil za zagotovitev likvidnosti in za povečanje deviznih rezerv, je Zvone Dragan povedal, da je naša država sklenila sporazum z mednarodnim monetarnim skladom za posojilo v višini 438 milijonov dolarjev, s Kuvajtom za 250 milijonov, s Francijo za 150 milijonov in Avstrijo za 100 milijonov dolarjev, potekajo pa še pogovori s skupinami bank ZDA, V like Britanije, Kanade, Japonske, Zvezne republike Nemčije in Italije.

Zvone Dragan je med drugim navedel tudi podatek, da je narodni dohodek na prebivalca ob koncu letošnjega leta približno 2000 dolarjev.

MILAN MEDEN

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA IN NAGRAJEVANJE STROKOVNE SLUŽBE OBČINSKIH SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE NOVO MESTO

Objavlja prosta dela in naloge

– SVETOVANJA PRI ZAPOSLOVANJU IN POSREDOVANJU DELA NA IZPOSTAVI STROKOVNE SLUŽBE V ČRNOMLJU

1. Za navedena dela se zahteva višja izobrazba socialne ali pravne smeri
  2. 2 leti delovnih izkušenj in 3-mesečno poskusno delo
- Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidati lahko vložijo vloge z dokazili o izobrazbi Strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje Novo mesto, Trdinova 10, v 15 dneh po objavi razpisa. O izidu izbire bodo obveščeni v nadaljnjem tridesetdnevnem roku.

941/52-80

PLOČEVINASTI ČEP – Pred zapomnicami pri kandidski železniški postaji se redno naredi dolga kolona vozil, ki dovolj zgovorno priča, da ta del novomeškega prometnega ožila nujno potrebuje rešitev: podvoz in obvozno cesto. Prvi je narejen, cesta pa gre po polzevo naprej. (Foto: Markelj)

NAJCENEJE NA TRŽNICI – V prednovoletnih dneh so na novomeški tržnici pričeli delavci Gozdnega gospodarstva prodajati okrasne jelke. Glede na velikost so cene od 60 din naprej, kar pa je še vedno nekajkrat ceneje, kot če nas zalotijo pri črni sečnji v gozdu. (Foto: j. Pavlin)

KAR TRI RAZSTAVE ZA PRAZNIK – V novomeškem Domu JLA so ob prazniku naše armade pripravili bogato razstavo fotografij in dokumentov o nastanku in razvoju oboroženih sil Jugoslavije, razstavo fotografij letošnjega svečanega sprejema in razstavo o vzponu ženskega rokometnega kluba.

PREIZKUŠEN NAČIN – Z novim snegom so vedno t ežave, še posebej pa je hudo, če je moker in težak, kot je bil zadnji. Plugi sicer opravijo svoje in sneg zrinejo s cest, pločniki pa so skoraj neprehodni. Edini r ecept je: lopate v roke. Posnetek je iz Črnomlja. (Foto: Bartelj)

Je streznitev še pravočasna?

V planskih dokumentih pridelovanja hrane ena prednostnih nalog – Brez drugače organiziranih kmetijskih zadrug, urejenih dohodkovnih odnosov optimizem ni na mestu

Hrana še nikdar ni prišla toliko do izraza kot v planskih dokumentih za novo srednje-ročno obdobje, v katerih je kot ena prednostnih nalog našega nadaljnega razvoja začetno prav pridelovanje hrane in kmetijstva. Ne samo kmetijce, ampak nas vse, celotno združeno delo, čakajo zato izredno odgovorne in neodložljive naloge. Če pet let naj bi v Sloveniji pridelali kar 85 odstotkov hrane, ki jo potrebujemo, to pa bo mogoče le pod določenimi pogoji. Vsekakor pa ne brez resnejše in precej drugačne organiziranih kmetijskih zadrug, ki morajo postati resnično organa cije kmetov kooperantov.

Tako bi lahko strnili živahno razpravo o dosedanjem delu in nalogah Zadrugne zveze Slovenije za naprej na nedavnem izrednem občnem zboru zveze, na katerem so izvolili tudi novo vodstvo te organizacije zadrugnikov – upravni, nadzorni odbor in druge organe ter novega predsednika, ki bo zamenjal Andreja Petelina, Nandeta Vodeta iz Kamnika – član predsedstva SRS Tone Bole pa je 78 zadrugnikom na slovesnosti pred začetkom zbora podelil državna priznanja, s katerimi jih je odikovalo predsedstvo SFRJ za njihov prispevek pri razvoju zadrugništva in kmetijstva sploh.

Da moramo nadaljevati z ugodno rastjo kmetijske proizvodnje, ki je bila letos prvič zares uspešna, smo slišali, in povečati vlaganja v

primarno kmetijsko proizvodnjo. Predvsem pa je treba že v prihodnjih mesecih krepko zagrabiti, saj se izgubljena sezona v kmetijstvu ne da kar tako nadoknaditi. Vendar že v prihodnjem letu ne bo lahko, saj zaradi slabega vremena jesenska setev ni bila opravljena v celoti, težave pa bodo tudi zaradi pomanjkanja mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev in rezervnih delov za stroje. Veliko prepočasi poteka tudi združevanje deviz za uvoz repromateriala, poleg tega pa so se v druge namene porabile celo nekater devize, pridobljene z izvozom hrane. Da pa kmetijskih pridelkov ne bi izvažali, bi bilo treba združevati devizna sredstva za oskrbo z reprodukcijskim materialom zunaj kmetijstva.

Se naprej si je treba prizadevati tudi za združevanje kmetov, saj to zahteva povsod aktualna borba za večjo produktivnost, sedanja razdrobljenost pa ne omogoča dobrega gospodarjenja, večjih učinkov z manjšimi stroški, večjega dohodka za pridelovalca in rejca. Ureditev socialnega položaja kmetov je takojšnja naloga, ki je nikakor ne gre več prelagati, če nočemo še naprej naglo zgubljeni kmetov, saj je nas pomembna vsa proizvodnja, ne glede na velikost kmetij.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

mesecih pa nam bo manjkalo 59 milijonov kilovatnih ur, kar bo verjetno treba kriti z izmenjavami s tujino.

Na prvi pogled bi se zdela taka rast porabe nekoliko prevelika, saj je v zadnjih petih letih skupna poraba narasčala za 5,7 odstotka na leto, medtem ko je šlo v distribucijsko mrežo vsako leto za 6,2 odstotka električne energije več. Vendar bodo potrebe petih največjih porabnikov naslednje leto narasle za 7,2 odstotka, doslej pa so rasle le za 2,7 odstotka. Zato nastopijo zadržane pri predvidevanju porabe v distribuciji, kjer načrtovalci predvidevajo porabo 6198 milijonov kilovatnih ur, kar je za 6,2 odstotka več kot lani, ko je poraba narasla za 7,2 odstotka, kar pa pripisujejo izpadu ostalih energetskih virov.

Seveda je celotna elektro-energetska bilanca v veliki meri odvisna od količine padavin in zalog premoga. Premoga bo sicer dovolj, tako da bo termoelektrarna Soštanj lahko vseskozi normalno obratovala, le če ne bo izpadov in okvar. Seveda pa bilanca računa tudi na nuklearno elektrarno Krško, ki naj bi v naslednjem letu, ko še ne bo obratovala s polno zmogljivostjo, proizvedla 1176 milijonov kilovatnih ur električne energije; Slovenija bo dobila od tega polovico energije. Seveda bo vse to moč doseči, če bo NE Krško v resnici začela obratovati 1. julija 1981, ko bo začela elektrarna delovati s polovično močjo. V primeru, da poskusno obratovanje in odpravljanje napak ne bo uspešno izvedeno, pa bi bilo čutili posledice šele v zimi 1981/82, ker bi TE Soštanj porabila tudi zaloge premoga za naslednje zimo.

J. S.

Ključ JE Krško

Elektroenergetska bilanca bo ustalila šele nuklearka v Krškem

Sodeč po napovedih izvršnega odbora samoupravne interesne skupnosti slovenskega elektrogospodarstva bomo v naslednjem letu z 8.621 milijoni kilovatnih ur skoraj v celoti krili potrebe po električni energiji, kar pomeni za 6,6 odstotka večjo porabo kot letos. Le v prvih

ZBIRALI SMO ZA PRIZADETE OB POTRESU

Akciji zbiranja pomoči ljudem iz južne Italije, ki jih je novembra prizadel potres, smo se pridružili tudi učenci sevniške osnovne šole. Pionirji smo se z vso resnostjo lotili zbiranja, zato je akcija dobro uspela. Razredne skupnosti so kar tekmovalne med seboj, katera bo zbrala več. Tako smo ljudem, ki potrebujejo pomoč, postali blizu 12.000 dinarjev.

ALES FILEJ

OMAGALI PRED KONCEM

Okoli 70 delegatov in gostov občinskih kandidacijske konferenec v Kočevju je hrabro preneslo vse napore, ko so bili dve uri skoraj neprodušno zaprti v majhni dvorani. Nekateri so res že komaj lovili zrak, drugi so se počutili kot riba v vodi, najbolj vzdržljivi pa so celo lahko še kadili!

Ko je konferenca končala delo, je ostalo v dvorani še vodstvo SZDL, ki je imelo na dnevnem redu nadaljnjih 11 točk (že na konferenci so jih prej obdelali 5). Zelo živahno so razpravljali skoraj o vseh, nato pa so vedno bolj omagovali in končno dve točki in pol pred koncem popolnoma omagali in prekinili, oz. odložili sejo.

Sejmišča

NOVO MESTO: V ponedeljek je bilo na sejmišču spet živo. Naprodaj je bilo 359 pujskov in 9 nad tri mesece starih prašičev, prodanih pa skupno 285. Če na pujskem se je gibala od 1.500 do 2.100 din, starejših prašičev pa od 2.200 do 3.600 dinarjev.

BREŽICE: Sobotna ponudba je bila spet obilna, saj so kupci lahko izbirali med 517 pujski in 24 nad tri mesece starih prašiči. Kupili so jih skupaj 439. Za pujske so dajali okoli 75 din, za starejše prašiče pa okoli 60 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Dva tisočaka za en repek

Po našem „borznm“ poročilu sodeč, je postalo gnezdo pujskov pravo premoženje. V ponedeljek je bilo na novomeškem sejmišču treba odšteti za en sam repek že dva tisoč in več dinarjev, zato rejcu ne more biti vseno, kaj je odpeljal s sejma in kakšno ima zasnovu za kolino.

Recimo zato danes nekaj besed o sodobnih pasmah prašičev, to je takih, ki imajo dobre rejske lastnosti, velik dnevni prirast, dobro izkoriščanje krme, veliko mesa in raje manj slanine. To so predvsem mesnate in mesno-mastne pasme, ki so jih vzgojili s križanjem. Zanimivo je, da je skoraj pri vseh križanjih sodelovala angleška pasma large white, veliki beli prašič – jorkširec.

Naše domače pasme prašičev, ki so jih gojili predvsem zaradi masti, nimajo zlasti v intenzivni reji nobenega pomena več. Tu mislimo na razne mangulice, slavonske prašiče in turopoljce, ki se odlikujejo le s skromnostjo – pasli so jih celo po gozdovih – se odlikujejo drugih rejjskih kvalitiet v današnjem smislu pa nimajo. Majhna izjema je naš krškopoljski črnopasasti prašič, ki ima dobro meso, je skromen v zahtevah in ga zato v kmečki reji še vedno upoštevamo. Njegova hiba je slaba plodnost in slaba rastnost.

Tudi pri nas, zlasti v farmški reji, so si dokončno utrli pot prašiči landrace pasme. Posebno švedska landrace pasma je v naši republiki pomenila pravo malo revolucijo v reji in z njo smo dosegli izjemne rejjske uspehe, tehnologijo reje pa tako izpopolnili, da smo prašičje farme gradili celo v tujini.

V Jugoslaviji smo s križanjem švedske in holandske landrace pasme ter velikega jorkšira in subotiske mangulice vzredili tudi lastno, jugoslovansko pasmo belega prašiča. Ta ima vse lastnosti modernih mesnatih prašičev, ki jih strokovnjaki priporočajo in ki morajo tudi prek novomeškega in brežiškega sejmišča v čim večjem številu najti pot v svinjake naših rejcev.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Napotki za dosego vinske skladnosti

Letošnji letnik povzroča vinogradnikom in vinarjem nemalo skrbi. Ob trgatvi so bile težave z nizko sladkorno stopnjo, kajti ob nepazljivosti vino ne bo doseglo minimalne alkoholne stopnje, določene v zakonskih predpisih (na cviček 7,5 vol. %, za ostala vina 8,5 vol. %). Zdravstveno stanje grozdja ni bilo povsod zadovoljivo in vsebnost skupnih kislin je, z izjemo nekaterih vinorodnih okolišev, zelo visoka. Neskladnost v kislinah je za letošnji letnik značilna.

V naslednjih vrsticah bi želeli vinogradnike podrobneje seznaniti z najnujimi etnološkimi ukrepi, da bi dosegli zadovoljivo skladnost vina.

Osnovna izhodišča vse predelave in ravnanja z vinom temeljijo na tem, da v vinu ohranimo njegove naravne in značilne lastnosti in s tem dosežemo visoko kakovost in prirodnost. Premočna kislost naredi vino ostro, neharmonično, skoraj odbijajoče. To pomanjkljivost najlaže odstranimo že pri moštu. Znizanje skupnih kislin na 11–12 g/l, s tem da stalno spremljamo pH, ki naj ne presega 3,2, je smotno izvesti pri moštu zaradi zgodnjega sesedanja kalcijevih kristalov. Na žalost smo to priložnost morda že zamudili.

V vinu so prisotne nehlapne in hlapne organske kisline. V našem primeru nas interesirajo prve, kajti povišane hlapne kisline so znak že obolega vina. Od nehlapnih kislin je v mladem vinu največ jabolčne in vinske kisline. V majhnih količinah so prisotne še citronska, mlečna in jantarna kislina, seveda poleg številnih drugih, ki so prisotne v sledovih. V nezrelh letnikih prevladuje jabolčna kislina, ki se v biološkem razkisu razgradi v manj kislo mlečno kislino.

S kemičnim postopkom razkislimo vino takrat, kadar nastopijo težave pri biološkem razkisu ali pa je vino za konzumiranje še prekislo, oz. ga nameravamo stekleničiti. Priporočajo samo zmerno razkisanje z obveznim predpoizkusom v malem in z istim enološkim sredstvom, kot ga uporabljajo v kleti. Na ta način določimo najustreznejšo dozo kalcijevega karbonata. Predhodno je potrebno določiti skupne titrirne kisline in vinsko kislino. Po tretmanu vina s kalcijevim karbonatom mora v vinu še vedno ostati najmanj 0,8 g/l vinske kisline. Razkislitev izvedemo pred rezanjem oz. prodajo, a najmanj 2 meseca pred stekleničenjem vina.

Po naravni, biološki poti je razkislitev najboljša. Biološki razkis moramo znati pospešiti s skrbno planiranim kletarjenjem. Biološki razkis mora biti izveden tako, da je vino po njem skladno ter čistega, prijetnega vinskega okusa. Takšno kakovost vina dosežemo samo, če so razgradnjo jabolčne kisline prevzele bakterije vrste *Leuconostoc oenos*.

Ne smemo zanemariti dejstva, da delovanje teh bakterij zavira ne samo prosta žveplasta kislina, temveč tudi vezana. Prosta ž ovesta kislina ne sme presegati 10 g/l, a vezana lahko deluje zavirajoče že, če je vsebnost večja od 40–50 mg/l. Zato vina, ki je bilo ob predelavi mošta zmerno žveplano, po končanem vrenju ne žveplamo pred končanim biološkim razkislom. Samo če vino na zraku ni obstojno, ga ustrezno žveplamo.

Takoj po zaključenem vrenju je vino nasičeno z ogljikovim dioksidom in s tem do nadaljnega zaščiteno. Namesto uporabe žvepla za zaščito pred oksidacijo vina zadnje čase močno priporočajo uporabo internih plinov (ogljikov dioksid, dušik).

Razgradnja jabolčne kisline naj poteka po alkoholnem vrenju, olajšamo jo pa s topli kletjo ali pa vino nekoliko segrejemo (do 25 °C). Če tudi te možnosti nimamo, segrejemo en del vina, ga zlijemo nazaj v sod in v mešanjem dvignemo zdrave drozje ter s tem prisilimo kvasovke, da oddajo aminokislino, ki jih bakterije potrebujejo za svoj razvoj.

Če pa nikakor ne moremo doseči spontanega biološkega razkisa, ne smemo čakati predolgo. Ustrezen ukrep za pospešitev le-tega je tudi dodatek vina iste sorte in provenience, to je vina, kjer je biološki razkis že izvršen. Dodati je potrebno najmanj 5 l že razkisanega vina na 100 l vina, ki ga želimo razkisliti.

Razgradnjo jabolčne kisline moramo stalno spremljati. To najlaže izvedemo z analitskim postopkom s pomočjo papirne kromatografije, ki nam nedvoumno pokaže razmerje med jabolčno in mlečno kislino. Iz kromatograma je razvidno, ali je biološki razkis že nastopil, ali je na sredini, oz. če je že končan.

Vinogradnik, ki nima teh možnosti, bo ta proces spremljal s poslušanjem na vehi soda: vino šumu, prska, ker ogljikov dioksid uhaja.

Vinogradniki, ki želijo še kakšna pojasnila o vsem tem, naj se pisno ali telefonično obrnejo na pisca tega sestavka. Inž. IJANA PINTAR Ljubljana, Zagrebška 7

Stabilizacija ni le omejevanje

Medobčinski svet ZK Posavje kritično o tričetrtletnem gospodarjenju

Posavsko gospodarstvo ni v celoti kos stabilizacijskim zahtevam. Verizni pritiski na cene in poslabšana oskrba z reprodukcijskim materialom zmanjšujejo njegovo uspešnost.

Žal, ne zmanjkuje samo surovin in polizdelkov iz uvoza, ampak tudi domačih. Predpisi spodbujajo izvoz, zato se želi malone vsaka delovna organizacija uvrstiti med izvoznike. Posledica tega je zanemarjanje domačih kupcev, domače industrije, tudi tiste, ki bi s končnim izdelkom prislužila družbi več deviz kot izvozniki surovin.

Ko so na seji medobčinskega sveta ZKS minuli teden komentirali devetmesečne rezultate, so razpravljali opozorili na novo nevarnost, na dinarsko in devizno nelikvidnost, ki otežujeta poslovanje združenega dela in ki ji tudi banka ni kos. V posavski banki se zmanjšuje delež osebnih prihrankov občanov, ki je znašal do sedaj četrtino njenega skupnega potenciala. Realni osebni dohodki v regiji so se znižali za sedem odstotkov in to občuti tudi trgovina. Stabilizacije pa ne bomo uresničili samo z zniževanjem osebne

naložbe močno zmanjšane. Celotna regija enotno podpira gradnjo tovarne elastičnih pletenin na Blanči, ki bo Lisci priskrbeli veliko uvoza.

"Take razmere zahtevajo večjo angažiranost subjektivnih sil, je v razpravi dejal Franc Šali," zato morajo sindikati, Zveza komunistov in druge DPO sproti in celovito spremljati gospodarska gibanja, ne jih samo opazovati in ocenjevati s strani."

JOŽICA TEPPEY

KOČEVJE: TERITORIALCI NAJBOLJŠI

V počastitev dneva JLA so minulo soboto v Kočevju organizirali strelsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 16 ekip iz vse občine. Srečevali so s polavtomatsko puško na 100 m. Rezultati ekipno: 1. Teritorialna obramba 356 krogov (od 400 možnih), 2. Itas I 355, 3. "Rog" 315 itd. Rezultati posamezno: 1. Tone Fink (Itas) 94 krogov (od 100 možnih), 2. Mato Menedovič (Kočevski tisk) 92, 3. Miran Novak (Šalka vas) tudi 92 itd. Tekmovanje sta organizirali Teritorialna obramba in Občinska strelska zveza Kočevje.

V VEČ KRAJIH

V Sentrupertu, Mokronogu in na Mirni smo imeli proslavo za dan JLA že v petek, 19. decembra. Zapel je mešani pevski zbor z Mirne, nastopili pa so mladi recitatorji in člani folklorne skupine iz Mokronoga. Mislim, da je dobro, ker je bila proslava pripravljena za več kr aj e.

DAMJANA ZUPAN
OS Sentru pert

OBISK IZ CERKELJ

Za dan JLA so nas obiskali borci, pripadniki civilne zaščite ter teritorialne obrambe in piloti iz Cerkelj. Skupaj smo si ogledali filme iz vojaškega življenja, nato pa smo se pogovarjali o vojaškem življenju.

Učenci OS Krmelj

FILM O TITOVEM OBISKU

Za dan čuvanje naše domovine so nas obiskali vojaki iz cerkljanske vojašnice. Skupaj smo si ogledali dva filma; eden je prikazal obisk Tita na letališču.

M. ARH in D. FRANKOVIČ
OS Lesko vec

Časopis lovi sapo

Izdajateljski svet podpira razvojne usmeritve Dolenjskega lista — Letna naročnina se dvigne na 380 din

Izdajateljski svet Dolenjskega lista se je na zadnji letošnji seji, ki je bila v sredo, 17. decembra, v Novem mestu, seznanil z resnim položajem tozda Časopis Dolenjski list, kateremu zaradi dotrajanih grafičnih naprav in zviševanja uvoznega dovoljenja z novo opremo grozi tehnični zlom. Takšno stanje v grafični pripravi ne ogroža le rednega izhajanja pokrajinskega glasila, temveč grozi okrniti tudi druge oblike javnega

ŠAHISTI V POČASTITEV DNEVA JLA

V počastitev dneva JLA je bil v Ribnici hitropotezni turnir, ki ga je pripravil tamkajšnji šahovski klub.

Na turnirju se je pomerilo 18 šahistov iz Ribnice, Kočevja in Ponikev. Zmagal je Podkoritnik, drugo mesto je zasedel Malnar, tretji je bil Štivec; četrti Cuk in peti Mestek.

obveščanja v dolenjski in posavski regiji ter na Kočev-

Člani izdajateljskega sveta so podprli prizadevanja delavcev tozda Časopis Dolenjski list, kot so jih strnili v svojem srednjeročnem planu razvoja, hkrati pa so sklenili, da poskušajo pospešiti uvoz prepotrebne nadomestne opreme, za katero so delavci že zagotovili potrebne devize, pa tudi izobrazili kader za delo na novih napravah.

Poviševanje naročnine za Dolenjski list je le eden od možnih ukrepov, da časopis ujame dirjajoči ples rastočih cen zlasti tiska in papirja, zato je izdajateljski svet podprl predlog za povečanje letne naročnine na 380 din, cene posamezne številke v kolportaži na 10 din; za pravne osebe velja dvakratna vsota.

Člani sveta so se seznanili tudi s konfliktnimi primeri, do katerih je prišlo zaradi napačnega razumevanja vloge sredstev javnega obveščanja v nekaterih okoljih, ter podprli načelno usmeritev uredniškega odbora v teh zadevah.

Jože Vidic

Po sledovih vojnega zločinca Franca Frakeljna

Ta prizor je v meni ponovno potrdil sum, da razen teh domobrancev okrog nas drugi ne vedo za domobranske zločine.

Drama na vrtu se je nadaljevala. Frančiška Štrumbelj jih je kleče prosila: „Pustite me domov, saj vam nisem nič naredila. Doma imam osem otrok mož pa je umrl v internaciji na Rabu. Imejte usmiljenje do uboge matere.“

„Aha, zdaj nas prosiš in poznaš, ob kapitulaciji Italije pa si se nam posmehovala in se norčevala iz naših porazov,“ je zajedljivo dejal Frakelj, in že so planili po njej. Uboga Frančiška! Klicala je na pomoč vse svetnike in Marijo božjo, pa spet imena svojih otrok, vmes je večkrat prsnilno kričala od bolečin. Oni pa so jo kar naprej udarjali in brcali.

Nisem se mogla več vzdržati. Kričnila sem: „Vaših rok se drži kri nedolžnih slovenskih ljudi!“

„Katera je to rečka?“ so zavpili. Vse so molačale, nobena me ni izdala. Na tem vrtu se je tragedija bližala koncu. Franc Frakelj se je oholo ustopil pred nas in imel približno tako poslovilni govor:

„Vedite, preklete kurbe partizanske, da je sedaj konec vašega početja. Prosil sem vas, a me niste ubogale in poslušale. Enkrat za vselej se bodo nočjo končale vaše norčije. Zdaj greste tja, kamor ste si zaslužile. Mis smojaki Rupnika in Kristus, borili se bomo do zadnje kaplje krvi, tako mi bog pomagaj. Zmagali bomo v imenu Kristusa.“

Po tem govoru je poklical mojega sovaščana Jakoba Modica, Anželčevega, in mu rekel: „Odženi mi te kurbe, kamor hočeš, samo da ne bodo zjutraj več med živimi.“

Vztrepetala sem in v kipeči grozi sem v daljavi uzrla privid: videla sem vislice, na katerih smo bingljava. Kako nas belogardisti mučijo, nam trgajo nohte in žgejo kot čarovnice na grmadi...

pri Ljubljani je Oblak z brzostrelko potešil svojo zavist.

Topla kri je napojila polje, ki ga je Furlan tako neizmerno ljubil, in topila ledeno skorjo.

Oblakov se je vrnil h koloni, se obrnil k Požarjevu in mu rekel: „Je mislil, da nam bo pobegnul.“ Nato se je obrnil nazaj: „Je še katera njegovega mnenja? Z vsako, ki bo skušala pobegniti, se bo tako zgodilo.“ Takoj nato pa je hinavsko nadaljeval: „Mar naj bi šel mirno z nami, pa bi bilo vse dobro.“

Slednje besede naj bi nas potolažile, da bi bolj mirno hodile in da ne bi imeli z nami še kakih sitnosti. Tudi drugi so nas skušali prepričati, da bo vse dobro, če bomo mirne.

Pred domobransko postojanko na Rudniku in pozneje na Lavrici smo se spet ustavili. Nekateri naši spremljevalci so šli noter po okrepitve, za katero so se verjetno zmeneži že podnevi. Priključila sta se nam dva mitraljezca in dva njuna pomočnika, ki sta nosila zaboj streliva.

Pot smo nadaljevali po glavni cesti proti Skofljici. Iz tamkajšnje domobranske postojanke so se nam spet prikjučili trije mitraljezci in trije njihovi pomočniki. Eden od teh nas je naskrivaj vprašal, kam nas ženejo. Ko smo odgovorile, so nas tisti, ki so nas spremljali že celo pot, začeli pretepati in zmerjati. Sploh so nas vso pot poniževali in zmerjali.

Smrt Martina Furlana me ni ustraševala. Bolj kot druge sem bila prepričana, da nas bodo postrelili. Prav zaradi tega sem vso pot razmišljala samo o tem, kako bi po begnila. Sklenila sem tvegati vse. Tako, kot je moj vaščan Furlan. Zelela sem živeti samo toliko časa, da bi lahko partizanom in drugim ljudem povedala, kaj se dogaja na Ljubljanskem barju. Žgala me je želja, da javno razkrinkam Frakeljna, ko je na vprašanja sorodnikov umorjenih odgovarjal, da je te ali one aretirance izročil Nemcem, ki so jih odpeljali v Nemčijo. V resnici pa so bili ti ljudje že prvo noč pobiti v Kozarjevem gozdu ali drugod v bližini Barja. Vso pot sem se skušala rešiti vezi, ki si mo stiskale roke na hrbtu. V bregu proti Lisičjemu se mi je to posrečilo. Ena roka je olajšano omahnila ob telesu, z drugo pa sem bila še vedno privezana za Mimi Grum. Ko sem poskušala, da bi se rešila vezi tudi

Vabi k sodelovanju

VEČJE ŠTEVILO AVTOMEHNIKOV ZA
VZDRŽEVANJE AVTOBUSOV IN TOVORNIH
VOZIL
VEČJE ŠTEVILO VOZNIKOV V TOVORNEM
PROMETU
VOZNIKE AVTOBUSOV
SNAŽILKE ZA TOZD GOSTINSTVO IN DSSS

Za vzdrževanje voznega par a potrebuje delovna organizacija avtomehanike, ki imajo izkušnje na vozilih s pogonom na nafto.

Za opravljanje špedicijskih prevozov potrebuje delovna organizacija voznike s 2 več letnimi izkušnjami, najmanj pa z enim letom delovnih izkušenj kot voznik tovornjaka.

Vozniki avtobusov bodo delali na rednih avtobusnih progah, ki jih vzdržuje podjetje.

Snažilke bodo opravljale delo in naloge v TOZD gostinstvo v vseh treh izmenah in v DSSS v popoldanski izmeni.

Pogoji so naslednji:
— Delavec avtomehanik mora imeti končano poklicno šolo za naziv avtomehanik
— Delavec voznik mora imeti vozniški izpit C in E kategorije in najmanj eno leto delovnih izkušenj na težkih tovornih vozilih.
— Delavec voznik avtobusa mora imeti vozniški izpit D kategorije in je lahko začetnik.

Za vse delavce velja splošni pogoj: odslužen vojaški rok in trimesečno poskusno delo.

Osebni dohodek je zagotovljen po določenih pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Ponudbe z dokazali dostavite kadrovski službi podjetja v Straži.

Objava prostih del in nalog velja do 22. 1. 1981.
Odbor za delovna razmerja
933/52—80

OBVESTILO

Obveščamo vse občane, da bodo zaradi inventure zaprte:

- lekarna Novo mesto v ponedeljek, 29. 12., popoldne in v torek, 30. 12., ves dan;
- lekarniška enota Sentjerne v soboto, 3. 1.;
- lekarniška enota Dolenjske Toplice 3. 1.;
- lekarniška enota v Ločni 3. 1.

V času inventure v Novem mestu bomo izdajali zdravila v enoti Ločna ves dan. Dežurna služba bo od 19. ure dalje v Novem mestu. Prosimo za razumevanje.
932/52—80

dodala: „Bodo vse pobili?“ „Da, vse,“ je tiho odgovoril, kot bi mu bilo žal, da je priča sramotnega odnosa mladih fantov do ženske desetine, do zvezanih in nedolžnih kmečkih žena in deklet. Morda je bil fant res zapeljan in v duši pošten?

Spoved je bila komedija.

„Sem kmečko dekle, od jutra do večera sem garala na kmetiji. Ze leto in pol vas v mamu sami doma. Sama sem orala, sejala, žela, mlatila, sekala in vozila drva, krmila živino, kuhala, prala... Poglejte moje žiljave in hrupave roke...“

„Pri spovedi se bova pogovorila o grehih in ne o delu, dekle,“ je hinavsko pripomnil mož v spovednici. „Si pred smrtjo in moraš vse po pravici povedati. Si imela zveze s partizani?“

„Zakaj pa me to sprašujete?“

„Rad bi vedel, če si jim nosila hrano.“

„Od naše hiše nismo podili lačnih, ne beričev ne cigarov, ne domobrancev in ne partizanov. Saj tako uči sveto pismo. Tako so nas duhovniki učili v šoli in v cerkvi.“

„Ne delaj se preveč pametno. Jaz že vem, kaj uči Cerkev. Imas fanta?“

„Imela sem ga, a so mi ga pred mesecem dni ubili domobranci.“

„Zgini iz spovednice, da te ne vidim več!“

„Pa odveza, sem dobila sveti zakrament?“

„Marš, ven, partizanska vlačuga,“ se je zadržal, da so se vse ženske stresle v klopeh. Podobno se je zgodilo tudi drugim. Spovedovala sta dva duhovnika in oba sta spraševala samo o zvezah s partizani. Spovednica v kapeli v Lisičjem gradu se je spremenila v navadno vohunsko celico.

Nekatero so bile tako zmedene, da sploh niso vedele, ali so dobile odvezo ali ne. Po končani spovedi so prošle za sveto obhajilo. „Niste dobile odveze in zato ne morete svetega obhajila.“ Ženske so obupno zakrčale. Na vratih kapele se je pojavil bogoslovec Benko in med stenami je zadel njegov glas. „Zvežite jih in peljite na streljanje!“

Pavla Peršin, Jankovičeva, je pokleknila in proseče dvignila sklenjene roke proti božji podobi v kapeli: „Gospod Bog, zakaj nas ne obhajaj!“ K njej je skočil domobranec in jo s kopitom puške silovito udaril po zobeh, rekoč: „Na, tu imaš sveto hostijo.“ (Nadaljevanje prihodnjike)

domovina kirke	kraj, kjer se kuri	fr. filozof (sholastik)	del roke	erskine john	sodobna trgovina	hrv. petrol	klica
član akademije liter							
				oranje			
površina				srb. pesnik (vojislav)			
vodik	ilovnica (fr. dramatik) (eugene)					vrhovi del vino-grada	grča
				sijaj			letni posek
				nikelj			splet las
očrnenje							večnost

100	meter zdravilo	parlov	prvak	tritij	celjsko podjetje	ž. ime	ugled
omlačeno žito				nem. pisatelj			
država v zda				rod. spol zvalnik			
okrasje				pisatelj, prez. inov. suženi v sp. rti			
muslim. m. ime	nekdanji grad na dol. glasbilo				anton ocvirk		

vrba							
mlečni izdelek							
vlaga							
gr. fil. sola v elei					geom. telo	zapor	litij
fr. komik							

srečno 1981

trgovska hiša maximarket

Ljubljana

kalij	uran jezero v sz						
etiop. knez							
zrnaat sneg							
nagrada najditelju							
sol. oljne kisline							

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA maximarket

Spet je pred vami novoletna nagradna križanka, ki vam jo poklanja Trgovska hiša Maximarket iz Ljubljane. Križanka ni težka, zlasti ne za tiste, ki so v našem listu med letom prebrali Emonin kotiček. Reševalce, ki jim bo naklonjen žreb, čakajo lepe nagrade, ki so jih prispevali: Turistična agencija Globtour Novo mesto, Emonska klet Ljubljana ter uredništvo Dolenjskega lista.

1. nagrada: potovanje s hidrogliserjem za dve osebi, iz Pirana v Benetke
  2. nagrada: prav tako potovanje s hidrogliserjem za dve osebi iz Pirana v Benetke
  3. nagrada: 1.000 din
  4. nagrada: 500 din
  5. nagrada: večerja za dve osebi v Emonski kleti v Ljubljani
- 10 knjižnih daril

Reševalce prosimo, da pošljejo rešitev križanke do vključno četrtka, 8. januarja 1981, uredništvu Dolenjskega lista, Novo mesto, p. p. 33. Na kuverti naj obvezno napišejo „KRIŽANKA“, svoj naslov pa na beli rob križanke, ki je hkrati kupon pri žrebanju.

Prijetne praznične dni in srečno 1981. leto vam želijo Maximarket, Globtour in Dolenjski list

O izpadlih naložbah

Predsednica odbora za naložbe Jožica Miklič: „Kriteriji za sprejem v republiški naložbi programa so strožji“

V srednjeročnem obdobju, ki se izteka, je republiška kultura skupnost sofinancirala na Dolenjskem, v Posavju in kočevsko-ribniškem območju 37 objektov za kulturne potrebe. V ta namen je prispevala 56 milijonov dinarjev ali 16,7 odst. vseh svojih sredstev, predvidenih za naložbe. Novi oddelek NOB in ljudske revolucije Dolenjskega muzeja v Novem mestu, delavski dom v Krškem in enak na Senovem, kultura domova v Adlešičih in Metiki ter večnamenski prostori v Velikem Gabru in Šentjanžu so samo nekatere večje pridobitve, ko so nastale s pomočjo naložbenih sredstev kulturne skupnosti Slovenije.

Jožica Miklič

Potrebe tega območja po primernih in tudi novih kulturnih prostorih se dolgo ne bodo izčrpale. To se vidi tudi iz spiska naložb, ki naj bi jih uresničili do leta 1985. Nekaj večjih in pomembnejših je bilo prijavljenih odboru za naložbe pri izvršnem odboru republiške kulturne skupnosti v upanju, da jih bo ta sprejela v program in kajpak financirala. Tako so Trebanjci prijavili gradnjo novega kulturnega doma v Trebnjem, Črnomaljški adaptacijo kulturnega doma v Črnomlju, Krčani dograditev druge faze svojega delavskega doma, Sevnici pa tudi gradnjo novega kulturnega doma. Še preden so v občinah oblikovali kulturne načrte za novo srednjeročno obdobje, je prišlo iz Ljubljane

I. ZORAN

NAVDUŠENJE – Toradze – glasbenik, ki lahko postane drugi Rubinstein. (Foto: J. Pavlin)

Strune so skoraj žarele

Ognjevit nastop sovjetskega pianista v Novem mestu

V organizaciji ZKO je bil 19. decembra zvečer gost novomeškega Doma kulture Aleksandr Toradze, priznani pianist iz Gruzije, o katerem pravijo kritiki: „Vulkan klavirske igre, genij, ki bo postal legenda.“

V Sloveniji je bil že drugič, saj je lani spoznal Ljubljano v okviru dnevov gruzijske kulture. Tokrat je svojo klavirsko virtuoznost predstavil poslušalcem v Kopru, Mariboru,

Novi Gorici, v Ljubljani pa je smel za radijskim orkestrom in imel koncert v Viteški dvorani.

V Novem mestu je nastopil pred tradicionalno „zasedeno“ dvorano in 3 poslušalcev je z vsem srcem prislunilo delom Lizsta, Ravela in Haydna. Neki poznavalec je ta nastop komentiral: „Lizst in Haydn sta se v zvoku pomerila tako, kot bi si nekdo prižgal cigareto s trščico, medtem ko bi marsikdo za to opravilo porabil smoko.“ To kajpada ni bila zbaljivka na pianistov račun, saj je najster oba skladatelja podoživel v popolnosti.

J. PAVLIN

KOČEVSKI LIKOVNIKI PRIDEJO V NOVO MESTO

Ivo Paradžik, Dušan Vidmar, Marjan Kužnik, Stane Hočevar, Franc Lovšin, Janez Arko, Savo Vovk, Alč Babič in Peter Vovk, člani likovne skupine iz Kočevja, bodo od jutri do 10. januarja prihodnje leto razstvaljali svoja dela v avli novomeškega Doma JLA. Bistavo prirajejo ob drugi obletnici kočevske skupine, ki deluje pod mentorstvom akademskega kiparja Staneta Jarma. Pred tedni sta v Novem mestu v istih prostorih razstvaljala slikar Rado Meglič in kipar Matija Glad, kočevska likovna ustvarjalca, ki pa tokrat s skupino ne nastopata.

IZOBRAŽEVALNI DAN

13. januarja, takoj na začetku zimskih šolskih počitnic, bodo v Novem mestu priredili enodnevno izobraževalno prosvetno delavcev. Osrednja tema bo planiranje, zvrstila pa se bodo tudi predavanja o družbenoekonomskih tokovih, aktualnih vprašanjih na področju vzgoje in izobraževanja s poudarkom na preobrazbi oziroma usmerjenem izobraževanju ter o aktualnih mednarodnih dogodkih. V kulturnem delu bo kakih 450 udeležencev – toliko jih pričakujejo v Domu JLA, kjer bo izobraževalni dan – po vsej verjetnosti prislunilo še eni od sodobnih slovenskih monodram.

I. Z.

KULTURNA SKUPNOST ZAHTEVA POROČILO

Center za arheologijo srednjega veka pri Narodnem muzeju v Ljubljani bo v letu 1981 nadaljeval raziskovalna dela na Otoku pri Dobravi oziroma na tleh srednjeveškega Gutenwertu na. Novomeška kulturna skupnost, naprosena, naj podpre nameravano akcijo, bo o denarnem prispevu došla, ko bo dobila poročilo o tem, kaj je bilo narejenega za 100.000 dinarjev, ki jih je le ta 1979 namensko dodelila Narodnemu muzeju za prezentacijo notranjosti Miklavževe cerkve na Otoku.

Novogoriški mali odri 81

Na jubilejnem srečanju januarja bo 20 predstav

V Novi Gorici bo od 10. do 18. januarja že deseto Goriško srečanje malih odrov. Na njem se bo zvrstilo dvajset predstav slovenskih, jugoslovanskih in tujih izvajalcev, zvrstile pa se bodo v tekmovalnem in informativnem delu festivala.

Srčiko slovenskega dela, ki se bo potegovalo za nagrade, bodo predstavljale Striščeve „Zabe“ v izvedbi AGRFTV iz Ljubljane, Kroetzerjev „Človek Meyer“ v uprizoritvi MGL in Wudlerjevo delo „Odprite vrata, Oskar prihaja“, s katerim bo nastopilo SLG iz Celja. V informativnem delu velja opozoriti na dve predstavi Grumovega „Dogodka v mestu Gori“ (Plesno gledališče Celje, PDG Nova Gorica).

Resnično profesionalno gledališko raven sodobnih evropskih snovanj so si pridobili zagotovili z nastopom londonske skupine „The New Shakespeare Company“, ki bo uprizorilo Pinterjevega „Hišnika“, in pariškega gledališča „Lucernaire forum“, ki prihaja v Novo Gorico s Coussejevo „Strategijo za dve gmajti“.

V okviru tokratnega srečanja malih odrov bo več spremljajočih prireditev, od katerih naj omenimo seminar „Govor v gledališču“ (trije razstavi: „Utrinki na veliki čas“ (ali Tito na Primorskem), „Sodobni angleški dramatik“ in „Sodobni nemški gledališki plakat“).

Pohorju svojo zadnjo predstav. Ob deseti obletnici Severjeve smrti so izdali tako imenovano spominsko poslanico in v njej med drugim zapisali:

Severjevo igralsko izročilo ne pomeni zgolj vrednote neke preteklosti, marveč je živo navoročje tudi v današnjem slovenskem gledališkem trenutku kot vzor in ustvarjalna pot za mnoge.

novomeški občini in da je s kombiniranim financiranjem v Novem mestu nastal tudi objekt za potrebe muzejskega oddelka NOB. Glede na razpoložljiva sredstva je novomeška kulturna skupnost lahko šele vredi minule petletke namenjala nekoliko večje deleže za akcije pri varstvu kulturne dediščine, ki so sicer potekale s enakim denarnim deležem republiške kulturne skupnosti. Približno takrat je šlo lahko nekaj več kulturnega denarja tudi za vzdrževanje spomenikov in obeležij NOB.

Ugotovitve kažejo, da pomembnih pridobitev v novomeški občini ni bilo malo. Bržčas bi jih bilo več, in še pomembnejših, ko bi novomeški kulturni skupnosti ostajalo več denarja za lastne potrebe.

Ni (bilo) tako malo pridobitev

Preblisk iztekajoče se kulturne petletke v novomeški občini kaže na pomemben korak naprej

Pišemo zadnje dneve kulturne petletke 1976 – 1980, in ker smo res že čisto pri koncu, pogledajmo, kaj je, denimo, prinesla Novemu mestu in novomeški občini. Podatkov je obilno, za temeljito analizo, pravzaprav kar nekoliko preveč za pričujoči zapis, v katerem želimo podčrtati le nekatere glavne ugotovitve.

Prva in nesporna ugotovitev je, da se je kulturna dejavnost v minulih petih letih krepko razrasla, pa naj imamo v mislih samo Novo mesto ali krajevne skupnosti. Znatno se je izboljšale gnotne razmere tako imenovanih profesionalnih ustanov in zavodov ter amaterizma. V okviru slednjega lahko govorimo tudi o povečani skrbi za množičnost, ki se

kaže pretežno v ustanavljanju novih kulturnih društev v krajevnih skupnostih, šolah in (nekaterih) organizacijah združenega dela. Ljudske kultura je bila deležna tudi primernih prostorov za delovanje.

Zvrstilo se je lepo število malih in večjih naložb v krajevnih središčih, tako v Žužemberku, Dolenjskih Toplicah, Straži, Skočjanu, Gabru in še kje. Med veliki naložbi sodita vsekakor pred dvema letoma odprti novi oddelek NOB in ljudske revolucije Dolenjskega muzeja v Novem mestu in letos dograjena kulturna dvorana v Šentjanžu, ki sta skupaj veljala nad 31,3 milijona dinarjev. Povejmo še, da je bil v konjujoči se petletki uveden poseben prispevek združenega dela za izgradnjo kulturnih prostorov v

1971 do letos je bilo podeljenih 41 Severjevih nagrad.

Nagrade podeljujejo vsako leto na dan smrti znanega slovenskega igralca Staneta Severja. Letos je minilo deset let, kar je ta velik slovenski gledališki umrl le malo zatem, ko je imel na majhnem amaterskem odru v Ribnici in

Severjeve nagrade in poslanica

V galeriji skoffjeloškega gradu so prejšnji teden paletil tradicionalne Severjeve nagrade za desete na gledališkem področju. Nagradenci za leto 1980 so: Bne Gogala, dan Drame SNG Ljubljana, Tea Glazar, članica Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice, Bine Matoh, absovent AGRFT, Poldka

Štiglic, režiserka in igralka Loškega odra v Škofji Loki, Tone Oman, igralec Prešernovega gledališča iz Kranja, in Cvetka Videc, članica gledališke skupine trboveljske Zarje. Posebno priznanje so dobili igraci, ki so oblikovali prastavo „Suhu in letač princeza“ v Slovenskem mladinskem gledališču. Od leta

NOV OMEŠKI FOLKLORISTI RAZISKUJEJO STARE OBIČAJE

N ovomeška folklorna skupina Kres, ki jo vodi Branka Moškon, je postala znana po tem, da oživlja stare doljenjske ljudske plese. Malone vse plesne je morala skupina do zdaj sama na novo odkriti. Letos se je odločila, da bo raziskala stare običaje (z našo kmečko ohetjo) na šmarješko-škočjanskem območju. Kulturna skupnost v Novem mestu, ki je to akcija denarno podprla, pa je menila, da bi moral pri tem sodelovati etnološki oddelek Ddenjskega muzeja.

kultura in izobraževanje

NOVA RAZSTAVA V NOVOMEŠKI „KRKI“

V avli poslovnih prostorov Krke, tovarne zdravil v Novem mestu, je od 17. decembra odprta razstava slikarskih del Karoline Bračko, slikarke amatere, članice Krkinega kolektiva Marketing v Ljubljani. Dr. Mirko Juteršek je zapisal, da so njene slike nekaj posebnega in da se zdi skoraj neverjetno, da so nastajale ob avtoričinem i rednem delu.

Slika figuralko in vse svoje ustvarjanje hote naslanja na znane mojstre svetovnega slikarstva. To seveda niso verni portreti, saj gre Bračkovi za človekovo notranje sporočilo.

Slikarka tudi ni več začetnica, akoravno ima za seboj vsega tri razstave in še te iz zadnjih treh let.

LE PET AKTIVNIH KINEMATOGRAFOV

V krajevnih skupnostih novomeške občine deluje stalno le pet kinematografov. Ti so v Šentjanžu, Dolenjskih Toplicah, Straži, Skočjanu in Mirni peči. Kaže, da bodo z redim predvajanjem filmov začeli tudi v Gabru, kamor bodo prenesli kinopjektore, ki so ga do zdaj imeli v Šentjanžu. Delo podeželskih kinematografov je novomeška kulturna skupnost te dni denarno podprla.

Ribniška deveterica razstavlja v Kočevju

Razstava v Likovnem salonu bo odprta do 30. decembra

V kočevskem Likovnem salonu bodo še do 30. decembra na ogled dela članov likovne sekcije Doma JLA iz Ribnice. Na razstavi, ki so jo odprli 18. decembra pod pokroviteljstvom ZKO Kočevje, se s svojimi stvaritvami predstavljajo: Milan Čirovič, Nenad Božič, Vlada Trifunov, Dušan Matoh, Barbara Čihal, Mateja Oražem, Meta Zobec, Regava Harjati in Uroš Oberstar.

Omenjena sekcija je začela z delom letošnjega marca. V njej so pretežno mladi ustvarjalci. Poleg želje po skupinskem delovanju jih družijo še druge reči. Od vsega začetka uresničujejo, kar so si zastavili ob ustanovitvi sekcije: prirejajo razstave in se povezujejo s sorodnimi skupinami; med drugimi so se tudi s kočevsko, tako da je pričujoča razstava v Kočevju izmenjalna.

RAZSTAVA ZA PRAZNIK – Na četrtkovi otvoritvi razstave v Likovnem salonu v Kočevju sta recitala svoje pesmi vojaka Gojka Anič, član kluba pesnikov iz Mostara, in Aleksa Aleksič, član književnega kluba „Sonja Marinkovič“ iz Novega Sada. (Foto: Pr imc)

Pred Levstikovim letom

150-letnico rojstva Frana Levstika bo slavila vsa Slovenija s Slovenci v zamejstvu – Dr. Vratuša vodi odbor

Dolenjska je rodila več moč, ki niso le znatno obogatili slovenske kulturne zakladnice, ampak so vanjo prispevali dela, ki jih še danes štejejo za temeljna. Eden takih je tudi pesnik, pisatelj in kritik Fran Levstik, katerega 150-letnico rojstva bomo obhajali v letu 1981.

V okviru republiške konference SZDL so že minulo pomlad oblikovali pripravljalni odbor, ki bo pod vodstvom dr. Antona Vratuše usklajeval, usmerjal in tudi sam pripravjal program prireditev v počastitev Levstikovega jubileja. Odbor se zavzema za to, da bi proslavljanje potekalo po vsej Sloveniji, zajelo pa naj bi tudi Jugoslavijo in zamejstvo, kjer živijo Slovenci.

Osrednja proslava bo v Cankarjevem domu v Ljubljani, v Velikih Laščah, od koder je Levstik izšel (rodil se je v Retjah), pa bodo od 19. do 28. septembra njemu posvečeni kulturni dnevi. V raznih krajih bo proslavljanje različno. Po-

sebne programe pripravljajo založbe, gledališča in RTV.

Izbori, ponatisi, faksimilirane izdaje in monografije o Franu Levstiku bo tiskalo več slovenskih založb. Mladinska knjiga bo izdala Levstikova pisma in njegovo mladinsko literaturo. Državna založba Slovenije bo pripravila 11. knjigo zbranih del Frana Levstika, „Martin Krpan“ kot najbolj znano Levstikovo delo pa bo izšel na kasetah in gramofonskih ploščah.

O Levstiku bodo nadalje govorile knjižne razstave, simpoziji in gledališča, kjer bodo uprizorjali odrske priredbe njegovih besedil. V praznovanje se bo vključila tudi ljubljanska televizija, ki bo predvajala dramo Aleksandra Zorna o Levstikovem življenju.

Praznovanje bo torej močno razvejano in bo potekalo vse leto. Podobno, kot smo imeli nedavno Cankarjevo in Župančičevo leto, se bo s 1. januarjem 1981 začelo Levstikovo leto. I. Z.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 26. XII.

labod

1

8.45 TV V ŠOLI: Koledar, Zima, Ruščina, Petsto let osnovnega šolstva v SRH
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Zgodba, Izobraževalna oddaja, Zadnje minute
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev

16.35 POROČILA
16.40 PRAVLJICE IZ LUTKARJEVEGA VOZIČKA: O MOZU, KI NI ZNAL NOBENE ZGODBE
17.00 PAN TAU
17.30 GODBA BREZ NOT: EGBERTO GISMONTI
18.00 RAZVOJ GOZDNE ŽELEZNICE
18.10 ZGODOVINA TRAMVAJA
18.30 OBZORNİK
18.40 J. Tomažič: POHORSKI STEKLAR
19.00 ZLATA PTICA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 7 + 7, zabavnglasbena oddaja

21.05 T. Hardy: ŽUPAN V CASTERBRIDGEU
21.55 V ZNAMENJU
22.10 NOČNI KINO: NEW YORK, NEW YORK, ameriški film

2

16.55 Obzorja - 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Koraki - 18.45 Zabavnglasbena oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Družba in kultura - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Dokumentarna oddaja - 21.55 Kaj se je zgodilo z Baby Jane (ameriški film)

PETEK, 2. I.

labod

1

9.00 POROČILA
9.05 VEVERICA IN OZIMNICA, risanka
9.15 PONČO IN TORO
19.20 MEDVEDEK UHEC
9.30 MODRI KIRKAC, risanka

SOBOTA, 3. I.

labod

1

9.10 POROČILA
9.15 VRTEC NA OBISKU: LETO TECE, NIČ NE REČE
9.40 DIMNIKARČEK SE POTEPA PO SVETU
9.50 V. T. Arhar: LETNI ČASI
10.05 MALI SVET
10.35 DELAJ Z GLAVO: RAZPREDITEV UČNE SNOVI
11.00 B. Ibane z: TRSJE IN BLATO

9.35 MODRORIPA RACKA
10.00 COLARGO IN CUDEŽNI KOVČEK
11.15 Z AVSENIKI, PRIVŠKOM IN TREFALDOM V NOVO LETO
14.15 NA SMUČEH Z EVERESTA, japonski dokumentarni film
16.35 ŠPORT V LETU 1980
18.05 TOM IN JERRY
18.15 PAN TAU
18.45 NE PREZRITE
19.00 ZLATA PRICA: TRIJE UČITELJI
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.00 DOBRI VOJAK ŠVEJK, 2.

del ceskega filma
21.30 KONCERT ZA IGRALKO IN IGRALCA, kabaret
22.10 T. Hardey: ŽUPAN V CASTERBRIDGEU
23.05 NOČNI KINO: KRUTA SOBOTA, ameriški film

2

16.20 Dnevnik - 16.35 Šport v letu 1980 - 18.05 Izbor iz jugoslovenskih novoletnih programov - 19.30 Dnevnik - 20.00 Ostanite pri televizorju - 23.00 Poročila

SOBOTA, 27. XII.

labod

1

8.00 POROČILA
8.05 MALI GODCI V GLASBENI DEŽELI
8.20 DIMNIKARČEK SE POTEPA PO SVETU
8.30 S. Makarovič: SKRAT KUZMA
8.45 ZELENI OBLAKI

9.15 MALI SVET
9.45 L. Norgaard: VZPON MADSA ANDERSENA
10.45 PO SLEDEH NAPREDKA
11.15 DELAJ Z GLAVO: USTVARJALNI MIŠELNI VZORCI
11.40 ČAS, KI ŽIVI: STARI PISKER
12.10 in 15.30 POROČILA
15.35 ČRNI PETER, češki mladinski film
17.00 NAŠ KRAJ
17.15 BOSNA: CIBONA, prenos košarkarske tekme
18.45 S. Makarovič: LEVA ROKA, DESNA ROKA
19.05 ZLATA PTICA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
20.00 SREČANJA
21.35 J. Dietl: BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA
22.25 POROČILA
22.30 PLES NA VODI, ameriški film

2

17.45 Za pisi z vasi - 18.30 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Večer z Aleksandro Ivanović - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Sportna sobota - 21.30 Feljton - 22.00 Glasbena oddaja

NEDELJA, 28. XII.

labod

1

8.35 POROČILA
8.40 PLANŠARJI JANEZA JERŠINOVA
9.10 ČEBELICA MAJA
9.35 BELI KAMEN
10.05 WASHINGTON ZA ZAPRTIMI VRATI

11.35 TV KAZIPOT
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN
13.35 POROČILA
15.15 RDEČA BOŠAVICA, dokumentarna oddaja
15.45 POROČILA
15.50 ZLATI CEKIN, posnetek rivala za otroke
16.50 ORLOVO KRILLO, angleški film
18.35 ŠPORTNA POROČILA
18.40 DEDEK MRAZ ZA VAS: TILLOVE DOGODIVŠČINE
19.00 ZLATA PTICA: KAKO SO PULILI REPO

19.05 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 M. Smoje: VELIKO MESTO
21.25 DOKUMENTARNA ODDAJA
21.55 V ZNAMENJU
22.15 ŠPORTNI PREGLED

2

16.00 Nedeljsko popoldne - 19.30 Dnevnik - 20.00 Jimmy (dokumentarna oddaja) - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Risanka - 21.25 Korak v zimo (francoski film)

PONEDELJEK, 29. XI I.

labod

1

8.45 TV V ŠOLI: Koledar, Lutkovno gledališče - Pogovor z R. Zvrkom, Vojne poeme
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Zgodba, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute
15.45 KMETIJSKA ODDAJA

16.45 POROČILA
16.50 VRTEC NA OBISKU: LETO TECE, NIČ NE REČE
17.15 GLASBA ZA CIBANE: NAŠE IGRACE
17.30 CLOVEKOVI PRIJATELJI
17.55 DELEGATSKI VODNIK: DELEGATSKI SISTEM V REPUBLIKI
18.15 JEZIK V JAVNI RABI: IZBIRA ZGRADBE BESEDILA
18.30 OBZORNİK
18.40 DEDEK MRAZ ZA VAS: ZLATOROG
19.00 ZLATA PTICA: METLAR IN KRALJ
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
20.00 Werner Egk: ABRASAS, balet
21.20 KULTURNE DIAGONALE
22.00 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Medvedek Uhec - 18.00 Otroška oddaja - 18.15 Neznana Jugoslavija - 18.45 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 L. Lazarevič: Švabica - 21.45 Kulturna oddaja - 22.30 Dnevnik - 22.45 Prištinsko glasbeno prizorišče

TOREK, 30. XII.

labod

1

9.00 TV V ŠOLI: Koledar, Alkohol in nikotin, Nori lampion, Dnevnik 10
10.00 TV V ŠOLI: Prirodopis, Risanka, Književnost in jezik, Zgodba, Glasbena vzgoja, Zadnje minute

15.30 SMUČARSKI SKOKI, posnetek iz Oberstdorfa
16.50 POROČILA
16.55 DIMNIKARČEK SE POTEPA PO SVETU
17.05 MALI SVET
17.35 OHRIDSKO POLETJE
18.05 BRAMBA IN SAMOZASČITA
18.35 OBZORNİK
18.45 DEDEK MRAZ ZA VAS: STOLP IZ VOŠČILNIC
19.00 ZLATA PTICA: KUHANJA JAJCA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

20.00 AKTUALNA ODDAJA
20.55 B. Clavel: TUJA HIŠA
21.50 V ZNAMENJU
22.05 J. S. Brahms: LJUBEZINSKE PESMI, balet

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Življenje knjige - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Praznik na ledu - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Ona - 22.00 Poezija

SREDA, 31. XII.

labod

1

9.20 TV V ŠOLI: Koledar, Secesija na Hrvaškem
10.00 TV V ŠOLI: Boj za obstanek, Risanka, Predšolska vzgoja, Zgodba
16.15 POROČILA
16.20 V. T. Arhar: LETNI ČASI
16.35 UKROČENO OKO, kulturna oddaja
17.05 ŽIVLJENJE VIDRE TARKE, angleški mladinski film

18.30 DEDEK MRAZ ZA VAS: NOVOLETNA URA
18.55 ZLATA PRICA: ČAROBNE DRŠALKE
19.00 MEDVEDEK UHEC: JELKA
19.10 SPOMINI NA PRIHODNOST, glasbena oddaja
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 MUPPET SHOW (gostuje Lynn Redgrave)
20.25 NAŠA KRAJEVNA SKUPNOST: Z OPEKO PO ZAKONU
21.00 ZA POKUŠNJO IZ DRUGIH STUDIOV
21.30 Z AVSENIKI, PRIVŠKOM IN TREFALDOM V NOVO LETO
00.30 NA ZDRAVJE!
01.10 MELODIJE SPOMINOV
01.30 V PLESNEM RITMU

02.00 SEDEM PISTOL ZA MCGREGORJEVE, ameriško-italijansko-španski film
03.30 ABBA

2

14.15 Poročila - 14.20 Koledar - 14.30 Mali Šlager - 15.30 Priložnostni spored za otroke - 19.10 Spomini na prihodnost - 19.30 Dnevnik - 20.00 Muppet show - 20.25 Smo, ker pojemo - 20.55 Pop godba - 21.25 J. Anouilh: Orkester - 22.25 Aprilske norčije (ameriški film) - 23.55 Z Avseniki, Privškom in Trefaltom v novo leto - 00.05 Rock'n'roller - 01.00 Zabavajo vas Boney M...

ČETRTEK, 1. I.

labod

1

9.30 POROČILA
9.10 JEZ IN GOSENICA, risanka
9.20 PONČO IN TORO
9.25 POD TO GORO ZELENO
10.00 KJER CVETIJO LILJE, ameriški mladinski film
11.35 VESELO Z DOMACMI

ANSAMBLI
12.05 POROČILA
12.15 NOVOLETNI KONCERT, prenos z Dunaja
13.30 SMUČARSKI SKOKI, prenos iz Garmisch - Partenkirchna
15.00 IZBOR IZ JUGOSLOVANSKIH NOVOLETNIH PROGRAMOV
16.40 CVETJE V JESENI, slovenski film
18.30 MLADI ZA MLADE
19.00 ZLATA PTICA: PREVARANA LISICA
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
20.00 DOBRI VOJAK ŠVEJK, 1. del ceskega filma
21.45 IZBOR IZ JUGOSLOVANSKIH NOVOLETNIH PROGRAMOV
23.30 POROČILA

2

15.00 Izbor iz jugoslovenskih novoletnih programov - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zakaj smo tako mladi - 21.00 Poročila - 21.05 Rad io Vihor kliče Angeljo (jugoslovenski film)

Samoupravna komunalna interesna skupnost za območje občine Trebnje razpisuje na podlagi 6. člena Odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Skupščinski Dolenjski list št. 10/78)

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo enodružinskih stanovanjskih hiš, obrtno-stanovanjskih objektov in stanovanjskih hiš z obrtnimi delavnicami. Na podlagi javnega razpisa bomo oddajali naslednje stavbne parcele v: ZAZIDALNEM KOMPLEKSU MOKRONOG - k. o. MOKRONOG

- A. Za gradnjo enodružinskih stanovanjskih hiš
1. parc. št. 37 njiva v velikosti 638 m²
2. parc. št. 30/25 njiva v velikosti 739 m²
3. parc. št. 397/1 njiva v velikosti 639 m²
4. parc. št. 30/24 njiva v velikosti 650 m²
5. parc. št. 38 njiva v velikosti 685 m²
6. parc. št. 30/1 njiva v velikosti 705 m²
7. parc. št. 30/2 njiva v velikosti 689 m²
B. Za gradnjo obrtno-stanovanjskih objektov (nehropna dejavnost)
1. parc. št. 30/3 njiva v velikosti 1435 m²
2. parc. št. 387/6 njiva v velikosti 1543 m²
C. Za gradnjo stanovanjskih hiš z obrtnimi delavnicami (nehropna dej.) 1 njiva v velikosti 799 m²
2. par. št. 387/7 njiva v velikosti 847 m²

POGOJI RAZPISA

- I. Višina odškodnine za pravico uporabe zemljišča znaša:
- din 45,00/m² zemljišča
II. Višina prispevka za pripravo stavbnega zemljišča znaša:
- 885,00din/m² uporabne tlorisne površine stavbe, ki jo bo investitor zgradil na zemljišču.
III. Odškodnina za pravico uporabe na zemljišču in akontacija prispevka za pripravo stavbnega zemljišča zapadeta v plačilo v primeru gotovinskega plačila ob podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, v primeru plačila z bančnim posojilom pa v roku 30 dni po podpisu pogodbe.
IV. Akontacija prispevka za pripravo stavbnega zemljišča se obračunava:
- za parcele iz točke A od 150 m² uporabne tlorisne površine
- za parcele iz točke B od 200 m² uporabne tlorisne površine
- za parcele iz točke C od 180 m² uporabne tlorisne površine
V. Višina prispevka za pripravo stavbnega zemljišča se za parcele, ki bodo oddane po javnem razpisu, valorizira vsake 3 mesece po indeksu porasta stroškov v gradbeništvu.
VI. Rok pričetka gradnje objektov je eno leto po dnevu pridobitve zemljišča, rok zgraditve do III. gradbene faze pa tri leta po pridobitvi zemljišča.
VII. Varščina za udeležbo na razpisu znaša 5.000,00 din in jo je nakazati na tekoči račun št. 100-66287166 Samoupravne komunalne interesne skupnosti za območje občine Trebnje; v primeru sklenitve pogodbe se vračuna v kupnino, v primeru kupčevega odstopa od sklenitve pogodbe se varščina ne vrne.
VIII. Pismene ponudbe je treba vlagati v zaprtih kuvertah z obvezno oznako „JAVNI RAZPIS“ na naslov: Samoupravna komunalna interesna skupnost za območje občine Trebnje. Ponudbi mora biti priloženo potrdilo o plačani varščini. Rok za vlaganje ponudb po tem razpisu je 15 dni po dnevu objave razpisa. V ponudbi navedite tudi svoje stanovanjske, delovne in socialne razmere.
IX. Javno odpiranje ponudb bo opravljeno dne 12. januarja 1981 ob 8. uri v sejni sobi Skupščine občine Trebnje.
X. Komisija bo pri izvedbi javnega razpisa upoštevala določbe odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Skupščinski Dolenjski list št. 10/78), ki se nanašajo na način, pogoje in postopek oddaje stavbnih zemljišč.
XI. Vse informacije dobijo zainteresirani za nakup stavbnih parcel vsak ponedeljek in petek od 7. do 15. ure in vsako sredo od 7. do 17. ure pri strokovnih službah Samoupravne komunalne interesne skupnosti za območje občine Trebnje, Goliev trg št. 9 (soba št. 9), Trebnje, ali po telefonu št. 83-354.
Številka: K-63/80
Datum: 18. 12. 1980

Enota za urejanje stavbnih zemljišč SKIS Trebnje
935/52-80

Z NOVIM LETOM ODPIRAM FRIZERSKI SALON CENJENIM STRANKAM ŽELIM SREČNO NOVO LETO 1981 ZA OBISK SE PRIPOROČAM ČRNČEK STANKA ČARDAK 11 CRNO-MELJ telefon: 76-670 942/52-80

DELOVNA SKUPNOST OSNOVNE ŠOLE DRAGOTIN KETTE NOVO MESTO (POŠ) razpisuje dela in naloge - 3 VZGOJITELJEV - 1 UČITELJA ZA GOSPODINJSKI POUK Pogoj: PA, lahko študent PA ali upokojeni učitelj Delo in naloge se razpisujejo za določen čas od 1. 2. 1981 do 20. 6. 1981 zaradi nadomeščanja delavk med porodniškimi dopustom. Prijave z dokazili o izobrazbi sprejema komisija 15 dni po objavi razpisa. 938/52-80

**NOVOMONTAŽA
TOZD STROJNE INSTALACIJE
NOVO MESTO**

razpisuje
prosta dela in naloge

VODJA TOZD

Za opravljanje razpisanih del in nalog je lahko imenovan delavec, ki poleg splošnih pogojev po zakonu in družbenem dogovoru o kadrovski politiki izpolnjuje še naslednje pogoje:
— da ima višjo šolo tehnične smeri in 5 let delovnih izkušenj ali
— srednjo šolo tehnične smeri in 8 let delovnih izkušenj.
Za opravljanje razpisanih del in nalog bo delavec imenovan za štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi priporočeno v zaprti ovojnici s pripisom „Za razpisno komisijo“ na naslov: NOVOMONTAŽA, TOZD STROJNE INSTALACIJE, 68000 NOVO MESTO, Mala Cikava 25.
Prijavljene kandidate bomo o imenovanju obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa v delavskem svetu.

926/52-80

**DELOVNA ORGANIZACIJA „ITAS“ —
INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN
OPREME
KOČEVJE, REŠKA 13,**

oglašča
naloge in opravila

**VODJE PREDSTAVNIŠTVA
ZA PODROČJE BOSNE IN HERCEGOVINE.**

Za opravljanje navedenih del se zahteva:

- diplomirani ekonomist ali ekonomist
- 3 leta delovnih izkušenj na komercialnem področju
- 3-mesečno poskusno delo

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju objavnih pogojev sprejema „ITAS“ Kočevje, Reška c. 13, kadrovska služba, 15 dni po objavi. Prijave brez priloženih dokazil o izpolnjevanju objavnih pogojev se bodo smatrale za nepopolne in brezpredmetne. O izbiri bodo kandidati obveščeni v nadaljnjih 15 dneh po poteku objavnega roka.
Pri izboru bodo prednostno obravnavani kandidati, ki poleg rešenega stanovanjskega vprašanja nudijo tudi zasebne prostore v uporabo za poslovne namene.

929/52-80

**Izvršni odbor
SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI
OBČINE TREBNJE
na osnovi statutarnega sklepa**

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili za

**TAJNIKA
SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI**

POGOJI: višja šola organizacijsko kadrovske smeri in 5 let delovnih izkušenj ali srednja šola ustrezne smeri in 10 let delovnih izkušenj.
Poleg navedenih pogojev mora kandidat imeti ustrezne organizacijske sposobnosti in moralno-politične vrline.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Trebnje, Goliev trg 9, 68210 Trebnje.

928/52-80

agrotehnika-gruda
L J U B L J A N A

TOZD AGROTEHNIKA—TRGOVINA LJUBLJANA

obveščča cenjene kupce, da je odprla
NOVO PRODAJALNO V BREŽICAH
Šentlenart 39 v prostorih Agroservisov.

V novi prodajalni vam nudimo:
rezervne dele za kmetijske stroje, osebna in tovorna motorna vozila, gume, akumulatorje, razno tehnično blago in tudi kmetijske stroje in orodje.

Obiščite nas v naši novi trgovini, kjer vas pričakujemo z bomo z veseljem postregli.
Priporočamo se kolektiv Agrotehnika—Gruda in vam želi
SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO!

927/52-80

**OBVESTILO UPOKOJENCEM
OBČINE NOVO MESTO**

Upokojence občine Novo mesto obveščamo, da je pri izplačilu pokojnin za mesec december nastala napaka pri izračunu krajevnih samopriskov zaradi novega načina obračunavanja samopriskov po krajevnih skupnostih. Napaka bo popravljena pri izplačilu pokojnin za januar 1981 s tem, da bodo krajevni samopriskovi obračunani po stopnji, ki bo za 1% manjša, kot je določena v sklepkih krajevnih skupnosti.

Za neljubo napako se opravičujemo.
**SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN
INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA
V SR SLOVENIJI**
Strokovna služba
Ljubljana — Moše Pijadejeva 41

911/51-80

**DOM MAJDE ŠILC
ULICA MILKE ŠOBAR 26
68000 Novo mesto**

razpisuje za nedoločen čas
prosta dela in naloge

DELAVKE V KUHINJI

za opravljanje manj zahtevnih del.

POGOJ: končana osemletka.

Prijave sprejema KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA do zasedbe delovnega mesta.

914/51-80

**TOVARNA OBUTVE „PEKO“, TRŽIČ, n. sol. o.
TOZD MREŽA**

objavlja za svojo prodajalno v Krškem, C. krških žrtev 32, prosta dela in naloge

POMOČNIKA

Pogoji za sprejem:

- KV prodajalec,
- tri mesece delovnih izkušenj,
- poskusno delo dva meseca.

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v Tovarno obutve PEKO, Tržič, v 15 dneh po objavi.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku oglasnega roka.

913/51-80

**Tovarna celuloze in papirja
„DJURO SALAJ“ KRŠKO
TOZD KOMERCIALA**

objavlja prosta dela
oz. naloge za:

**ADMINISTRATIVNO—DAKTILOGRAFSKA
DELA — za enega delavca**

Pogoji:

- srednja administrativna šola ali srednja ekonomska šola
- ali druga srednja šola in
- strojepisni tečaj
- 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
- pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika

Prijave sprejema kadrovska šola naše DO 15 dni po objavi oglasa.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

912/51-80

**SKUPŠČINA
OBČINE
BREŽICE**

Komisija za
volitve,
imenovanja
in kadrovska
vprašanja

PREKLICUJEMO

razpis prostih del in nalog individualnega poslovnega organa Vzgojno—izobraževalnega zavoda Brežice, ki je bil objavljen v 37. številki Dolenjskega lista dne 11. septembra 1980.

910/51-80

**ŠOLSKI CENTER
SEVNICA
TOZD OSNOVNA ŠOLA
TRZIŠČE**

razpisuje
dela in naloge

**SNAŽILKE ZA
NEDOLOČEN ČAS**

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri najkasneje v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

939/52-80

**TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
„DJURO SALAJ“, KRŠKO,
objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:**

**FINANČNO OPERATIVNA DELA V STOPNJE —
za enega delavca**

Pogoji:

- srednja izobrazba
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- delo za določen čas, nadomeščanje delavke za čas porodniškega dopusta

Prijave sprejema kadrovska služba naše DO 15 dni po objavi oglasa.
Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire v roku 30 dni po izteku roka za sprejemanje prijav.

894/50-80

ljubljska banka

**OBVEŠČA
VARČEVALCE IN OBČANE,**

da bodo enote Ljubljanske banke — Temeljne dolenjske banke Novo mesto

DNE 31. 12. 1980

POSLOVALE OD 6,30 do 13. URE. DNE 3. 1. 1981

bo banka poslovala v Novem mestu v dežurni enoti — EKSPOZITURA CENTER, CESTA KOMANDANTA STANETA 10, in v ČRNOMLJU, TRG SVOBODE 2, OD 7. DO 11. URE.

945/12-80

naš delavec

Naš delavec (kliše) — skupna revija slovenskih časnikov za delavce na začasnem delu v tujini

ROJAKI

V soboto, 27. decembra 1980, in 3. januarja 1981, vas uredništvo skupne revije slovenskih časnikov za delavce na začasnem delu v tujini „Naš delavec“ vabi na pogovor s strokovnjaki dr. Levom Svetkom, Francem Koširjem in z drugimi, ki jih poznate iz naše revije. Novoletna pogovora bosta od 8. do 18. ure v Klubu delegatov v Ljubljani, Puharjeva ulica 7.
Vabljeni!

944/52-50

**DOM MAJDE ŠILC
ULICA MILKE ŠOBAR 26
68000 Novo mesto**

razpisuje za nedoločen čas
prosta dela in naloge

DELAVKE V KUHINJI

za opravljanje manj zahtevnih del

POGOJA: končana osemletka, enomesečno poizkusno delo
Prednost bodo imele kandidatke, ki so že delale v kuhinji.
Prijave sprejema komisija za delovna razmerja do zasedbe delovnega mesta.

934/52-80

**DO TRANSPORT KRŠKO
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA**

Objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJA PROMETNO—KOMERCIALNEGA SEKTORJA
2. NABAVNI REFERENT

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1:
- da imajo višjo ali srednjo izobrazbo prometno — komercialne smeri,
  - da imajo 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih oziroma nalogah,
  - od kandidatov pričakujemo organizacijske sposobnosti in smisel za razvoj in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov.
- pod 2:
- da imajo poslovodsko šolo — prodajalec avtomobilov in avtomobilskih delov,
  - da imajo najmanj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih oziroma nalogah.
- Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati z delovnimi izkušnjami v cestnoprometni dejavnosti oziroma v nabavi rezervnih delov.
- Kot poseben pogoj za oglas del je določeno poskusno delo, ki bo trajalo pod točko 1 tri mesece in pod točko 2 dva meseca.
- Delovna organizacija ne razpolaga s stanovanjem.
Pismene prijave je potrebno poslati v roku 15 dni po objavi na naslov: DO Transport Krško, kadrovska splošni sektor, 68270 Krško, Cesta krških žrtev 133.
K prijavi je potrebno priložiti listine o tem, da prijavitelj kandidat izpolnjuje pogoje, ki so navedeni v tem oglasu.
Izbira kandidatov bo opravljena najpozneje v roku 15 dni po preteku oglasnega roka. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri.

SKROMNEJŠI CESTNI DINAR

Omejevanje investicij pri gradnji infrastrukture čuti tudi Cestno podjetje iz Novega mesta

Kljub omejenim investicijam v gradnji infrastrukture je bilo s skupnimi naporii investitorjev, družbenopolitičnih skupnosti občin na eni strani in izvajalcem del, Cestnim podjetjem Novo mesto, na drugi strani kar precej storjenega.

GLAVNA AKTIVNOST: CESTA DVOR – KOČEVJE vrednosti 9 milijard starih dinarjev.

Dolgoletna želja, da bi povezali Dvor s Kočevjem s sodobno asfaltno cesto se vse bolj približuje dokončni uresničitvi. V letošnjem letu se je posodobljenim odsekom pridružilo še 8,5 km asfalta v skupni

Niso še se dobro ohladili motorji na delovnih strojih so se na manjšem odseku že lotili nadaljnjih del. Pričakujejo, da bodo v prihodnjem letu pokrili z asfaltno prevleko ponovnih 8,5 km, ki pa bodo po

predračunih stali že kar 11 milijard starih dinarjev.

Tako bi ostalo neposodobljenih le še 2,5 km — nekaj malega pri Laščah in pri Dvoru. Če pa bodo sredstva dopuščala, bo posodobitev končana leta 1982. Pri financiranju sodeluje Zavarovalna skupnost Triglav, kakor tudi Republiška skupnost za ceste in Cestno podjetje Novo mesto.

POMEMBNEJŠA MANJŠA DELA

Med najpomembnejša posodobitvena dela sodi vsekakor 1,5 km podaljška Partizanske magistrale od Adlešičev do Žuničev, ki bo obkoljalo dolino še bolj približala gospodarskim središčem.

S posodobitvenimi deli so pričeli na odseku od Pluske do Knežje vasi. Če bo vreme dopuščalo, bodo položili tudi 2,5 km asfalta še letos.

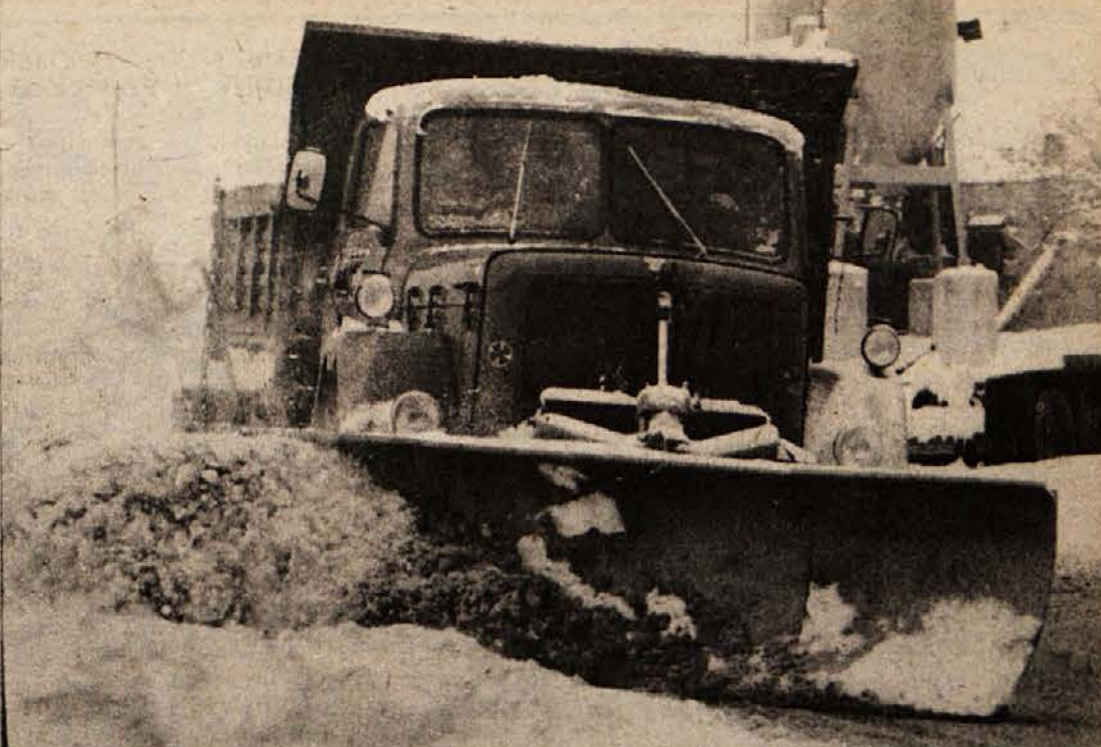
Posodobitvena dela potekajo tudi na odsekih Sevnica — Planina (v dolžini 2 km) in od Račice do Brega (v dolžini 1,1 km). Dokončanje del pa je seveda odvisno od vremena.

Precej obsežen program del je na območju krajevne skupnosti Mokronog, vključno s cesto na Trebelno. Cestno podjetje Novo mesto pa nastopa tu v glavnem kot izvajalec asfaltnih del.

V neposredni bližini Novega mesta pa so končali drugo fazo posodobitve ceste od Straže do Prečne na odseku od Podgore do Dolenje Straže.

POSODOBITEV CESTE HEROJEV

Cestno podjetje Novo mesto izvaja v sodelovanju s SGP Pionir Novo mesto in drugimi za komunalne zadeve pristojnimi organizacijami obsežna gradbena dela v dolžini 1 km na

ZIMSKOVZDRŽEVALNA SLUŽBA — Naj bo podnevi ali ponoči, ob sneženju so plugi Cestnega podjetja Novo mesto vedno pripravljeni, da usodobijo ceste za vožnjo.

Cesti herojev v Novem mestu. Dela obsegajo rekonstrukcijo cestišča, izgradnjo „S“ kanala, gradnjo opornih zidov, pločnike, javno razsvetljava in druga komunalna dela. Širina vozišča bo 7,5 metra s pločniki in zelenicami. Dela bodo predvidoma končana do konca maja 1981, če ne bo hujših zastojev zaradi vremenskih in drugih razmer. Ob otvoritvi tega dela Ceste herojev bo Novo mesto dobilo sodobno vpadnico.

CESTNOVZDRŽEVALNA DELA

Vse leto so opravljali vzdrževalna dela na magistralskih in regionalnih cestah v okviru finančnih možnosti, ki pa so bile slabše kot leto poprej. Razen obnove cestišča skozi Metliko in odseka mimo Lešnice pri Otočcu niso mogli izvesti obsežnejših obnov cestišč. Pri Cestnem podjetju v Novem

mestu menijo, da bi bilo potrebno posvetiti veliko pozornosti obnovi vozišč na številnih cestah, vključno s magistralno cesto Ljubljana — Zagreb E 94, oziroma M — 1, kot je nova oznaka te ceste. V tem trenutku pa razpoložljiva finančna sredstva ne dopuščajo takih posegov.

ZIMSKA SLUŽBA BOLJE PRIPRAVLJENA

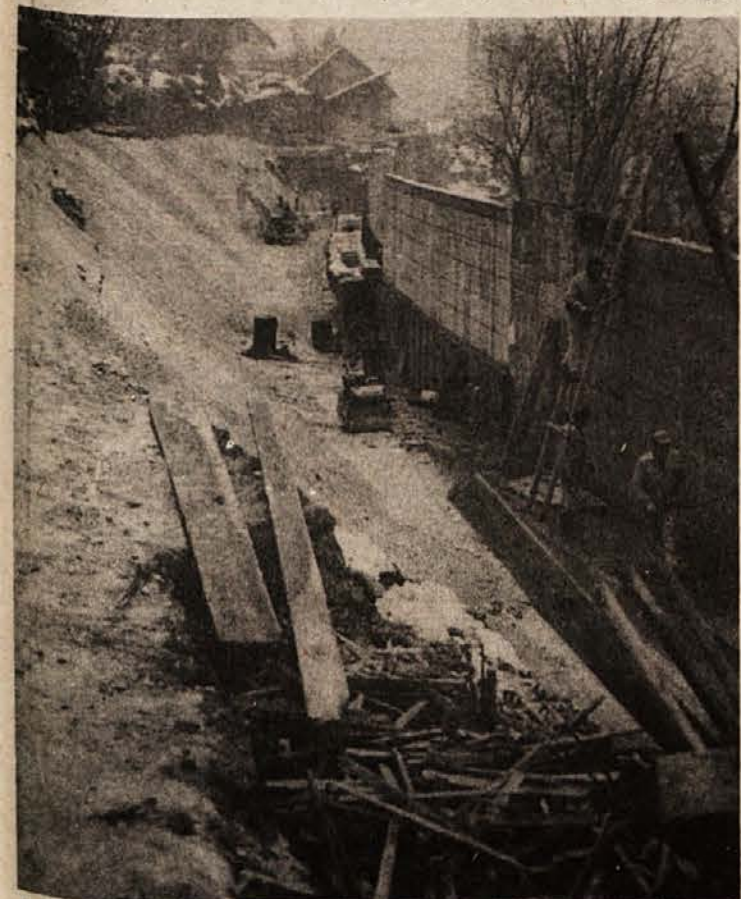
Organiziranost zimske vzdrževalne službe Cestnega podjetja Novo mesto je boljše kot lani. Imajo manjše težave z dobavo soli za soljenje vozišč, kar pripomore k hitrejši prevoznosti. Pravočasno in zelo uspešno so vzpostavili koordinacijo z organi za notranje zadeve glede izločanja težkih vozil iz prometa in pri drugih ustreznih ukrepih.

Posebno dobrodošla pridobitev je novi sistem radio zvez, ki omogočajo večjo operativnost

pri ukrepanju, medsebojno informiranost o stanju na cesti in potrebnih ukrepih.

K zmanjšanju težav v zimskem času pa lahko dosti pripomorejo tudi vozniki osebnih vozil, če imajo svoja vozila opremljena za vožnjo v zimskih razmerah.

SREČNO VOŽNJO VAM V LETU 1981 ŽELI

GRADNJA CESTE HEROJEV V NOVEM MESTU — Obsežna dela pri posodabljanju Ceste herojev izvajajo Cestno podjetje Novo mesto, SGP Pionir in drugi kooperanti.

ELEKTRONABAVA SE JE PRIBLIŽALA TRŽIŠČU

Kljub tridesetim letom je ljubljanska Elektronabava znana le ozkemu poslovnemu krogu. Zaradi njene nadvse pomembne dejavnosti je prav, da jo spozna kar največ občanov Dolenjske, saj je s svojim predstavištvom že dalj časa prisotna tudi v Novem mestu. Trgovinska organizacija Elektronabava opravlja nakup in prodajo opreme in materiala za električne naprave, za termoelektrocentrale, trafo postaje, daljnovode in omrežja iz uvoza in iz doma čje proizvodnje.

USPEŠEN RAZVOJ
Elektronabava iz Ljubljane je pričela svoje poslovanje kot preskrbovalna organizacija podjetij Elektro gospodarstva. Z nastankom samostojnega trgov-

skega podjetja Elektronabava ni spremenila niti dejavnosti niti predmeta poslovanja. Ožja specializacija — promet na debelo z elektro tehničnim materiom in opremo iz domače proizvodnje in uvoza — ima precejšnje prednosti zaradi strokovnejše obdelave tržišča, boljšega pregleda in nadzora nad posameznimi posli in celotnim poslovanjem s poslovnimi partnerji.

Krog odjemalov se nenehno širi. Delovnim organizacijam s področja elektrogosudarstva so se pridružile še druge, ki pri svojem delu in storitvah uporabljajo profesionalni elektromaterial in opremo, železniško gospodarstvo in PTT podjetja.

PRIBLIŽEVANJE TRGU

Dejavnost Elektronabave pa ni omejena samo na območju SR Slove nije. Da bi lažje obvladovali tržišče, so odprli predstavništva v številnih jugoslovenskih mestih. V sami Sloveniji pa delujeta predstavništva v Mariboru in Novem mestu. S tem so svojo ponudbo in delovanje približali tržišču. Posebno hiter razvoj gospodarstva na Dolenjskem je narekoval Elektronabavi, da je glede na rezultate poslovanja z delovnimi organizacijami in na tem območju s 1 januarjem 1979 odprla svoje predstavništvo v Novem mestu.

Poslovni partnerji Elektronabave z območij občin Trebnje, Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Krško, Bežice in

Savica lahko tako rešujejo tehnično komercialna vprašanja na novomeškem predstavištvu, ki se nahaja na Cesti herojev 10 (nasproti gimnazije). S tem pa tudi omogočijo predstavništvu Elektronabave lažje zadovoljevanje potreb po dobavi elektro materiala in opreme. Na Dolenjskem pa so številne delovne in storitvene organizacije, ki lahko s povezovanjem z Elektronabavo storijo korak naprej k napredku.

DEVETMESEČNI POSLOVNI USPEH

Rezultati poslovanja v devetih mesecih letošnjega leta kažejo spodbudne rezultate. S planom določeni celotni prihodek so presegli za 29 odstotkov, v primerjavi z istim obdobjem lani pa kar 36 odstotkov.

Na aktivno vključitev v stabilizacijska prizadevanja kaže za 54 odstotkov večji dohodek in čisti dohodek ter podvojitev sredstev za razširitev materialne osnove dela. Skrajno v arčevanje po meni tudi za 12 indeksnih točk počasnejša rast stroškov poslovanja od celotnega prihodka.

Pričakovati je, da bodo gospodarske razmere v letu 1981, zlasti na področju zunanje trgovine, še težavne in zgoštrene. V srednjeročnem obdobju 1981—1985 je potrebno računati z nadaljnjimi stabilizacijskimi ukrepi.

riarlov, s širjenjem prodaje obstoječih izdelkov, širjenjem inženiringa za manjšeprenosne energetske objekte in z razširitvijo predstavniške mreže. Red-

videvajo vsako leto 6-odstotno večjo prodajo elektromateriala. V skladu z družbenimi smernicami pa bo izvz naraščal hitreje kot uvoz.

POSLOVNIM PRIJATELJEM

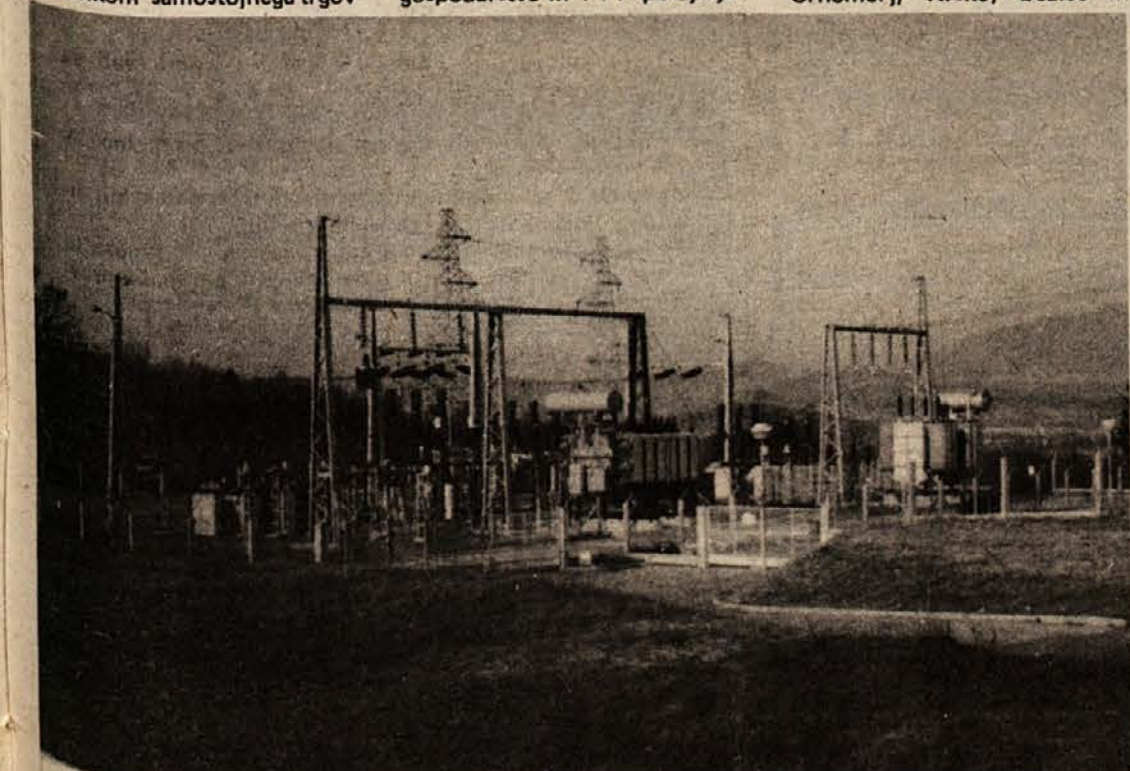
IN OBČANOM

ŽELIMO SREČNO 1981

Elektronabava

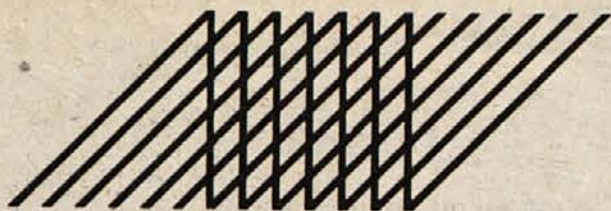
predstavništvo Novo mesto

RAZDELILNA TRANSFORMATORSKA POSTAJA — Elektronabava dobavlja tudi opremo za razdelilne transformatorske postaje, s katerimi se razdeljuje električna energija večjim porabnikom na določene območju.

1981 — 1985

Na podlag analiz rezultatov iz prejšnjega srednjeročnega načrta predvideva Elektronabava, da bo še naprej krepila svoj osnovni predmet poslovanja, to je preskrbo celotnega elektrosistema z elektromaterialom. To bodo dosegli z razvojem prodaje novih mate-

NOVOTEKS

tekstilna tovarna n.s.o.
 novo mesto
 foersterjeva 10
 poštni predal: 100
 telefon: 23 030
 brzojavni: novoteks*
 telex: 33 716 yu novtex

Občanom Dolenjske želimo uspešno in srečno novo leto 1981

ISKRA AVTOMATIKA
TOZD TOVARNA NAPAJALNIH NAPRAV
 NOVO MESTO, BRŠLJIN 63

Polnilnik POBI uporabljamo za polnjenje in dopolnjevanje 6 V in 12 V akumulatorskih baterij do kapacitete 60 Ah s tokom 6 A v avtomobilih, motornih čolnih, manjših traktorjih itd. Lahko pa služi tudi kot izvor enosmerne napetosti 4,5 V ali 9,5 V za napajanje električnih igrač, prenosnih svetilk v delavnicah in kampih s trajnim tokom 5 A. Priključna napetost je 220 V, 50 Hz. Vgrajen pa je v praktičnem prenosnem okrovu.

Električni pašni aparat KEKEC napaja žično ograjo z impulzno visoko napetostjo in je uporaben za ograditev pašnikov, lovskih rezervatov, za zavarovanje plantaž, sadovnjakov in vrtov pred divjadjo, za električna vrata v odrih in odprtih hlevih in za zavarovanje avtomobilskih cest pred domačimi živalmi in divjadjo. Ima vgrajeno 9 V baterijo, ki zagotavlja samostojno obratovanje približno 2000 ur. Dolžina ograde je lahko do 3 km.

srečno novo leto 1981

Ljubljanska banka

Temeljna dolenjska banka Novo mesto

**želi varčevalcem in občanom
 srečno in uspešno novo leto 1981
 ter priporoča svoje storitve**

**Z BELIM VLAKOM
 DO KOBLE VSAKO SOBOTO
 IZ NOVEGA MESTA**

(med počitnicami VSAK DAN):

ODHOD:		POVRATEK:
5.10	KANDIJA	18.57
5.12	NOVO MESTO-CENTER	18.56
5.15	NOVO MESTO	18.54
5.35	TREBNJE NA DOLENJSKEM	18.31
5.59	IVANČNA GORICA	18.07
6.18	GROSUPLJE	17.51
6.50	LJUBLJANA	17.19
8.26	JESENIČE	16.13
9.08	BOHINJSKA BISTRICA	15.45

CENE:	Odrasli:	Otroci:	Skupina:
Novo mesto:	325 din	240 din	315 din
Trenje:	310 din	230 din	305 din
Grosuplje:	285 din	220 din	275 din

Prijave, rezervacije in informacije v Novem mestu: **MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA NOVO MESTO**, Novi trg 4, telefon (068) 22-555, **DELOVNI ČAS** od 7. do 15.30 ure in ob sobotah od 8. do 12. ure, ter na železniških postajah Novo mesto (22-255), Trebnje (83-060), Ivančna Gorica (783-038) in Grosuplje (771-180). 901/50-80

TO-MO-DI

TOPLJ

MONTAZNI DIMNIKI

Z GIBLJIVO

KISLOODPORNO

OGNJESTALNO

SAMOTNO CEVJO

Uporabljajo se za peči in kotle od 4.000 do 100.000 kcal/h

Proizvaja:

MONTAZNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
 61000 Ljubljana, Opekarska 13
 Tel.: 22-113 20-641
 Telex: 31420 YU KIP

Prodaja

in strokovni nasveti:

OPEKARNA ZALOG
 Tel.: 21-403, 22-291

GOSTILNA JAKŠE, DRSKA, Novo mesto prireja veselo silvestrovanje. Rezervacije.

O POZORILNA NOTA

Zvezni sekretariat za zunanje zadeve je prejel že drugo opozorilno noto ambasade Kraljevine Nizozemske glede zadrževanja potnih listov v hotelskih in drugih recepcijah. Receptorji so neupravičeno zadrževali potne liste in povzročili nizozemskim državljanom nemalo sitnosti, saj je potni list edina identifikacijska listina.

Na te nepravilnosti je Zvezni sekretariat opozoril tudi Turistično zvezo Jugoslavije in ji naložil obveznost, da opozori vse recepcijske službe, da je zadrževanje tujih potnih listov nedovoljeno.

J. S.

ZAHVALA

Ob težki, boleči izgubi naše ljubljene mame, stare mame, sestre

**ALOJZIJE
 FABJAN**

iz Govejega Dola

se najtopleje zahvalujemo vsem, ki ste počastili njen spomin, nas tolažili v težkih dneh, izrazilo sožalje, darovali vence, cvetje in pokojno spremili na zadnji poti. Hvala sosedom in vaščanom za nesebično pomoč. Za pozornost se zahvalujemo sindikalni podružnici Lisca Krmelj, Društvu upokojencev Krmelj, duhovniku za obrede, tov. Debelaku in Selevšku za besede slovesa ob odprtem grobu.

Vsi njeni

salon pohistva
novoles
 komandanta staneta 38
 tel.: (068) 25-091

INTEREXPORT Ljubljana
INEX Potovalna agencija

**NAJLEPŠE DARILO DEDKA MRAZA
 PRAVLJICA NA LEDU**

Otroci za stroke

v izvedbi „Praške otroške drsalne revije“
 v hali TIVOLI od 27. do 29. decembra
 Informacije in vstopnice
 INEX - potovalna agencija Ljubljana, Titova 25
 (tel. 312-995)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

**ANTONA
 UMEKA**

s Senovega

se iskreno zahvalujemo kirurškemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto in ZD Senovo za nudeno zdravstveno pomoč. Hvala vsem za izraze sožalja, cvetje in spremstvo pokojnega na zadnji poti, župniku za opravljeni obred, godbi in pevcem za žalostnike, ZZB za govor, DU za pomoč in vsem, ki ste bili z nami v trenih žalosti.

Žalujoci: žena Anica, hčerke Tončka in Milka z družinami, sinova Karli in Ivo z družinama, sin Tone z Martino in sin Jože

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

KATARINE MAUSER

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali toliko lepega cvetja. Enaka zahvala kolektivom in ožjim sodelavcem tovarne Beti Crnomelj in IMV Tovarna opreme Crnomelj, pevkam za zapete pesmi in župnikom za opravljeni obred. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za pomoč med boleznijo.

Vsi njeni

Loke, 15. decembra 1980

emona globtour
 novo mesto

APARTMAJI 10% CENEJE!

Avstrija:

- RAMSAU: 10. 1. 1981
- EBEN: 10., 17. in 24. 1. 1981
- KLEINARL: 10., 17. in 24. 1. 1981
- ST. GILGEN: 10., 17. in 24. 1. 1981

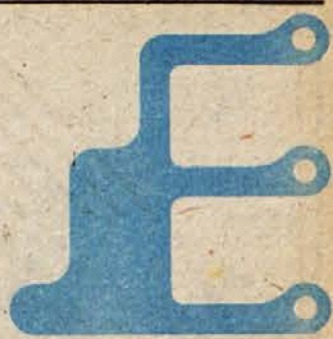
Italija:

- KRONPLATZ: 10. in 17. 1. 1981
  - SELIA NEVEA: 10., 17. in 4. 1. 1981
- PRIJAVE IN INFORMACIJE:
 VSE POSLOVALNICE GLOBTOUR

IZKORISTITE IZREDNO PRILOŽNOST!

35 let Elektrotehne

35 let delovnih uspehov ob nenehni trdem delu in vztrajnem premagovanju težav na poti razvoja delovne organizacije in 30 let samoupravnega dela je obdobje, v katerem, je Elektrotehna zvesto sledila potrebam družbe in potrebam delovnih ljudi ter tako dosegla začrtane cilje. Zato je kolektiv sestavljene organizacije združenega dela „ELEKTROTEHNA“ lahko upravičeno ponosen na prehojeno pot, njegove bogate izkušnje in spoznanja 35-letnega dela pa mu bodo močna spodbuda in zanesljiv kašipot v nadaljnem razvoju.

ELEKTROTEHNA

Organizacijska shema SOZD Elektrotehne

Delovna skupnost skupnih služb SOZD	
proizvodnja in servis	trgovina
DO Delta	DO Jugotehnika
DO Melodija	TOZD Elgro
DO Elpis	TOZD Blagovni promet
TOZD Prokrom	DO Junel
TOZD Servis	TOZD Elex
	TOZD Elzas
	TOZD Elkop
	DO SET

pravnih sporazumov, pomeni, da smo na začetku prave poti. Pri tem ne gre ki pomenijo spreminjanje klasičnih kupoprodajnih odnosov. Povsem razumljivo je, da nova samoupravna organiziranost ni rešila sama po sebi vseh problemov.

V obdobju samoupravne preobrazbe so bila na stečaj odprta vrata novim strokovnjakom, da se vključijo v razvojne programe „Elektrotehne“. Zato ni slučajno, da so ti strokovnjaki našli plodna tla prav v „Elektrotehni“ in pristopili k najbolj zahtevni proizvodnji računalniških sistemov. Pristop k izdelavi jugoslovskega računalniškega sistema je bila proizvodnja računalniških sistemov brez nakupa licence s takojšnjo najširšo možno uporabo jugoslovske tehnologije in znanja. Do sedaj je izdelanih preko 100 računalnikov, ki so instalirani širom po Jugoslaviji, zgrajeni pa iz komponent jugoslovske proizvodnje, ki jih je možno nabavljati doma. S tujimi partnerji pri proizvodnji računalniških sistemov nimamo licenčnih pogodb, temveč pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju, kar nam zagotavlja stalen korak z najnovejšo svetovno tehnologijo.

Programska oprema, ki jo nudimo z računalniškimi sistemi DELTA, je podobno kot strojna oprema raz v kita doma, na osnovi obstoječe najmodernejše tuje tehnologije.

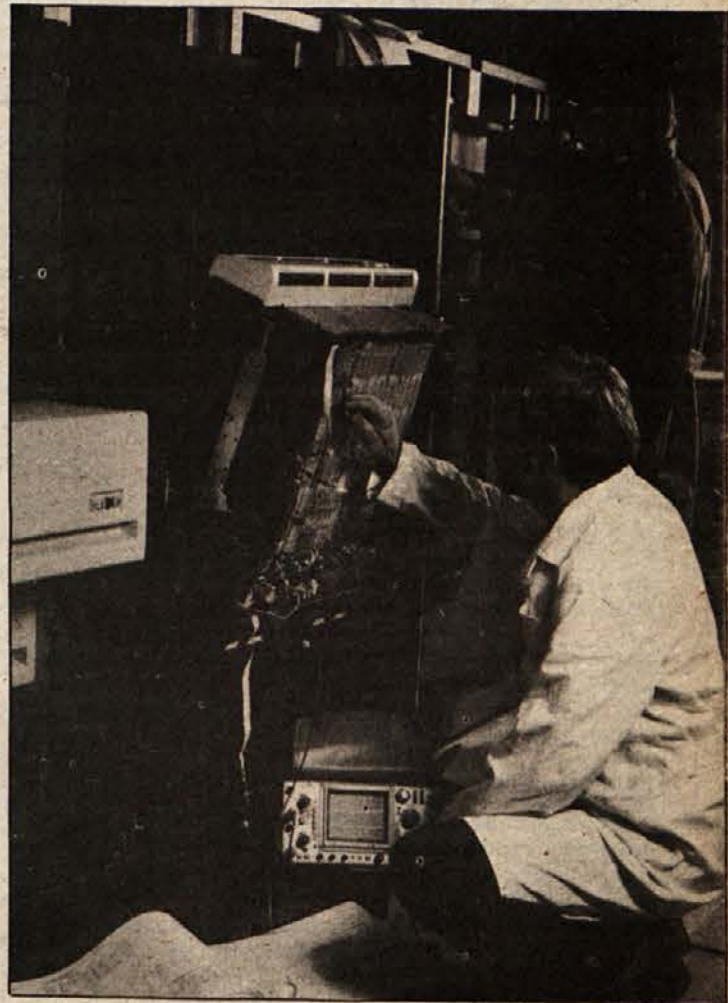
Vrednostno razmerje tujih in domačih komponent računalniških sistemov je v 36% napram 64% v korist domačih komponent, upoštevajoč nabavno vrednost enakovrednega sistema iz uvoza po svetovnih cenah. Vzporedno s proizvodnjo računalniških sistemov smo v našem šolskem centru organizirali tudi šolanje uporabnikov. Šolanje izvajamo z lastnimi strokovnjaki na najmodernejši način s interaktivno uporabo računalnika v šolskem centru, kjer je bilo izšolanih že preko 1000 strokovnjakov uporabnikov.

V letu 1979 so se delavci „ELEKTROTEHNE“ in „JUGOTEHNIKE“ na referendumu odločili, da združijo delo in sredstva v **SESTAVLJENO ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA**. S to obeh delovnih organizacij, združenih v **SESTAVLJENO ORGANIZACIJO „ELEKTROTEHNA“**. Prav tako pa smo v času stabilizacije in večje produktivnosti dela dosegli neprecenljive rezultate, ki se kažejo v letošnjem poslovanju.

Ti rezultati pa bodo še bolj izraziti v naslednjem 5 letnem obdobju, predvsem na področju združevanja proizvodnje, servisne, trgovinske oz. zastopniške dejavnosti s ciljem v kar največji možni meri zadovoljevati potrebe in interese komitentov. Vso pozornost in podporo nudimo tistim delovnim organizacijam iz našega sestava, ki razvijajo in uvajajo nove proizvode, ki temeljijo na čim večjem angažiranju domačega strokovnega znanja in uporabi domačih surovin.

Kot perspektivno nalogo odno- snostno dejavnost namenimo proizvodnji računalniških sistemov.

Ta dejavnost ima poseben pomen v Sestavljeni organizaciji združenega dela. Investicij

Proizvodnja računalnikov DELTA

Tako kot so bili naši cilji jasno opredeljeni in smo jih tudi dosegli, so naše usmeritve v bodoče še bolj konkretno opredeljene. V naši poslovni politiki je zapisano, da bomo v obdobju do leta 1985 razvijali proizvodno predvsem tistih artiklov, ki se v Jugoslaviji ne proizvajajo, kot tudi proizvodov, namenjenih za izvoz. Delovne organizacije v sestavi Sestavljene organizacije združenega dela, bodoz združevanjem dela in sredstev dosegle hitrejši ekonomski učinek in s tem prispevale k prestruktuiranju našega gospodarstva. Razširili bomo trgovinsko mrežo in bolj kvalitetno kot kvantitetno oskrbovali s proizvodi naše gospodarstvo. S tem bomo izboljšali materialno osnovo združenega dela, izboljšali svoj materialni položaj in materialni položaj družbe, zadovoljevali osebnostne, skupne, splošne in družbene potrebe, povečali svoj dohodek in celoten dohodek družbe. Z dobočnimi jasnimi cilji in samo upravnim dogovarjanjem predvidevamo, da bomo leta 1985 dosegli 20 milijard celotnega prihoda, od tega preko 50% iz lastne proizvodnje.

močeh znatno prispevala k razvoju dolenskega gospodarstva in zadovoljevanju potreb delovnih ljudi dolenske regije.

Elektrotehna s svojimi prodajalnimi drobnoprodajne mreže pokriva znatni del potreb po elektrotehničnem materialu in izdelkih v Posavju, osrednji Dolenjski in v Beli krajini. Njene prodajalne so v Sevnici, Brežicah, Krškem, Novem mestu, Metliki in v Črnomlju.

Delovni kolektiv SOZD „ELEKTROTEHNA“ želi vsem poslovnim prijateljem, potrošnikom in vsem delovnim ljudem SREČNO NOVO LETO 1981 in se priporoča za sodelovanje.

Elektrotehna je bila v svojem 35-letnem delovanju stalno prisotna tudi na Dolenjskem in je s svojimi prizadevanji in po svojih

Prva maloprodajna trgovina Elektrotehne v Ljubljani

Poslovna stavba SOZD Elektrotehne v Ljubljani

Prvi zametki današnje „Elektrotehne“ segajo v leto 1945, ko je Ministrstvo za industrijo in rudarstvo v tedanji narodni vladi Slovenije izdelalo uredbo, s katero je bila ustanovljena „Elektrotehna“ kot državno elektrotehnično podjetje v ljudski republiki Sloveniji. Njene dejavnosti so bile nakup in razdeljevanje elektrotehničnega materiala, plasiranje in montaža različnih naprav, trgovanje na debelo in drobno ter ustanavljanje tehničnih pisarn.

V 35 letnem razvoju je „Elektrotehna“ v skladu z našim splošnim družbenim razvojem obživila več reorganizacij. Prve reorganizacije so bile od ustanovitve od leta 1954, naslednje pa predvsem v obdobju ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela. Vletu 1960 je „Elektrotehna“ ob 168 zaposlenih dosegla 11.670 din celotnega prihodka.

Druga etapa razvoja je čas od leta 1960 do leta 1975, ko se je „Elektrotehna“ uvrstila med največje tovrstne organizacije v Jugoslaviji. V tem času je predvsem razvijala svojo grosistično trgovino, maloprodajno mrežo in servisno dejavnost tako, da je že v letu 1975 ob 850 zaposlenih dosegla 2 in pol milijarde dinarjev celotnega prihodka. To obdobje je bilo tudi obdobje razmišljanja o novih usmeritvah kot tudi o novih prijemih v razvoju „Elektrotehne“.

V tretjem obdobju ob leta 1975 do leta 1980, s podjuni in novo ustavo, zakonom o združenem delu,

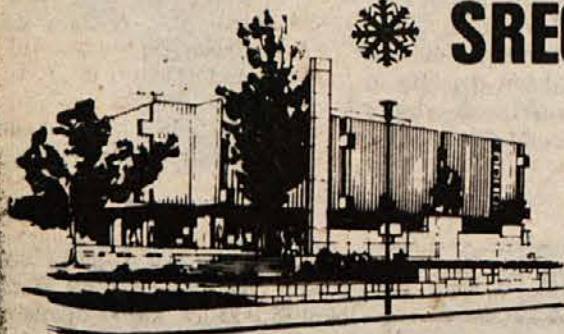
Skladišče kablov v Ljubljani

Vsem potrošnikom in poslovnim sodelavcem želi

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1981

delovni kolektiv VELEBLAGOVNICE

N nama, KOČEVJE!

ORGANIZACIJSKI ODBOR
BALKANSKEGA RVENSTVA V ODBOJKI
NOVO MESTO, Ljubljanska cesta 2

RAZPISUJE

JAVNI NATEČAJ ZA IZDELAVO ZAŠČITNEGA
ZNAKA BALKANSKEGA ODBOJKARSKEGA
PRVENSTVA V NOVEM MESTU 1981.

Pogoji razpisa:

- znak naj bo vizuelni simbol prireditve
- vsebinsko naj se navezuje na kraj, udeležence, panogo in namen prireditve
- znak naj bo uporabljen v vseh vrstah komuniciranja v sredstvih javnega obveščanja (časopisju, TV, plakatih, nalepkah...)
- znak naj bo izvedljiv tako v črno-beli, kot v barvni tehniki
- v izvedbi naj bo upoštevana vsestranska uporaba znaka: tudi kot dodatni znak pri raznih proizvodih in spremljajočih obeležjih pri izvedbi iger.
- K znaku naj se predvidijo podteksti, ali podznaki (znaki služb, smerokazi, urnik...)
- Znak ni potrebno izdelovati v celotni izvedbi, temveč zahtevamo le idejni prikaz in koloristiko z eno kliše risbo.

ROK: 10 januar 1981

NATEČAJ JE ANONIMEN.

Način sodelovanja: Ves material vložite v zaprto kaverto, na katero napišete vašo šifro. V posebni kaverti pa napišite svoj polnj naslov.

Posebna komisija ki jo imenuje organizacijski odbor, bo pripela dela ocenila in podelila tri nagrade in sicer: prvo v višini 5000,00, drugo v višini 3000,00 in tretjo v višini 2000,00 din. Prvonagrajeni ima prioriteto pri prevzemu nadaljnjih del s področja oblikovanja, pri katerem se bo uporabljal zaščitni znak. Vsa nadaljna dela se bodo plačevala po posebnem ceniku, ki ga bo izdelala ista strokovna komisija. Dela pošljite na gornji naslov!

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO v ustanavljanju, 68270 Krško, objavlja prosta dela in naloge:

1. OPERATERJA V OBRATU ZA OBDELAVO RADIOAKTIVNEGA MATERIALA — 3 VRŠILA
2. POMOŽNEGA DELAVCA V OBRATU ZA OBDELAVO RADIOAKTIVNEGA MATERIALA — 2 VRŠILCA
3. POMOŽNEGA DELAVCA V SLUŽBI PROIZVODNJE — 4 VRŠILCI
4. POMOŽNEGA DELAVCA V SLUŽBI STROJNEGA VZDRŽEVANJA

Pogoji:

pod 1:

- KV delavec,
- 12 mesecev delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece;

pod 2:

- PK delavec,
- 4 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece;

pod 3:

- PK delavec,
- 3 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece;

pod 4:

- PK delavec,
- 4 mesece delovnih izkušenj,
- poskusno delo 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 15 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

937/52-80

OBIŠČITE

ZAHVALA

Ob teži bolezni nas je nenadoma v 68. letu starosti za vedno zapustil naš dRagi mož, oče, stari oče, brat in stric

**IVAN
BRATKOVIČ**

iz Apnenika 1, Sentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in nam stali ob strani, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje ter pokojnega tako številno spremljali na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni dr. Ivanu Baburiču za nesebično zdravniško pomoč, vsem sosedom, kartuziji Pleterje, IMV Novo mesto, Iskri Sentjernej, godbi iz Sentjerneja ter vsem trem duhovnikom za poslovične besede in opravljeni obred.

Zalujoči: žena Marija, hčerka Marija z družino, sinovi Janez, Jože, Tone z ženo Marijo in ostalo sorodstvo.

OBRATOVALNI ČAS TRGOVIN

dolenjka

Mercator

krka

31. decembra 1980

bodo vse prodajalne odprte neprekinjeno do 16. ure.

(Razen prodajaln z reprodukcijskim materialom Kmetijske zadruge „Krka“, ki bodo imele običajni obratovalni čas.)

3. januarja 1981

bodo vse prodajalne obratovale kot običajno.

**Vsem našim potrošnikom želimo
SREČNO NOVO LETO
in se priporočamo za obisk!**

Šel sem za pogrebom kakor v sanjah in še zdaj se mi zdi, da so bile sanje vse, kar se je takrat godilo...

Ivan Cankar

ZAHVALA

3. decembra smo se na pokopališču v Krškem za vedno poslovili od naše drage mame

ŠTEFANIJE SMERDEL

stare 74 let doma s Studenca pri Sevnici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pospremili pokojno do njenega zadnjega počivališča, ji darovali toliko lepega cvetja in nam izrazili sožalje. Hvala delovnim kolektivom osnovnih šol Jurij Dalmatin Krško, Bratov Ribar Brežice in SO Sevnica, sosedom s Trdinove, Lapajnetove in Kajuhovalne ulice ter Studenčanom, ki so nas ob teh žalostnih in težkih dneh tolažili. Posebno zahvalo izrekamo zdravniku dr. Tatjani Hvala - Andrijašević za dolgoletno skrb nad njenim zdravjem in duševno oporo. Toplo se zahvaljujemo tudi ostalemu zdravstvenemu osebju ZD Krško in Splošne bolnice Novo mesto za vso pomoč in skrbno nego. Iskrena hvala Francu Gorencu in Justinu Mlakarju, ki sta v imenu KO ZBNOV Studenec položila na mamin grob vence in jo pospremila z borčevskim praporom, kakor tudi Lovskemu oktetu Studenec za ubrano zapeto žalostinke. Prav lepa hvala tudi Jožetu Žibertu za lep poslovični govor. Zahvalo dolgujemo tudi duhovnikom z Vidma in s Studenca za opravljeni obred in tolažilne besede. Se enkrat vsem iskrena hvala!

Zalujoči: hčerka Štefka z družino, sinovi Franci, Zvonko in Slavko z družinami ter ostalo sorodstvo

Krško, 7. 12. 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega, dobrega in nenadomestljivega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

MATIJE KRIŽANA

mesarskega mojstra v pokoju in posestnika iz Podzemlja v Beli krajini

izrekamo globoko in iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, znancem in sodelavcem - mesarjem KZ Metlika za ustno in pismeno sožalje, darovane vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu in ga v tako velikem številu spremljali na poslednji poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, predvsem dr. Moreli in ostalemu zdravstvenemu osebju za nego, skrb in pomoč pri zdravljenju in lajšanju bolečin, ter zdravnikoma Zdravstvenega doma Metlika dr. Mlačku in dr. Grdiču za obiske na domu. Zahvaljujemo se še KZ Metlika, Mesariji in prekajevalnici Litija, ZZB in Društvu upokožencev za vence in cvetje, Gasilskemu društvu Podzemelj in metliški godbi za spremstvo, govornikoma Ivanu Kralju iz Kaplišč in Tonetu Kralju iz Metlike za iskrene poslovične besede. Prav lepa hvala župniku Jožetu Ovničku za obisk na domu, govor in lepo opravljeni obred.

Zalujoči: žena Kristina, sinovi Marjan, Milan in Jože z družinami, hčerka Anica z družino, sestre Marija, Jožefa, Manka, Ana in Tončka z družinami, brat Tone z družino in brat Ivan

Od danes na jutri ne gre

V novomeški občini je možnost za zaposlitev zdomcev v gradbeništvu, v kovinarstvu in za šoferje

Te dni prihajajo na vsakoleten novoletni obisk številni zdomci, in ker uradnega sestanka v novomeški občini z njimi ne bo, smo v zvezi z zdomsko problematiko prosili za nekatera pojasnila Staneta Zupančiča, svetovaleca zaposlitev pri skupnosti za zaposlovanje v Novem mestu.

— Koliko občanov novomeške občine je na začasnem delu v tujini in kje, če sploh obstaja točna evidenca?

Stane Zupančič: „Na voljo smo z vsemi informacijami, toda malo se obračajo na nas...“

„Maja letos je bil narejen popis, iz katerega je razvidno, da imamo na začasnem delu v tujini 772 občanov. Velika večina jih dela v Zvezi in republikah Nemčiji, več jih je še v Švici, Kanadi in ZDA, medtem ko so drugod le posamezniki. Ugotovljeno pa je, da novomeški rojaki delajo v 18 državah na več kontinentih, od Evrope do Afrike in Amerike ter Avstralije.“

— Zadnja leta se je odhajanje v tujino zaustavilo — od kdaj in zakaj?
„Od leta 1974 dalje niti en občan ni šel na delo v tujino preko naše skupnosti, pač pa so leta 1977 in 1978 odhajali nekateri otroci staršev, ki so bili v tujini zaposleni in je šlo le za združevanje družin. Menimo, da je k zaustavitvi poprej množič-

nega odhoda na tuje pripomoglo zlasti to, da je v domačih krajih več možnosti za zaposlitev, na tujem pa se je zaposlovanje tujcev močno zmanjšalo.“

— Kakšna je izobrazbena in kvalifikacijska raven naših zdomarjev?

„Evidenca kaže, da je 312 naših občanov na tujem brez poklica, 105 je priučenih; s poklicno šolo jih je 187; s srednjo izobrazbo 41; z višjo šolo so 4 in z visoko izobrazbo 6 ljudi. Za 117 zdomcev ni pravih podatkov o njihovi izobrazbi. Poudaril pa bi še to, da je med 772 zdomci 316 žensk.“

— Koliko občanov se je letos za stalno vrnilo iz tujine in ali so vsi našli zaposlitev doma?

„Letos se jih je vrnilo 21. Od teh so dobili delo vsi, razen treh. V združenem delu je našlo zaposlitev 18 zdomcev, 3 pa so postali obrtniki. Ugotovili smo, da so se vrnili zlasti taki, ki imajo otroke pred vstopom v šolo in hočejo, da bi se otroci šolali doma.“

— Kakšne so še možnosti za vračanje zdomcev in zaposlovanje v domači občini?

„Trdim, da težav z zaposlitvijo ni, če niso izbirčni. Možnosti za zaposlitev je precej, zlasti v gradbeništvu, kjer manjka ljudi, od nekvalificiranih pa do raznih poklicev. Velik kadrovski primanjkljaj je v IMV pri kovinskih poklicih, z odprtimi rokami bi sprejeli dobre šoferje pri „Gorjancih“ v Straži, manjka pa tudi zdravstveno-medicinskega kadra. So tudi še druge možnosti, vendar pri posameznih delovnih organizacijah in za manjše število delovnih mest.“

— Ali interesi za vrnitev vedo za te možnosti?

„Zelo malo je zdomcev, ki iščejo pri nas informacije glede možne zaposlitve, preden se vrnejo. Vprašat pridejo znanci ali starši, vendar v pogovoru z njimi ne moremo dobiti pravih podatkov, kaj interesent za vrnitev zna in kaj je delal v tujini. Težave nastopijo, ko se zdomec sam pojavi: „Sem prišel domov in jutri bi rad delal.“ Tako nagle zaposlitve kljub prostim delovnim mestom ni možno zagotoviti, ker je postopek z razpisi in podobnim dolg in zahteva vsaj mesec dni časa.“

R. B.

BREZ TITA, A Z NJIM V SRCIH — Osrednja kulturnoumetniška prireditev v novomeški občini posvečena dnevu JLA, je bila pod vodstvom „Titova armija“ v petek, 19. decembra v Domu JLA. Svoj 39. rojstni dan je naša armada letos privč slavila brez svojega vrhovnega komandanta, zato je bil večji del kulturnega programa posvečen prav njemu. Nastopili so: vojaški zbor novomeške kasarne, otroški in mešan i zbor Doma JLA, pionirji in mladinci OŠ Katje Rupene in Vavte vasi, Glasbene šole Marjana Kozine, folklorna skupina Kres, delavci UJV in „Krke“ ter karate sekcija Doma JLA. (Foto: Janez Pavlin)

Marsikaj mora še v prevetritev

OK ZK v Novem mestu ugodno ocenila potek planiranja, manj sprejemljiva pa se ji zdijo nekatera predvidevanja iz planskih dokumentov — Sodeloval je tudi Franc Šali

Na petkovi seji občinske konference ZK v Novem mestu so najprej ugotovili, da je bil pri pripravi in obravnavi planskih dokumentov za novo srednjeročno obdobje narejen pomemben korak naprej. Ustreza primerjava z načrtovanjem petletke, ki se izteka, pa pove, da gre tokrat tudi za v preteklosti premalo upoštevano vsebinsko kvaliteto planiranja. „Namreč za to, kakor je v uvodnih besedah naglasil predsednik komiteja za družbeni razvoj Milan Jakopin, da so bile želje strogo selekcionirane, izpostavljena pa prioriteta potreb. Sekretar komiteja Franc Borsan je dodal, da gre zdaj za plane, zasnovane na realni podlagi, kot taki pa so tudi uresničljivi.“

Seveda je razprava, ki je poskušala biti mestoma poglobljena in argumentirana, opozorila tudi na slabosti in pomanjkljivosti. Področju agroživilstva je, denimo, očitala, da je premalo odločno razreševalo kopici perečih problemov. Med taka vprašanja sodijo: zagotavljanje večje proizvodnje hrane, dohodkovno povezovanje veterinarskih služb s temeljnimi združnimi organizacijami in združevanje sredstev za večje pridelovanje hrane. Inž. Miha Krhin je podčrtal, da je reševanje te problematike počasnejše tudi zaradi tega, ker nekateri samo z besedami podpirajo združevanje dela, sredstev in zemlje kot edino pot za napredek pri zagotavljanju hrane v „domaćih logih“, z dejanji pa se še trdno oklepajo starega in z argumenti izpodbita koncepta, po katerem naj bi dolensko kmetijstvo boljše

je povedal, da komunisti v IMV podpirajo planske dokumente in usmeritev, ki bo tej delovni organizaciji z novimi naložbami omogočila velikošerijsko proizvodnjo, ter nekaterih drugih diskutantov je govoril Franc Šali, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS.

Ni dovolj, je med drugim poudaril Šali, da se za nekaj opredeljujejo ali podpirajo komunisti. Tudi pri planiranju ne, saj oni niso nosilci. Zanimati pa jih mora, za kakšno ceno naj bi bilo kaj narejeno, ali za vse to vedo tudi delavci. Sicer pa mora biti planiranje celovito, upoštevati mora vse vidike dela in življenja. Nadaljeval je, da je razvoj družbenoekonomskih odnosov pomemben vidik planiranja. „V tem pogledu,“ je povzel razmišljanje Franc Šali, „pa so planski akti, kakor so pripravljene zdaj, zelo pomanjkljivi.“

Na konferenci so sprejeli vrsto stališč, z naročilom, da jih potem, ko jih posebna komisija dokončno oblikuje, pošljejo v osnovne organizacije in na druga mesta kot partijski kazipot pri nadaljnjem delu.

I. ZORAN

salon pohištva
novoles
komandanta staneta 38
tel.: (068) 25-091

RAZBIJAL KOZARCE —Novomeški miličniki so 15. decembra zvečer pridržali do iztreznitve 22-letnega Ivana Zujaga iz Novega mesta, ker je razgrajal v bifeju „Kandija“. Prišel je močno vinjen, ko mu niso hoteli postreči, se je lotil práz nih kozarcev. Srečal se bo s sodnikom za prekrške.

Preveč potreb za en sporazum

Temelji plana samoupravne komunalne skupnosti ne morejo zajeti vseh nerešenih stvari — Kljub pomislekom stabilizacijsko zastavljeni sporazum sprejet

Predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne komunalne skupnosti občine Novo mesto je bil pred nedavnim objavljen v glasilu Odločajmo. Tako so bile posebnosti dokumenta, ki govori o tem, katera vprašanja s področja komunalnega urejanja naj bi rešili v naslednjem srednjeročnem obdobju, dostopne najširšemu krogu občanov, razprava na petkovi seji skupščine omenjenega sisa pa je pokazala, da imajo po krajevnih skupnostih novomeške občine neprimerno več nerešenih komunalnih stvari, kot pa jih je moč zajeti v planu.

„Prizadevati si moramo, da potrebe uskladimo z možnostmi, saj za vse naložbe ne bo dovolj denarja,“ je pri razlaganju smotrov sporazuma poudaril Jože Kukec. Zdi se, da nekateri delegati teh besed niso vzeli resno, v imenu tistih, katere so zastopali, so predlagali, naj bi v temelje plana prišlo še to ali ono. Glede na potrebe ljudi kajpak noben predlog ni bil pretiran, a ker planski doku-

sporazuma o temeljih plana sprejeli s pičlo večino. Nedvomno je to posledica tudi tega, da se v dokumentu pač ne morejo najti prav vsi, ne nazadnje so na odločanje morebiti vplivali še pomisleki glede prednosti posameznih naložb na kriterijev in načina oz. višine prispevne stopnje za združevanje sredstev. Bodi tako ali drugače, plan je zastavljen dokaj stabilizacijsko, a je vseeno precej obsežen. Če ga bo moč povsem uresničiti, bodo ljudje novomeške občine v petih letih marsikaj pridobili. D. R.

ŠE VEDNO PREOZE K MOST — Novomeški most, ki veže staro jedro s Kandijo, je bil sicer pred dvema letoma razširjen, še vedno pa je preozek, kajti taki prizori so na dnevnem redu. Te dni, ko so snežni plugi večkrat na cesti, tudi večkrat pride do zastoja v prometu. (Foto: R. Bačer)

PRVI LE PRI SPOMENIKIH

Ko so nedavno tega v medobčinski gospodarski zbornici v Novem mestu obravnavali trenutno stanje gospodarstva ter enegetske potrebe, je mimogrede padla tudi tale bodica: „Naša regija je na republiških grafikonih in kartah največkrat bolj bela lisa, največ rdečih krogecev pa imamo pri spomeniškem varstvu. Tam smo prvi...“

LE ZAČASNO ODVZETO

Delegacija krajevnih skupnosti „Majde Silc“ je v zboru občinske skupščine zahtevala odgovor na vprašanja, zakaj so bili odpeljani kontejnerji, kamor so lahko krajani nosili razno kramo. Pred kratkim so dobili uradni pismeni odgovor:

„Podjetje Novograd. Novo mesto je septembra odpeljalo kontejnerje iz nekaterih krajevnih skupnosti na podlagi sklepa Odbora za ureditev in čiščenje mesta pred razstavo „Gozd — gobe — cvetje“, ki je bila sredi septembra. Kontejnerji so bili odpeljani za potrebe organiziranih očiščevalnih akcij. Po končanem čiščenju so bili kontejnerji vrnjeni krajevnim skupnostim.“

Novomeška kronika

SLABO ZA PEŠCE IN VOZILA — Cesta od delovišča čistilne naprave do konca Ločne je v takim stanju, da po njej ni varna ne peš hoja in ne vožnja. Promet je tu zelo gost, globoke jame in na posameznih mestih izginuli asfalt pa povzročajo, da vozila nehotе oškropijo vsakogar, ki gre ob strani peš. Krpanje lukenj je tu več kot nujno!

Zlata Zupančič, K Roku 0 — Katjuša.

Ena gospa je rekla, da je bilo javnosti že nekajkrat obljubljeno, kako bosta v mestu delali obe le karni. Pri tem jo še posebej zanima, kolikšna mora biti (že sedaj velika) gneča v novi lekarni, da bi odprli še staro... Z. L.—D.

KAR LEPA IZBIRA — Na veliko veselje potrošnikov je v trgovinah spet dobili raznovrstno meso ob vsakem času, pa tudi pralni praški in olje so naloženi na policah. Kave se dobi občasno, ni pa po njej več tako hudega povpraševanja. Surovega masla pa še vedno ni dobiti nijer.

LE KATJUŠA IN DEČEK — Prejšnji teden sta bila v novomeški poro dničnici rojena samo dva otroka s področja mesta. Rodili sta: Barica Kapevski z Ra govske 6 — dečka in

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage mame in stare mame

KATARINE FLAJNIK

iz Hrasta pri Vinici

se od srca zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje in darovali cvetje. Zahvalujemo se vsem, ki so našo drago mamo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala župniku z Vinice za opravljeni pogrebni obred in tolažilne besede.

Žalujoči: sinovi Jože, Franci, Janko in Stanko z družinami

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, stari oče, brat in svak

ANTON POVŠE

iz Klenovika 4

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom za nesebično pomoč, lovskim družinam Škocjan, Bučka in Otočec za obred, Darku Luzarju za poslovljne besede ob odprtem grobu, podjetjem IMV, Iskra, Gradis in ključavničarstvu Lisac za podarjene vence ter vsem, ki ste pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija, sinovi Sandi, Tone, Marjan, Albert, hčerka Marica z družinami, sestra Marija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

MARIJA GORJUP

roj. Bižal
iz Lazov 6 pri Starem trgu ob Kolpi

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom ter sosedom Katarini Kapš in Jožetu - Kavrani, Mariji Stajdohar in Francu ter Jožetu Šmalcu iz Lazov, vsem, ki ste darovali vence in cvetje, OS Crnomelj, ZZB Predgrad, tov. Pavlu Veseliču za poslovljne besede ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoči: sinova Franc in Peter z družinama, hčerki Malči in Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

Laze, 24. 11. 1980

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je tiho in nenadoma zapustila naša dobra mama, babica in prababica

ANA ŠKOFLJANEC

s Krke 44

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo imeli radi, ji kakorkoli pomagali v življenju, ji podarili cvetje in vence ter jo spremili k zadnjemu in zasluženemu počitku. Hvala delovnim organizacijam SGP Pionir, Novolesu, tovarni zdravil Krka in ŽTP iz Novega mesta za podarjene vence ter duhovniku za opravljeni obred. Zahvaljujemo se dobrim sosedom Vidičevim, Turkovim in Vidrihovim ter vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoči: sinovi France, Viktor, Jože, hčerke Pepca, Mici, Cvetka in Anica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični smrti drage žene, mamice, hčerke in sestre

MARIJE JUDEŽ

iz Velikega Oreška 29

se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste z nami sočustvovali, nam pomagali v težkih trenutkih, pokojni darovali r. jej tako ljubljeno cvetje, se poslovili od nje ter jo spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti. Zahvala kolektivom Tovarne zdravil Krka, Farmaceutске šole Šmihel, Osnovne šole Stopiče. Iskrena hvala dekanu za opravljeni obred.

Žalujoči: mož France, hčerka Darinka, sin Franci, mama, brata z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po hudi in težki bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubi komaj enoletni sin, vnuk in nečak

TINKO ŠKEDELJ

iz Brezij 3 pri Rožnem delu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje, izrečeno sožalje in vsem, ki ste našega ljubega Tinčka spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju Otroške klinike za pediatrijo A2 v Ljubljani, posebno dr. Kuharjevi, otroškemu oddelku v Novem mestu, delovni organizaciji Iskra Semeč in Tinetu Lavrinu za organizacijo pogreba. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mamica, očka, obe stari mami, stari ata, strici in teti ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Po težki in mučni bolezni nas je v 73. letu zapustila naša draga sestra, teta in svakinja

CILKA BURGAR

z Milke Šobar 12, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sosedom, krajanom, prijateljem in znancem, SGP Pionir, organizaciji ZB Kandija-Grm, ter Društvu upokojencev Novo mesto za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje, ki ga je naša draga teta tako rada imela. Posebno se zahvaljujemo upravi in strežnemu osebju Doma starejših občanov Šmihel - Novo mesto za nesebično pomoč in postrežbo, enako se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega in kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, župniku Vidicu za opravljeni obred ter šmihelskim pevcem za lepo zapete žalostinke. Vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, še enkrat hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, pradedek in stric

ALOJZ RAKOŠE

s Sel pri Straži

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste pokojnika spremili na njegovo zadnjo pot. Posebna zahvala tov. Ivanu Virantu za poslovljne besede ob odprtem grobu, župniku za lepo opravljeni obred, delovnim kolektivom Novoles, OS Bršljin, ZZB Straža, ŽTP tozda za vleko vlakov in vozov Novo mesto. Hvala vaščanom in godbi iz Novolesa.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mamice, stare mame, tašče in tete

VERE WARTO

roj. Petrič

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, posebno tov. Ruži Zupanc, ki so mi pomagali v teh dneh, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili pokojno k zadnjemu počitku. Zahvaljujem se Mladinski knjigi Ljubljana-PE Novo mesto ter tovarni zdravil Krka Novo mesto za poslovljne besede in podarjene vence. Posebna zahvala zdravnikom internega oddelka in kirurgije Splošne bolnice Novo mesto. Hvala duhovniku za opravljeni obred in pevcem.

Žalujoča: hči Milena z družino

Pomlad na vrt bo tvoj prišla čakala bo, da prideš ti in sedla bo na rožna tla in zajokala, ker te ni

V SPOMIN

15. decembra je minilo žalostno leto odkar nas je zapustil naš najdražji in nenadomestljivi

FRANC MARC

iz Gor. Vrhpolja 44

Daleč si, vendar živiš z nami. Tvoj grob nemo pričča, da si se za vedno poslovil od nas. Ne slišiš naših klicev, ne čutiš prelitih solza in tisoče cvetov te nikdar več ne prebude. Zahvaljujemo se vsem tistim, ki se ga spominjate, prižigate svečke in prinašate cvetje na njegov grob.

Neutolajljivi: žena Tončka in hčerka Nada z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

FERDINANDA ŠOBRA

iz Vranovičev

se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Se posebno se zahvaljujemo predstavnikom ZZB in DU Crnomelj in GD Vranoviči za poslovljne besede.

Žalujoči: žena Heda, otroci Božo, Sonja in Andrej z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubega moža, sina in brata

LOJZETA MAKOVCA

z Vinjega vrha

se najtopeje zahvaljujemo za požrtvovalno pomoč sosedom in sodelavcem za denarno pomoč, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste tako številno spremili pokojnega na njegovi zadnji poti. Hvala šentjernejskemu oktetu za zapete žalostinke, župniku pa za pogrebni obred in poslovljne besede.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

21. decembra bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil dobri mož, ate, stari ate, brat in stric

JANEZ KRAMARŠIČ

iz Podhoste

Težko je verjeti, da si za vedno odšel. Ko nemo stojimo ob tvojem grobu, se utrne misel: glej, kako smo si blizu, vendar tako strašno daleč, da ne seže do tebe klic! Lepo je bilo, ko smo te imeli, in tako boleče, ko smo te izgubili. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

22. decembra bo minilo žalostno leto bolečih spominov na našega dobrega ata

JOŽETA KRAŠEVCA

z Jelš pri Otočcu

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žena Rozka z otroci

ZAHVALA

V 49. letu starosti nas je zapustil dragi sin in brat

ALOJZ KOLENC

iz Grčvrha pri Mimi peči

Iskreno se zahvaljujemo sosedom za pomoč, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter kolektivu Beti za darovane vence in cvetje, župniku pa za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

Jasni so in srečni bli, njegovega življenja kratki dni.

ZAHVALA

V cvetu mladosti nam je kruta usoda tragično iztrgala iz naše sredine komaj 20 let starega nadvse ljubečega sina, edinca in brata

STANISLAVA SIMONIČA

z Vinjega vrha 2 pri Semiču

Ob težki in nenadomestljivi izgubi našega Stanija se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih prišli na pomoč in nam kakorkoli pomagali. Posebno se zahvaljujemo družini Plutovi in Novakovi iz Stranske vasi, sosedom Tonček Kastelic, družini Plut in Simonič iz Vinjega vrha. Zahvaljujemo se govornikom na domu in pri odprtem grobu, GD Stranska vas, mladinskemu aktivu Stranska vas, Iskri Semič, OS Semič, Viator tozd Črnomelj, VP garnizon Črnomelj, godbi na pihala iz Črnomlja, VP iz Čačka, Stanijevim sošolscem, sodelavcem in župniku iz Semiča. Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala!

Neutolažljivi: mamica, ati, sestra Albinca in stara mama v imenu vsega sorodstva

Vinji vrh pri Semiču, 5. 12. 1980

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega ata, brata in strica

IVANA ŽABKARJA

iz Kržišč pri Raki

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem za izrečeno sožalje, darovane vence, cvetje in vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti do preranega groba. Posebno zahvalo izrekamo sosedom Globevnikovim in Pirčevim. Zahvaljujemo se tudi delovnim kolektivom SGP Pionir Krško, Preskrba Krško, Imperial Krško, Iskra Sentjernej za podarjene vence in izrečeno sožalje, župniku za lepo opravljeni obred in poslovične besede ter cerkvenemu pevskemu zboru za žalostinke. Hvala tudi Društvu upokojeincev Raka in tov. Tomažinu za ganljive besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Marija, otroci Marija, Jožica, Ivan, Martina, Cvetka z družinami ter Lojze s Heleno, brata in sestre, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo

Mama, bolezen nisi prebrodila, v 81. rojstnem dnevu si nas zapustila

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

ROZALIJE BELE

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebno Ani Pavlin, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v teh dneh, izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremlili k zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se Podjetju KZ Krka Novo mesto TZO Sentjernej in DO Novoles - tozd TDP za vence in denarno pomoč ter izrečeno sožalje. Posebno zahvalo zdravniku dr. Jožetu Kramarju za zdravljenje na domu in za lajšanje bolečin pokojni. Hvala duhovniku za opravljeni obred in ganljive besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hči Terezija, sin Lojze, sin France z družinami, sestra Karolina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mamé, babice in prababice

ANE PEČARIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, da oali vence in cvetje, izrekli sožalje in v tako velikem številu spremlili pokojno na zadnji poti. Hvala za podarjene vence kolektivom Certus iz Maribora, tovarni zdravil Krka, SGP Pionir, ZZB Briljin in ostrlim družbenopolitičnim organizacijam. Zahvaljujemo se GD Prečna in Dol. Straža za častno stražo in deležbo v sprevedu ter vsem nosilcem praporov in zastav. Prisrčno se zahvaljujemo govornici, maminu sotrpinki v taborišču Ravensbrueck-Barth tov. Jožici Zoraja ter ostalim govornikom pred hišo žalosti in ob odprtem grobu. Hvala oktetu Certus iz Maribora, pevcem iz Smihela in novomeški godbi. Zahvaljujemo se zdravnikom ter medicinskemu osebju Splošne bolnice Novo mesto, ki so kakorkoli pomagali naši mami pri zdravljenju in lajšanju bolečin. Hvala medicinskemu in strežnemu osebju Doma starejših občanov v Novem mestu za skrbno nego in vso prijaznost, ki ste jo izkazovali naši mami. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, žena

MARICE KUČIČ

iz Slinovc 11, Kostanjevica

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in izrečeno sožalje. Srčna hvala vsem, ki ste polno spremlili na njeni zadnji poti v prerani grob. Iskrena hvala tudi zdravniškemu in strežnemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice za vso nudeno pomoč v njenih težkih trenutkih. Hvala tudi zdravniškemu in medicinskemu osebju ZD Krško za vso pomoč v času njene bolezní ter župniku za lepo opravljeni obred. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Ivan, sin Ivan in ostalo sorodstvo

Slinovce, 14. 12. 1980

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je nenadoma zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

BARBARA ŠAŠEK

iz Gor. Pake 1 pri Črnomlju

Zahvaljujemo se vsem, ka ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, pomagali v najtežjih trenutkih in pokojno spremlili na njeni zadnji poti. Za podarjene vence se zahvaljujemo delovnim kolektivom GOK Črnomelj, Knjigovodskemu centru Črnomelj in Iskri Semič. Posebej se zahvaljujemo sosedom ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: mož Polde, sin Tone, hčerki Marija in Rezka z družinama ter ostalo sorodstvo

OBVESTILO

Krajevna skupnost Trebnje je nabavila nekaj pogrebne opreme, katero lahko svojci umrlega krajana dobijo na uporabo proti minimalni odškodnini. V primeru take potrebe se zglasite v pisarni krajevne skupnosti Baragov trg 1, izven delovnega časa pa na stanovanju: Franc POLANKO, C. Gubčeve brigade 1/b.

Svet krajevne skupnosti Trebnje
536/52-80

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, stare mame in sestre

MARIJE KOZINA

iz Dolenje vasi 29

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem za darovano cvetje in vence, za izraze sožalja ter za spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družini Nosan iz Prigorice, ZD iz Ribnice, podjetjem INKOP, ITPP, ITAS, pevcem in dekanu za lepo opravljeni obred.

V žalosti vsi njeni

V SPOMIN

Vse njegove spominja 19. december, da je minilo leto dni, odkar je kruta bolezen končala življenjsko pot dragega

FRANCA VIDICA

iz Ločke ceste 18, Črnomelj

Bil nam je drag, vežejo nas spomini nanj, na njegovo ljubezen do vseh nas, na spoštovanje rodne zemlje. Težko se je boril za vsakdanji kruh, ki ga je pošteno delil.

Žalujoči: žena Francka, hčerki Elka in Fanika ter sin Janez z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage sestre in tete

PEPCE POTOČAR

iz Koprivnika 3

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in vaščanom za podarjeno cvetje in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Spet se bliža novo leto,
spet se dela obračun,

Bliža se konec nam leta...
Glej, vsakdo po svoje hiti,
ta bi rad našel dekleta,
a oni čez planke beži.
Takšen je zakon narave:
kdo more se ženski upret?
Enkrat ostaneš brez glave,
za vselej si revež ujet...

Pesnik nam kuje sonete,
ko v mislih pri ženski leži.
Pesmi takoj so izpete,
ko v roke ga prava dobi.

Potlej posodo pomiva,
otroku pokakano rit,
ženka pa, vsa ljubezniva,
k sosedi gre kavico pit.

Kaj bi o tem zdaj čenčali,
kar znana že splošno je stvar,
pot bomo drugo ubrali,
kjer bralec ni hodil nikdar.

Najprej pogledjmo v štacune
če polne so vrste polic,
kje so obljube komune,
da reši nakupnih nas vic.

Kakšna ponudba kofeta,
pa praškov in olja povsod,
najdeš v mesnici teleta,
če dobro ni... vzameš drugo.

Hodiš, sprašuješ za cene,
čigava je roba bolj šik?
Plašče pomerjaš krznenene
in končno zaiđeš v butik.

Ena zadošča že plača,
da kupiš, kar duša želi...
Mar se res v boljše obrača?
Iz sanj te resnica zbudil!

Čakaš na zidno opeko,
ne zmeni se zate živ krst,
kadar trpiš za zapeko,
po pulfre odideš tja v Trst.

„Delo merilo je vsega,“
v ustavi lepo nam stoji,
nič nas ne varje od tega,
da geslo to v praksi zbledi.

Marmor krasi nam palače,
račun pa ostaja nekrit,
potlej zvišujemo plače,
živimo vse bolj na kredit.

V bankah se dinar nabira,
o njem tozd ničesar ne ve,
kdo vse denarje požira,
nihče govorit ne sme.

Šteješ denar v nogavici
in čakaš še zadnji milijon...
Če bo šlo vse po pravici,
boš Katro dal koj pod balkon.

Čakaš, a Katra ne pride,
četudi že mimo je rok.
Kolneš in viješ si „glide“,
a v fabriki rečejo: jok!

Kje je poslovna morala
in kaj o pravici de mit?
Davno ju že pokopala
pohlepna trgovska je rit.

Cesto smo kopat začeli,
ko gradnje ustavlja ves svet.
V zanke smo zimske se ujeli,
zdaj ceste ni, je pa — sekret.

Gleda sam bog dol z oblakom
kaj novega je pri ljudeh.
Vidi vse polno bedakov,
da silen zagradi ga smeh.

Ta se peha za denarji,
ta z grunta soseda podi,
oni zaspi pijan ob zarji,
ta k ženi se tuji tišči.

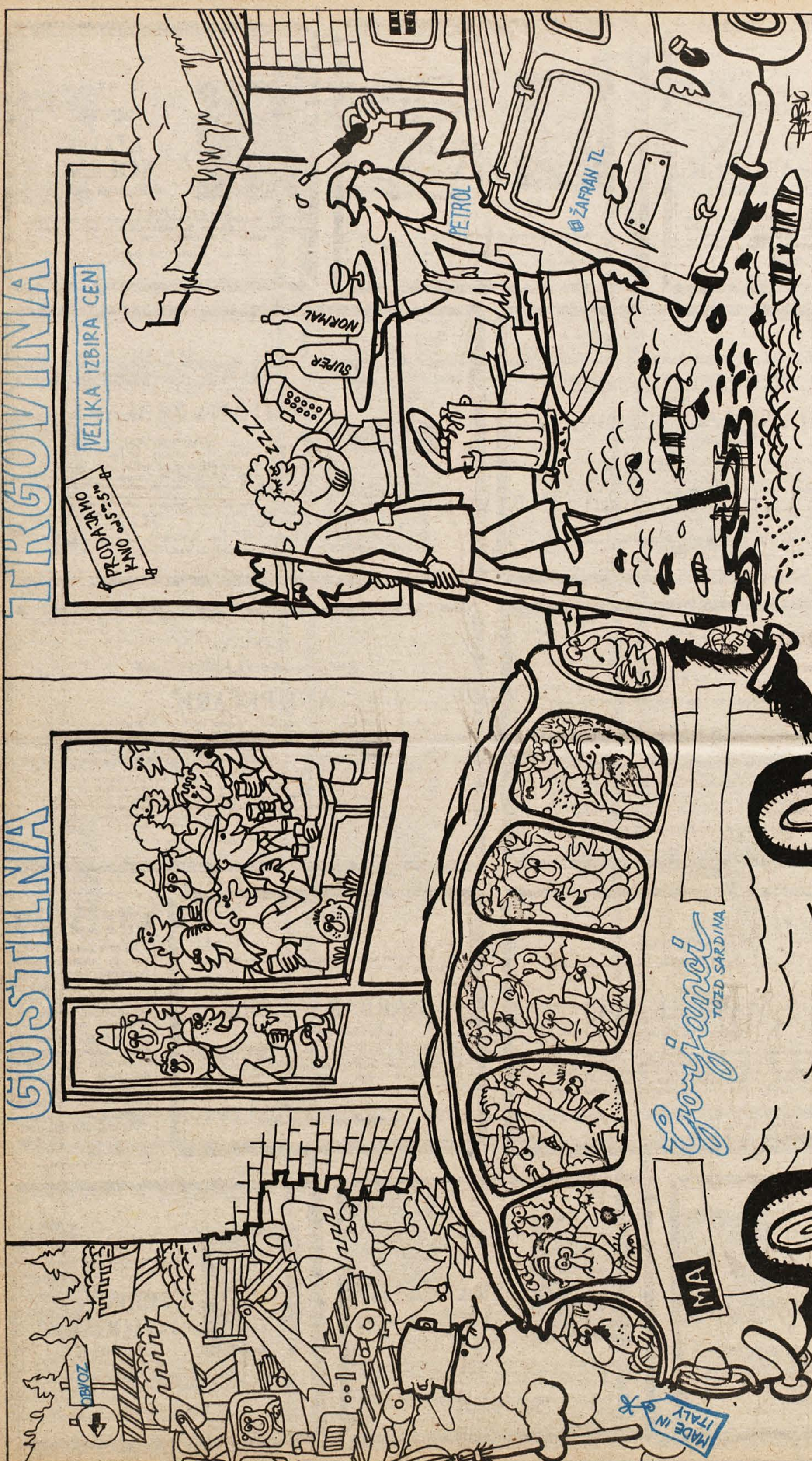
Kolne kot furman že dete,
ta baše se spredaj in zad,
drugi zre dojke posnete,
a oni „ta prave“ bi rad.

„Dobro sem zmešal jim štrn,
da bog in izpije polič,
potlej pa stran se okrene
in v roke dobi nas hudič.“

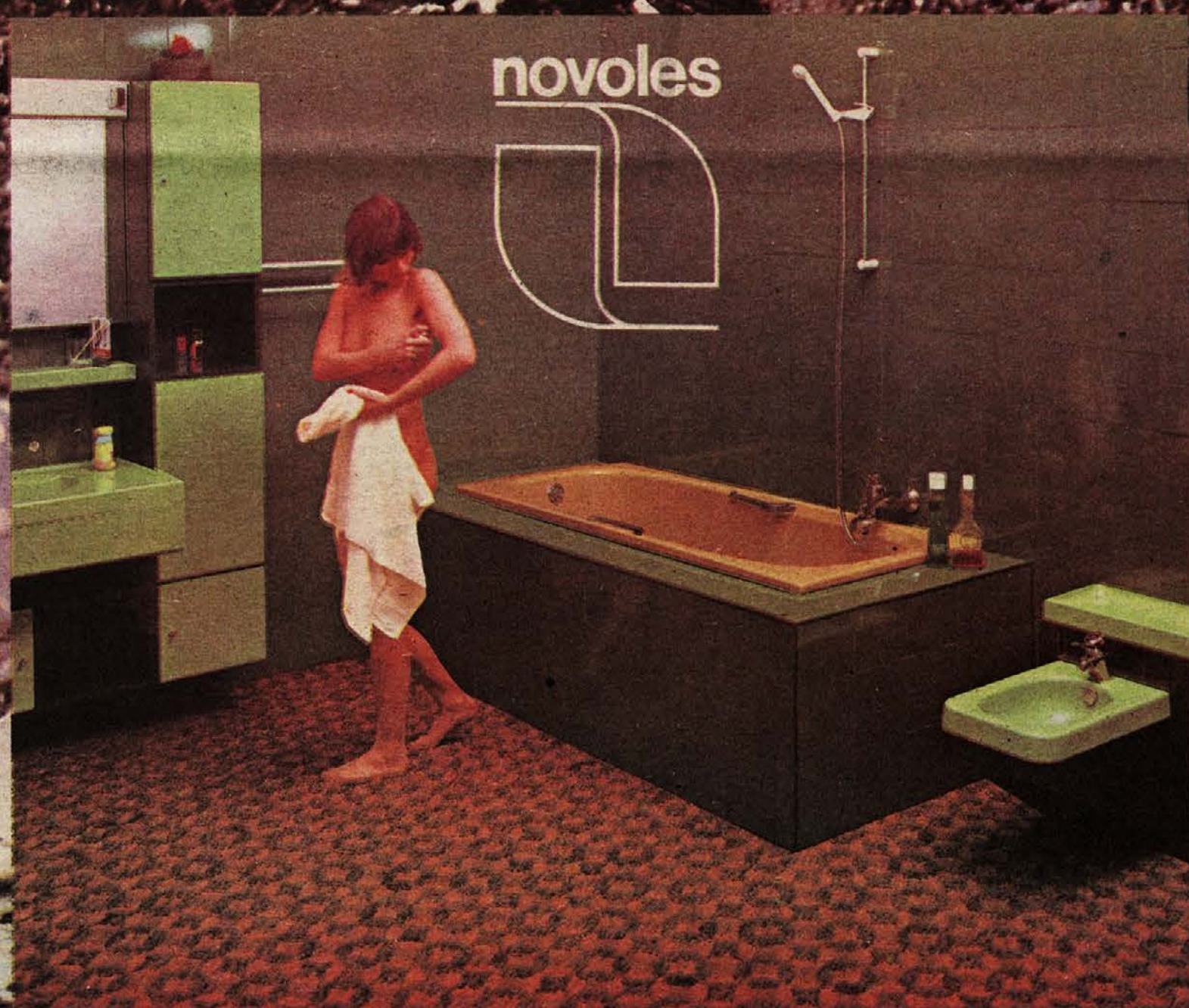
Kaj bi zdaj tarnal in gnjavil,
saj kmalu napačil bo čas,
mislil zle vsak bo odpravil
in želel vso srečo na glas.

Novo naj leto doseže,
da cen bo ustavljena rast;
ljudstva naj glas kaj zaleže,
saj ono ima vso oblast!

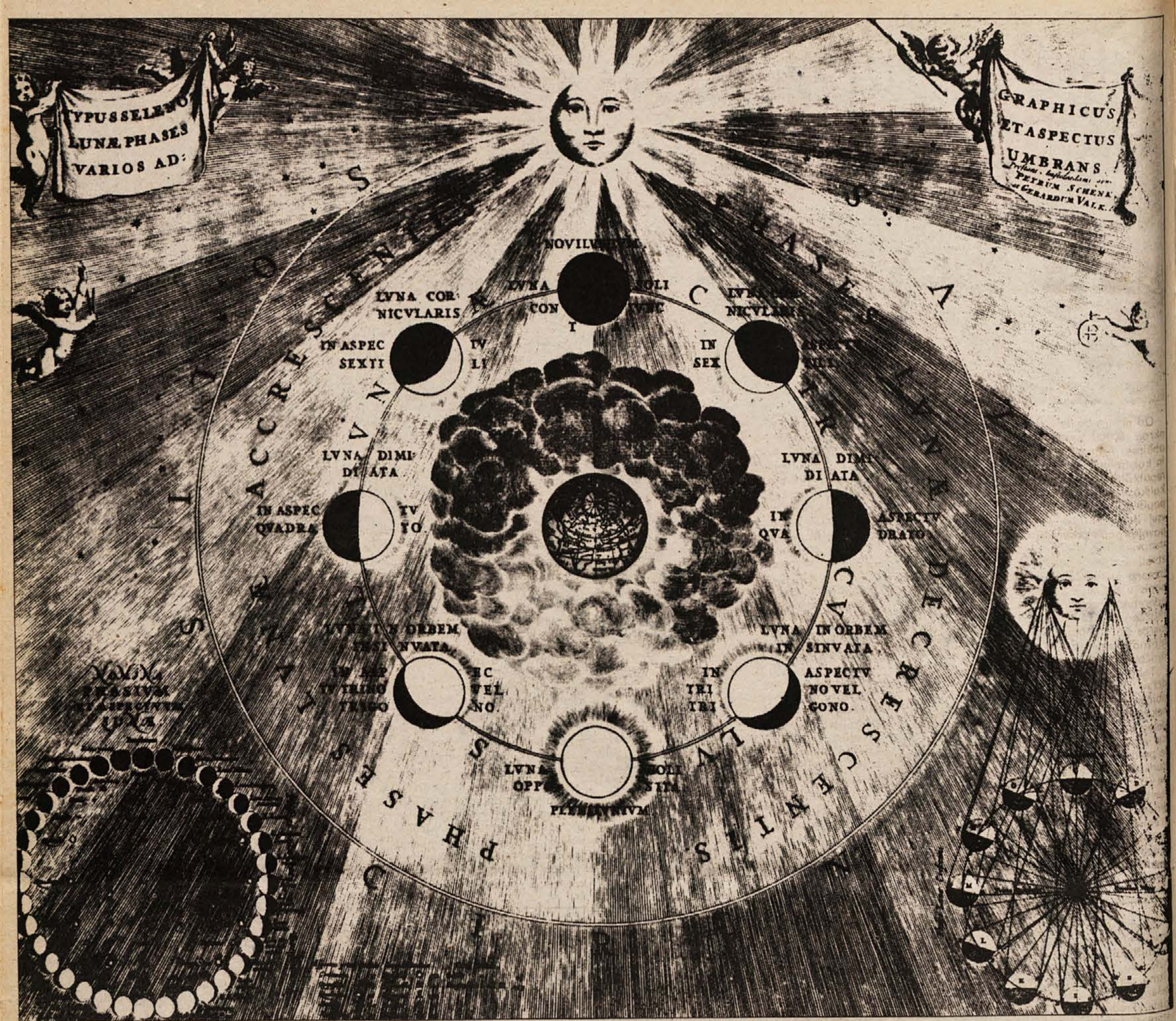
Mi pa kozarce nalijmo,
recimo si trikrat „hura“,
potlej na dušek izpijmo
in glaže vrzimo ob tla!

srečno 81

Kolpač·san

KOLEDAR, METER, KI MERI ČAS

„Čas je velik učitelj, nesreča je v tem, ker ubija svoje učence,“ je nekoč rekel Gandolin. Pravzaprav niti ne vemo, kdo je bil ta človek. Gandolin je namreč samo psevdonim za nekoga francoskega igralca, kakega pravo ime in priimek sta se izgubila v breznu minulih stoletij, v prepadu časa. Gandolinova misel o času se je tako uresničila tudi pri njem, čemur bi cinik rekel, da je poskus v celoti potrdil teorijo. Nekdo bo menil, da so to za prednovoletno razpoloženje kar nekaj preturobne misli. Pa mu moramo oporekati. Novo leto, pravzaprav obdobje, ko začne dolžina dne spet premagovati dolžino noči, je že od pradavnih dni tudi čas poglobitve vase, čas življenjskih inventur, hitrih pozab in najboljših sklepov, obdobje, ko se preprosto kot otroci veselimo, da nam je z orjaške jelke brezmejnega časa uspelo utrgati še eno kroglico, še eno leto. Kazalec, ki nam pove, kje smo v času, ki nam je usojen, se imenuje koledar. Domnevali smo, da tako važna zadeva zasluži nekaj več besed.

Uradno je koledar, ki je dobil ime po rimskem imenu za prvi dan v mesecu (calendae), seznam po tednih in mesecih urejenih dni v letu, z napovedmi praznikov, luninih men, sončnega vzhoda in zahoda ter drugimi astronomskimi podatki. Koledar usklaja za človekovo življenje

važne časovne enote, kot sta dan in mesec, s časovnimi enotami višjega reda (mesec in leto) tako, da bi bili periodični naravni pojavi, ki so vezani z gibanjem Zemlje okoli Sonca, vsako leto čimbolj točno na iste datume.

Prvi znanstveno utemeljeni koledar je dal leta 46 pred našim štetjem na nasvet aleksandrijskega astronoma Sozigena vpeljati slavni Julij Cezar. Novi julijanski koledar je imel za osnovo Sončno (tropsko) leto, ki je bilo stalno in je štelo 365,25 dneva ali 365 dni in 6 ur ter je bilo razdeljeno na 12 mesecev; štirje so imeli po 30 dni, sedem po 31, eden pa 28 oziroma 29 dni. Razen tega je bil začetek leta prenesen s prvega marca na 1. januar. Da bi tako prirejeni koledar ostal v skladu z naravnim (tropskim) letom, je vsemogočni Julij Cezar predpisal, naj trem zaporednim navadnim letom s po 365 dni sledi kot četrto prestopno leto s 366 dnevi. Ker pa je julijansko leto za 11 minut in prgišče sekund daljše od tropskega, bi ta razlika v 10.000 letih narasla na 78 dni, tako da bi se pomlad uradno začela že 2. januarja. Cezarja in njegovega astronoma tako oddaljena napaka kljub njuni veličini ni motila. Izginila sta v času.

Leta so minevala, napaka pa postajala vse večja. Zaradi razlike med julijanskim koledarskim in tropskim letom je bilo leta 1582 spomladansko enakonočje namesto 21. marca, kot je že v četrtem stoletju predpisal cerkveni zbor v Nikeji, kar 11. marca, torej 10 dni prej. Nezasišano! Sonce se ni več ravnalo po navodilih cerkvenih mož.

Da bi koledar spraval v sklad z naravo, je tedanji papež Gregor XIII., ki se je posvetoval z Bogom, za vsak primer pa tudi z astronomom Ghiraldijem, reformiral julijanski koledar. Omenjeno razliko 10 dni je kratko malo odpravil in predpisal, naj dan, ki sledi četrtku, 4. oktober 1582, računajo kot petek, 15. oktobra. Dušni pastir je tako sebi ter svoji čredi uradno vzel 10 dni časa. Da bi v prihodnje ne bilo več razlike med neposlušnim Soncem in koledarjem, je Gregor nadalje velel, naj bodo tri zaporedna stoletja (recimo 1700, 1800 in 1900) navadna, vsako četrto stoletje, katerega prvi dvočtevilčni

sistem je deljiv s 4, na primer 1600, 2000, 2400 itd., pa prestopno. Dejansko je gregorijansko leto za 12 sekund daljše od tropskega, to nanese v 3320 letih na cel dan. Čez čas bo spet potreben koledarsko nastrojen papež.

Zanimivo je, da velja na območju, kjer žive pravoslavci, neuradno še vedno julijanski koledar, ki mu pravijo tudi stari koledar. Tako imenovani staroverci imajo zaradi tega novo leto 12 dni kasneje, to je 13. januarja. Pri nas pravimo temu novemu letu tudi srbsko novo leto.

So pa še druge vrste koledarji. Meseci muslimanskega koledarja imajo izmenično po 30 in 29 dni. Njihovo leto šteje samo 354 dni ter nekaj ur in minut, leto se ravna po Luni in ne po Soncu. Tudi z njo so težave, zato morajo muslimani v ciklusu 30 let 11 let podaljšati na 355 dni. Muslimanskemu je podoben judovski koledar.

Kot posebnost lahko omenimo tako imenovani koledar francoske revolucije, ki ga je z odlokom 1793 uvedel Konvent, 12 let kasneje pa ukinil Napoleon. Temelj tega koledarja je bilo Sončevo leto z 12 meseci, ki so imeli po 30 dni ali tri tedne po 10 dni. Meseci so se delili na jesenske, zimske, pomladanske in poletne. Spomladanski mesec germinal je dal. Zolaju naslov za roman, tako je bilo vsaj germinalu usojeno daljše življenje. Da bi novotarji in posebnosti željni Francozi tako skrpano leto, ki je imelo okroglih 360 dni, uskladili z astronomskim, so mu na koncu dodali 5 svečanih dni. Imenovali so se dan vrline, dan genija, dan dela, dan prepričanja in dan nagrade. Vsako četrto leto je dobilo še po en dan — dan revolucije. Prav velikokrat ga Francozi niso praznovali, svojevrsten poskus je, kot že rečeno, sredi največjega zaleta presegal slavni Korzičan.

Zanimiva so tudi prizadevanja za tako imenovani svetovni koledar. Neenaka dolžina mesecev in nenehno menjavanje dnevov v tednu glede na datume povzročata številne težave v načrtovanju in ekonomiji. Zaradi tega je Društvo narodov med obema vojnama postavilo na dnevni red vprašanje reforme današnjega koledarja. Od

velikega števila predlogov je ostal samo eden. Po njem naj bi se leto razdelilo na 4 kvartale po 3 mesece. V vsakem kvartalu bi imeli prvi meseci (I., IV., VII. in X.) po 31, druga dva meseca pa do 30 dni. Na iste datume v vsakem kvartalu bi prišli vsako leto isti dnevi v tednu. Izven kvartalov in tednov bi se na koncu leta po 30. decembru dodal poseben dan, svetovni praznik. V prestopnem letu bi se dodal poseben dan po 30. juniju, spet kot svetovni praznik. Vsak prvi dan prvega meseca v kvartalu bi bila nedelja, drugega meseca sredo in tretjega petek. Tak koledar bi bil neke vrste „večni koledar“. Dovolj bi bilo imeti pregled dnevov v tednu za datume enega kvartala, da bi vedeli, kateri dnevi v tednu padejo na neki datum kateregakoli leta.

Po drugi svetovni vojni je OZN nadaljevala koledarska prizadevanja pokojnega Društva narodov. Zadeva, ki jo ima v rokah socialno-ekonomski svet, pa nekako ne krene dlje od predloga, čeprav so tudi države, ki bi se rade ravnale in živele po letih, ki bi jih štel večni koledar.

Za konec morda še nekaj o štetjih, erah, kot imenujemo časovne mejnike, od katerih ljudstva štejejo dni, mesece in leta. Najdlje sega tako imenovana bizantinska era. Začne se z „začetkom sveta“, ki je bil po našem štetju 1. septembra 5508. leta pred našo ero. Židje tudi štejejo od „nastanka sveta“, ki ga je bog Oče po njihovem zlepil 1. oktobra 3761 pred našim štetjem. Stari Grki so šteli leta od prvih olimpijskih iger, ki so bile 1. julija 776 pred našim štetjem. Poznali so tudi časovno enoto olimpiade, to je štiri leta. Rimljani so uravnavali leta od ustanovitve večnega mesta Rima (24. aprila 753 pred našim štetjem), muslimani še danes od „hedžre“, to je od Mohamedovega bega iz Meke v Medino. Mohamedu se je tako mudilo 16. julija 622 po našem štetju.

Slednjič je na vrsti tako imenovano naše štetje, ki je tudi uradno svetovno štetje. Našemu štetju pravimo tudi krščanska era, temelj mu je rojstvo Jezusa Kristusa.

Za nekoga po resnici, za drugega pa po legendi je bil ta dogodek na današnji dan pred 1980. leti.

M. BAUER

KOLIKO NAS „LEZE IN GRE“

Od prvega do desetega aprila prihodnje leto bo okrog 9.000 popisovalcev, pa republiški in občinski inštruktorji, občinske popisne komisije in kontrolorji — v organizaciji in pod vodstvom republiškega Zavoda za statistiko ugotavljalo, koliko nas v Sloveniji „leze in gre“. Gre seveda za popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj vseh držav, ki bo sedmi jugoslovanski in peti povojni popis prebivalstva in drugi popolni popis stanovanj (prvi je bil leta 1971), s katerim bomo zbrali številne podatke, ki jih drugače ne bi. Izbrana metodologija in dobra pripravljenost na uporabo zbranih podatkov, ki bodo preseki družbenih razmer pri nas, kakršne bodo 31. marca ob polnoči, in brez katerih takorekoč ni možno uspešno in racionalno načrtovanje družbenega razvoja.

Tako kot Jugoslavija ima tudi večina drugih držav popis prebivalstva vsakih deset let, običajno v letu, ki se končuje na 0 ali 1. Le nekatere bogatejše države imajo popolne ali samo delne popise na pet let, kajti tak popis „požre“ kar precej denarja (za popis leta 1981 v Sloveniji je predvidenih kar 158 milijonov novih dinarjev, dodatni popis stavb, ki je bil sprva načrtovan, saj ne v Jugoslaviji in ne v Sloveniji nimamo evidence stavb, pa bi zahteval dodatnih 35 milijonov dinarjev, zaradi česar je odpadel). Popise prebivalstva in stanovanj priporoča tudi statistična komisija pri OZN, ki je v lani izdala posebno publikacijo poudarila, da popisov ne bi smeli obravnavati kot enkratnih statističnih raziskav, temveč kot element integriranega

statističnega sistema, ki vključuje tako popise kot tekoče statistične raziskave, ki temeljijo na raznih upravnih evidencah o občanih. Jugoslovanski popis prebivalstva in stanovanj vsebuje vse znake, ki jih kot osnovne navaja statistična komisija, poleg tega pa seveda še vrsto vprašanj, ki izražajo naše specifične potrebe. Naš popis bo zadostil tudi štirim osnovnim načelom statistične komisije, ki navaja, da mora popis zadovoljiti predvsem potrebe države, ki ga izvaja, biti mora v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi, vprašanja morajo biti tako zastavljena, da je prebivalstvo zmožno dati pravilne in točne podatke, zahtevana pa je tudi mednarodna primerljivost zbranih podatkov.

Prvo štetje prebivalstva na slovenskem ozemlju je izvedla Avstro-Ogrska že pred 226 leti (slovensko ozemlje je bilo vanjo vključeno do konca prve svetovne vojne) in sicer ob uvedbi davčne reforme in terezijanskega katastra. Z več mesecev trajajočim popisom pa je hotela ugotoviti število prebivalstva in hiš. 16 let kasneje je Avstro-Ogrska ob reformi svoje vojske izvedla splošno štetje prebivalstva, ki je bilo hkrati tudi nabor. Tako je postalo štetje za več kot 80 let — popisi so bili vsake tri leta — predvsem vojaška stvar. Pravi popisi prebivalstva na našem ozemlju, kakršne poznamo še danes — le da hočemo danes zvedeti precej več — so se pričeli z letom 1857.

Takrat je bil prvič določen kritični trenutek (31. oktober) in prvič so bili zbrani podatki tudi objavljeni. Nato so si do leta 1910 sledili popisi vsakih 10 let.

Prvi jugoslovanski popis prebivalstva je bil februarja 1921. leta, ki je poleg gospodinjstev lista obsegal seveda popisnico za vsakega prebivalca. Podoben je bil tudi popis 10 let kasneje, le da je obsegal nekaj več znakov.

Popisno nit je pretrgala druga svetovna vojna, prvi in hkrati povojni popis prebivalstva marca 1948 pa naj bi pokazal številčno stanje, teritorialni razpored in spremembe strukture prebivalstva, ki so jih povzročile velike vojne izgube. Med 12 že standardnimi vprašanji pa je bilo tudi vprašanje o poklicu, ki je služil ugotavljanju deleža kmečkega prebivalstva.

Popolnejši, sodobno organiziran in z razmeroma bogato vsebino je bil popis leta 1953, ki je vključeval aktualna vprašanja o ekonomski strukturi prebivalstva, rodnosti ter o strukturah gospodinjstev in družin, v Sloveniji pa je omogočil oblikovanje registra stalnega prebivalstva na matičnih uradnih in v občinah na osnovi posebnega obrazca za osebe. Osnovna značilnost popisa leta 1961 so ostali ekonomski znaki prebivalstva, dodana pa so bila vprašanja, ki so omogočila proučevanje dnevnih migracij, itd. Rezultati popisa iz leta 1971 naj bi prikazali številne spremembe, ki so nastale pri nas v teh desetih letih gospodarske in družbene reforme. V Sloveniji je bil takrat popisnici za prebivalca dodan poseben obrazec z osebno matično številko, služil pa je na začetku centralnega registra prebivalstva v naši republiki.

Popis v prihodnjem letu je bil sprva predviden kot popis prebivalstva, stanovanj in zasebnih

kmetijskih gospodarstev, kasneje pa spremenjen v popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj, zastavljena vprašanja pa bodo vendarle v toku obdelave podatkov pokazala, ali ima gospodarstvo kmetijsko gospodarstvo. S popisom prebivalstva bomo ugotovili število pri nas živečih ljudi in začasno zaposlenih v tujini, ter spremembe, ki so v 10 letih nastale v spolni, starostni, šolski, kvalifikacijski, poklicni in socialni ekonomski strukturi prebivalstva. Zastavljena bo tudi vrsta vprašanj, ki naj bi osvetlila obseg in značilnosti migracijskih gibanj v državi (spremembe stalnega bivališča, dnevna migracija zaradi dela in šolanja, itd.), zbrani bodo podatki o načinu ogrevanja in velikosti rezervoarjev za kurilno olje. V Sloveniji bo popisu dodana tudi enotna matična številka občanov, ki jo bodo vsi stalno živeči v Sloveniji dobili do 1. aprila.

Ozemlje celotne države bo za popis razdeljeno na preko 10.000 popisnih okolišev, tako da bo vsak popisovalec „obdelal“ okrog 100 prebivalcev, ki bodo v Sloveniji odgovorjali na 31 vprašanj oz. 5 več kot drugje po državi, kar je izraz naših specifičnih potreb.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

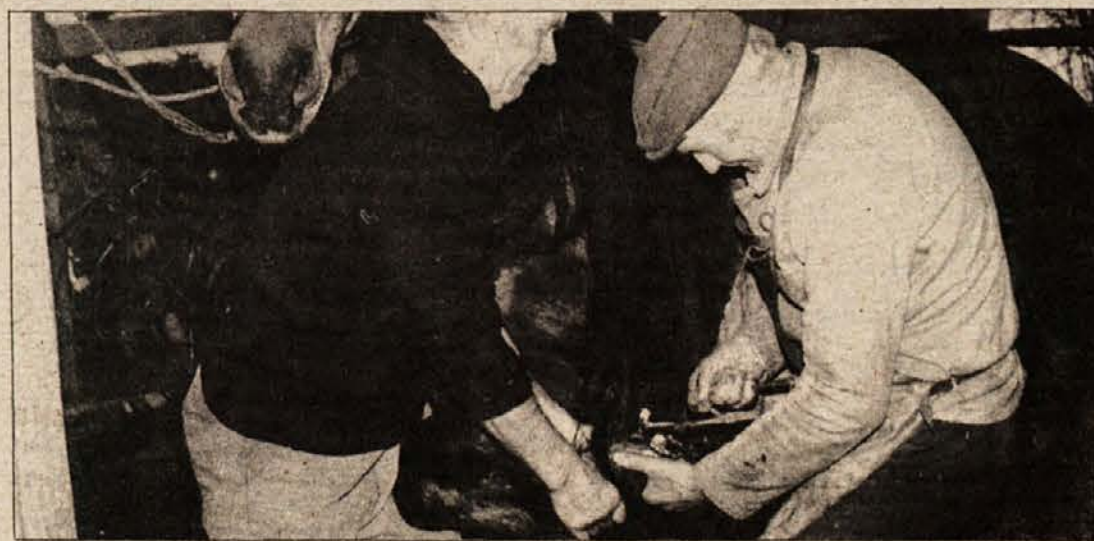
Spominjamo se jih iz mladosti. Črni, močni strici so bili to, rezkih besed in počasnih, premišljenih kretenj. Toda kadar je zapelo po nakovalu težko kladivo v hitrem, nezgrešljivem ritmu, se je vilo, krivilo in oblikovalo žareče železo pod njihovimi udarci, kot bi bilo iz ehke gline. Pred vrati njihove delavnice so bili kupi starega železja: plugi, brane, motike, krampi, lopate, verige in še mnogo drugih kmečkih orodij, ki jim danes ne vemo več imena. Pa ti kupi niso ležali tam zato, ker bi že takrat ne bilo grap ob cestah, kamor bi jih lahko odvrgli, ampak v čakanju na mojstrov roko, da jih z nekaj spretnimi gibi spremeni iz starega železa v novo in uporabno orodje.

Stara, zvita motika s počenim ušesom je romala nekajkrat v žareče oglje, potem na nakovalo, zacvrčala je v vodi in že je bila kot nova in uporabna še za nekaj let. Danes jo odvržemo že, ko se zlomi ročaj in si kupimo novo. Eni pravijo temu napredek in s tem mislijo, da je treba vse staro brez vrednotenja in čimprej odstraniti. Pozabljam pa, da nas je prav ta nezadržni progres, ki je v svojem neskladju pogoltno pospravil zelenice v okolici mest in osamil podgorske grive, pripeljal do grenke pilule, ki ji danes pravimo stabilizacija. Včasih so temu rekli dobro in usklajeno gospodarjenje, ki ga je poznal vsak kmet. Če ga pa ni hotel poznati, je kmalu zapel beraški boben.

Koraku časa se moramo le vsi ukloniti. Prinesel je nove tehnološke postopke obdelave železa, prinesel je nova vozila. Namesto klopotačih konjskih vpreg ropotajo po naših cestah in poljih ferguson in univerzali, v kovinarskih delavnicah pa se namesto razžarjenega oglja bliskajo plinski in električni varilni aparati. Veriga kovaških delavnic okoli mesta je počasi razpadala. Njeni ostareli členki so izpadali drug za drugim in ni jih bilo novih moči, ki bi poprijele za kladivo. Kovaštvo v novomeški okolici je postalo industrija, ali pa je povsem izginilo. Niso pa na srečo tako hitro zginili tudi vsi kmetje. In ker je delo na kmetijah tako, da vsega dela le ni moč opraviti s stroji, so ti kmetje obdržali nekaj konj. V vsaki vasi jih imajo nekaj, da si jih izposojajo med sabo za okopavanje poljščin in za vleko lesa iz nedostopnih gozdnih grap. Tudi pri teh delih morajo biti konji „obuti“, se pravi podkovani. Tu pa nastane problem. Nikjer se ne dobi več konjskih podkev, zadnje čase tudi ževljeve, ne, še teže pa je priti do kovača.

OSAMLJENI UTRIP KOVAŠKEGA KLADIVA

„Včasih je bil en kovač na dve vasi, sedaj pa eden na dvajset,“ je potožil kmet Janez Bele iz Stanske vasi pri Novem mestu. Našel sem ga pri kovaču Martinu Ajdišku, ko sta ravno obdelovala

in pomerjala podkve na prednjih nogah njegovega rjavca. Janez Bele ima še srečo, saj je kovač Ajdišek skoraj njegov sosed. Slabše je za kmete tam od Podgrada pa vse do Uršnih sel, ki vodijo

svoje konje k Ajdišku.

„Seveda konj ni več toliko, kot jih je bilo včasih,“ pravi Martin, „so pa podgorski kmetje, ki so včasih vozili s kravami in voli, ponekod tako napredovali, da si lahko poleg traktorja privoščijo tudi konja. Voli so za današnji čas prepočasni. Tako se je konj, ki je bil včasih izključno v dolinskih vaseh, danes preselil v Podgorje, v dolini pa je skoraj popolnoma izginil. Kovač jim je potreben in ne morem si kaj, da jim ne bi pomagal.“

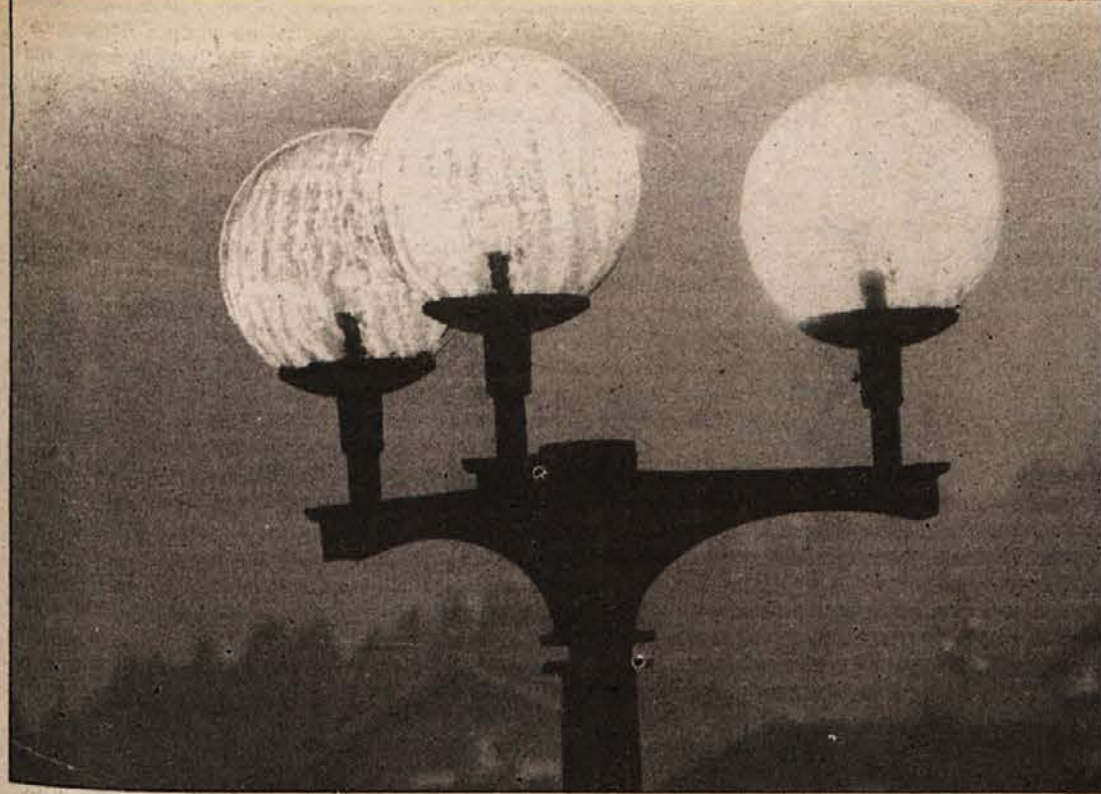
Martin Ajdišek je sicer izučeni kovač. Doma je iz Šentruperta, kjer sta mu starša kmalu umrla. Moral je za pastirja, pri petnajstih pa v uk v Obrčevo kovačijo na Težki vodi. Kovaško kladivo ga je potem vodilo sem ter tja po Dolenjski in celo na Gorenjsko, v jeseniško železarno. Priženil pa se je zopet na dolensko kovačijo.

To je bila stara Sotlarjeva kovačija v Stranski vasi. Ko se je Martin pred sedmimi leti upokojil, je zopet zanel ožen na starem ognjišču in pognal stari kovaški meh. Tudi oglje si napravi sam v kopji, ki jo postavi enkrat ali dvakrat na leto. Vse to počne z veseljem, saj mu je duh po razžarjenem oglju in železu v krvi in dokler še zna vihteti kladivo, ne bodo podgorski konjičji hodili bos. Bili pa so ti konjičji včasih veliko bolj živahni, se spominja Martin in se sam pri sebi smeje, ko se spominja že zdavnaj pokojnih kmečkih grč, ki so jih kljuseta položila vznak, ko jim je preizkušal razžarjeno podkev. Nekateri konji so pobesneli, čim so zavohali kovaški dim. Tak konj je bil Jeničev s Pristave. Pet jih je moralo biti, da so ga obdržali. Privezali so mu vrv za vsako nogo, ga spodnesli in pritisnili ob tla ter ga tako ležečega podkovali. Seveda bi se gospodar takega konja rad znebil, pa kaj, ko je šel njegov sloves v deveto vas in ga ni hotel nihče kupiti.

Za iskrive konje so imeli včasih pri kozolcu pripravljeno posebno kletko iz lat. Skozi te so jim potegnili nogo in ga tako lahko podkovali, ne da bi jih pometal naokoli. Martin Krpani so bili pač tudi v tistih časih redki, Martin kovač pa je v Stranski vasi še, zato se podgorskim konjem ni bati, da bodo po kamnitih poteh klopotali bos. Martin kovač pa se tega vseno malce boji. Nikjer namreč ne najde primerne železa, da bi skoval nove podkve, narejenih se tako ali tako ne da kupiti, kar pa je starih, ki bi se dale prekovati pa vise na vratih in ostrešnikih vikendov naših psevdopodgorcev.

TONE JAKŠE

energijo. Jugoslavija — premogovništvo je izjema — še nima celovitega energetskega načrta za naslednje obdobje, zato pogledimo, kako z energijo bodo varčevali ali že varčujejo po svetu. Škoditi tak sprehod zagotovo ne more in še zastoj je povrhu.

Sosednja Avstrija je leta 1970 povečala za uvoženo energijo 8 milijard šilingov, letos pa jih bo že 36 milijard. Avstrijci si očitno ne delajo iluzij, da se bodo svoje energetske ujme rešili s preprostimi sistemom parnih in nepranih avtomobilov. Predlagani energetski ukrepi so celoviti in segajo do leta 1990. Med drugim so Avstrijci sprejeli sklep, da zmanjšajo obresti posojil za gradnjo manjših hidroelektrarn, v gradbeništvu morajo v največji meri uporabljati izolacijske materiale, in to od strehe do kleti, v javnih zgradbah se živo srebro lahko dvigne le do 20 stopinj Celzija, itd.

Tudi švicarska vlada in vlade vseh kantonov so se ž spomladi lani dogovorile o strategiji in ciljnih velikih akcijah, namenjenih varčevanju z gorivom. Ker je nafta čedalje dražja in ker jo je vse manj, je Švica, ki dobi iz tega vira tri četrtine vse energije, začela skorajda skopariti z njo, kjer se pač da.

Lani so vsa švicarska gospodinjstva, ustanove, podjetja, hoteli in gostišča dobili brošure, v katerih podrobno piše, kaj lahko vsakdo na svojem delovnem mestu ali doma stori, da bi olajšal težaven energetski položaj. V tem pisanju so nasveti za vse in vsakogar. Tako se osrednja vlada obrača na stanovalce, gospodinje, avtomobiliste, kurjače itd. Da bi zadeva zvenela kkr najbolj prepričljivo, so natančni Švicarji izračunali ne samo, koliko energije lahko prihranijo, temveč tudi, koliko frankov bo ostalo v njihovem žepu. Svetujejo predvsem učinkovito toplotno izolacijo, okna naj bi bila natančno oblepljena s tesnilnimi trakovi. Čez noč bi bilo povsod treba spuščati tudi okenske navojnice, da bi preprečili ohlajevanje. Švicarji naj bi v prihodnje ne pretiravali tudi z osebno higieno.

„Če se hitro oprhate, stane to štirikrat manj od kovanja v kadi!“ opozarjajo strokovnjaki. „Če pa si zaželite razkošje vroče kopeli,“ nadaljujejo, „je za vas in državo varčnejše, če vam v kadi kdo dela družbo.“

S temi in drugimi ukrepi naj bi Švicarji prihranili okoli 5 odstotkov nafte. Poglavitno pa je, poudarjajo, da bi tak, energetski varčnejši način življenja prešel v navado in se spremenil v dolgotrajno, stalno varčevanje.

Podobno kot švicarska je ukrepala tudi bomska vlada. Ni uvedla nekkih posebnih restrikcij, kot na primer omejitve vožnje ob določenih dneh v tednu, temveč varčevanje le predlaga. Podprla ga je s subvencioniranjem 4,5 milijarde mark iz

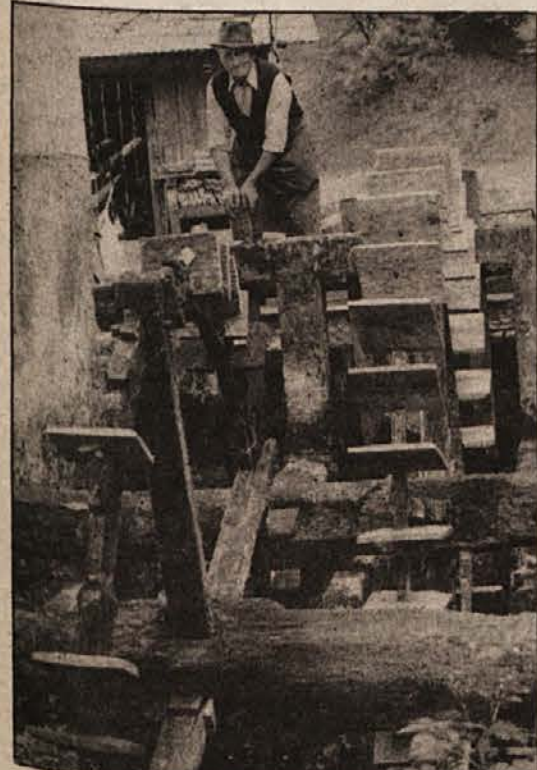
državne blagajne. Zaradi te pomoči bodo zahodni Nemci lažje in ceneje nabavljali izolacijski material, dobro zatesnjena okna in vse drugo, kar je potrebno za dobro izolacijo. V družinski hiši gre po nemških izračunih 37 odstotkov toplote skozi klasična okna, 35 odstotkov skozi zunanje stene, 15 skozi strop in streho ter 13 skozi tla in klet. Konkretno to pomeni, da je v takšnih izolacijsko nezadovoljivih razmerah potrebna dvakrat večja količina goriva za ogrevanje stanovanja, kot bi bila potrebna, če bi bili prostori dovolj izolirani.

Čprav je Zvezna republika Nemčija po industrijski proizvodnji na prvem mestu v Evropi, industrija porabi le 37 odstotkov vse energije, promet 20, gospodinjstva pa 43. Zato od novih varčevalnih ukrepov v gospodinjstvu pričakujejo velike rezultate.

Najnovejša zahteva bomske vlade pa zadeva čim večje izkoriščanje domačega premoga za termoelektrarne. Premogovniki, ki so zaprti, naj spet začnejo delati, hkrati pa zahodni Nemci močno podpirajo tudi sleherno novo pot do energije. Tako na primer resno razmišljajo o pridobivanju energije iz odpadkov.

Velika Britanija je črna ovca med energije različnih evropskih državami. Iz energetske krize si pomaga z lastnimi zalogami premoga, zemeljskega plina, jedrske energije ter naftnimi vrelci v Severnem morju. Britanci so, če bi hoteli, neodvisni od uvoza energije. Če energetske surovine uvažajo, počno to zaradi tega, da varčujejo s svojimi viri za slabe čase. Kljub temu je energija na Otoku draga, kar pa omogoča naložbe v raziskovanja in graditev novih energetskih zmogljivosti. Denar torej ni vržen proč. Najdražja je namreč energija, ki je ni.

Prav čudno bi bilo, če ne bi z energijo varčevali tudi Japonci. Vlada Dežele vzhajajočega sonca je sprejela program varčevanja z nafto. Porabili naj bi jo za 5 odstotkov manj, kar pa je pri njihovi porabi mimogrede 15 milijonov ton. Čprav se Japonci preusmerjajo z nafte predvsem na druge vire energije, računa vlada tudi na zavest svojih discipliniranih državljanov, ki naj bi privarčevali kar polovico omenjenih 15 milijonov ton nafte. In sicer z dobrim reguliranjem sobnih temperatur poleti in pozimi, z ugašanjem nepotrebnih svetil, z bolj ekonomično uporabo dvigal — za razliko od Švicarjev ne povedo, koliko ljudi najmanj v eno kabino — z zmanjševanjem nepotrebnih reklam in voženj. Da bi delavci, uslužbenci in delodajalci lahko tudi poleti normalno delali pri večji sobni temperaturi, je japonska akcija začela propagandno akcijo za oblačenje v lažje tkanine in z bolj lagodno modo, torej brez za Japonce kar nekako preveč obveznih kravet.

SVET VARČUJE ALI PO DVA ŠVICARJA V KADI

Varčevati!!! Tako odmeva po vsem svetu. Večina držav je v času, ko se je začela energetska kriza, nemudoma izdelala kratkoročne in dolgoročne načrte za čim boljše varčevanje z

VSE KUHINJE SVETA V ENEM LONCU

Hotel Sremič se je poslej večkrat pojavil na razstavah, v Kostanjevici, v Zagorju in v Ljubljani. Dvakrat se je prebil do zlata, lani s kmečkim godovanjem na slovenskem gostinsko-turističnem zboru, letos pa z domačimi štruklji iz slovenskih pokrajin od Gorenjske do Štajerske in Dolenjske. Štefka je vztrajala, da so vsakič razstavili le to, kar lahko vsak čas ponudijo gostu. Nikoli se ni ogrevala za reprezentančne, umetelno aranžirane ploščice na ogledalih in podobno pašo za oči.

Za štruklje, s katerimi se je letos proslavila Štefka, celo sama pravi, da so zares edinstveni, pri tem pa ne pozabi pohvaliti celotno ekipo sremiških kuharic. K štrukljem je priložila tudi recepte. Dolgo jih je zbirala in brskala po starih knjigah, preden se je odločila za šest najboljših receptov.

Štefka trdi, da kuhar mora kdaj pogledati čez plot. Zdaj že ve, da bi se varčnosti lahko učili pri Italijanih, discipline in delavnosti pri Nemcih, gostoljubnosti pri Srbih in domačnosti pri naših ljudeh. Če bi poznala več sveta, bi gotovo dodala še kaj. Rada bi na primer поблиže spoznala francosko in italijansko kuhinjo, angleško pa predvsem zaradi vodenja in odnosa do jedi.

Z italijansko se je prvič srečala lani, ko so pod okriljem Mercatorja imeli teden dni v gosteh kuharskega mojstra Pietra Costo iz Parme. Dobro so se razumeli z njim in osvojili več jedi, ki jih zdaj pripravljajo predvsem za poslovne obiske. Mojstra iz Parme so občudovali zato, ker je bil izredno varčen in ni zavrgel prav nobene stvari.

Letos so imeli v gosteh kuharje iz pobratene Bajine Bašte. „Bili smo prvi v občini,“ je dejala, „ki smo namesto obiskov delegacij vpeljali delovno sodelovanje. Teden srbske kuhinje je privabil veliko gostov, tudi domačinov. Nekatere najbolj priljubljene jedi smo obdržali na jedilniku in priredili smo celo samostojen srbski večer.“

Slovensko kuhinjo smo predstavili v Bajini Bašti. S seboj smo odpeljali vrsto domačih jedi, od k r vavic do pečenic in nadevanega želodca. Doživeli smo lep sprejem in uspeh, čeprav Srbov na primer nismo mogli ogreti za kislno repo. Vzdušje je bilo izredno prigrizljivo, k čemur je pripomoglo v narodne noše oblečeno strežno osebje in glasbeni ansambel. V kuhinji smo imeli največ smeha tedaj, ko smo delali potico. Nobenega valjarja nismo našli, nazadnje je pa nekdo le od nekod pritresel debelo palico, za katero so kolegi trdili, da je lopatin ročaj. Najbrž je bil res, potico smo pa le zvajljali.

V Bajini Bašti smo pomagali tudi pri zagonu pizzerije. Naredila sem jim nekaj odličnih receptov, najboljše pa sem pripravila iz užičkega pršuta in k ajmaka ter jo poimenovala po Tari.

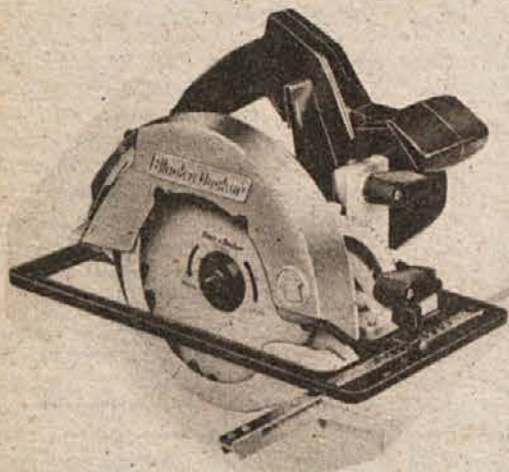
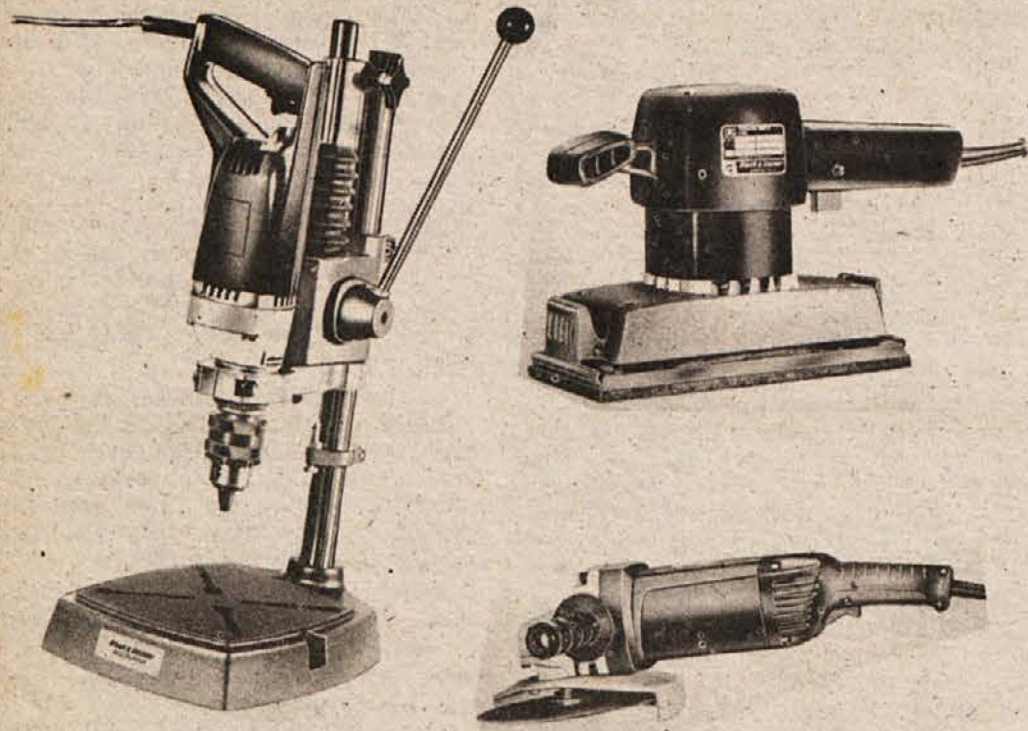
To jesen je Štefka z Mercatorjevo ekipo kuharjev prebila deset dni med vzhodnimi Nemci v Karl — Marx Stadt.

„Bila sem nadvse zadovoljna, da sem lahko sodelovala s tako elito, kot je kuharski mojster Janez Perdan — Džoni. Ob prihodu so nas Nemci previdno opozorili, da se njihovi gostje izogibajo juh in sladic. Mi smo jih seveda kljub temu

pripravljali. Opazili pa smo, da ljudem tam na vsakem koraku priporočajo skrb za vitkost, zato smo nekoliko zmanjšali porcije, seveda ne na lastno pobudo. Kuhali smo v restavraciji Ratskeller. Ko je direktor tamkajšnjih hotelov sedel z nami pri kosilu, ni pozabil povedati, da se je že moral zdraviti zaradi debelosti. Takoj po juhi nas je zapustil in se opravičil, češ da ga čaka delo. Najbrž rad je, pa je raje odšel, kot da bi gledal in ceditl slone. Nekdo iz naše ekipe je celo odkril, da se mora osebje v hotelu dvakrat na mesec tehtati. To je zasledil v disciplinskih pravilih. Stradajo pa kuharji kljub temu ne. Tisti, ki delajo zjutraj od šestih dalje, dobijo ob devetih zajtrk. Tedaj je na mizi vse, kar je tisti dan na voljo gostom. Vsakdo vzame, kar mu tekne, in potem je ves dan mir. Nihče ne ščipa stran od obrokov za goste, kar se pri nas včasih še dogaja.

Pri pripravljanju hrane smo imeli največje težave s čebulo. Nemci so debelo gledali, ko smo je za en obrok naročili dvajset kilogramov. Bila je drobna, zato smo jo lupili z natakarij vred. Gostje so hvallili našo kuhinjo, gostitelji pa so nas ob slovesu nagradili z visokim delovnim odlikovanjem. Garali smo od jutra do večera, zato smo bili priznanja zelo veseli. Zase lahko tudi rečem, da sem prav v tujini začutila, kako lepo je biti ponosen na to, da si državljan Jugoslavije, ki uživa ugled po vsem svetu. Veseli me, da sem lahko prispevala delček k temu, da drugi cenijo naše delo.“

JOŽICA TEPPEY

**SREČNO '81
VAM ŽELI**

Black & Decker
JUGOSLAVIJA

**Zaplešite v novo leto
s Terezo Kesovijo**

*Tereza
poljubi
me*

Jugoton

V četrtek, 1. januarja 1981, vas vabimo na

NOVOLETNI PLES

v Športno dvorano v Novem mestu!

Nastopala bo naša najboljša pevka
zaplavne glasbe

Tereza Kesovija

s svojim ansablom in plesno skupino.

Ples se bo pričel ob 19.30.

*****
Vsem našim obiskovalcem,
poslovnim prijateljem
in ostalim občanom
želimo
SREČNO NOVO LETO!
*****

Vstopnice dobite v novomeški poslovalnici
Kompasa, telefon: 21-333,
informacije pa tudi v Športni dvorani,
telefon: 22-941.

srečno 81

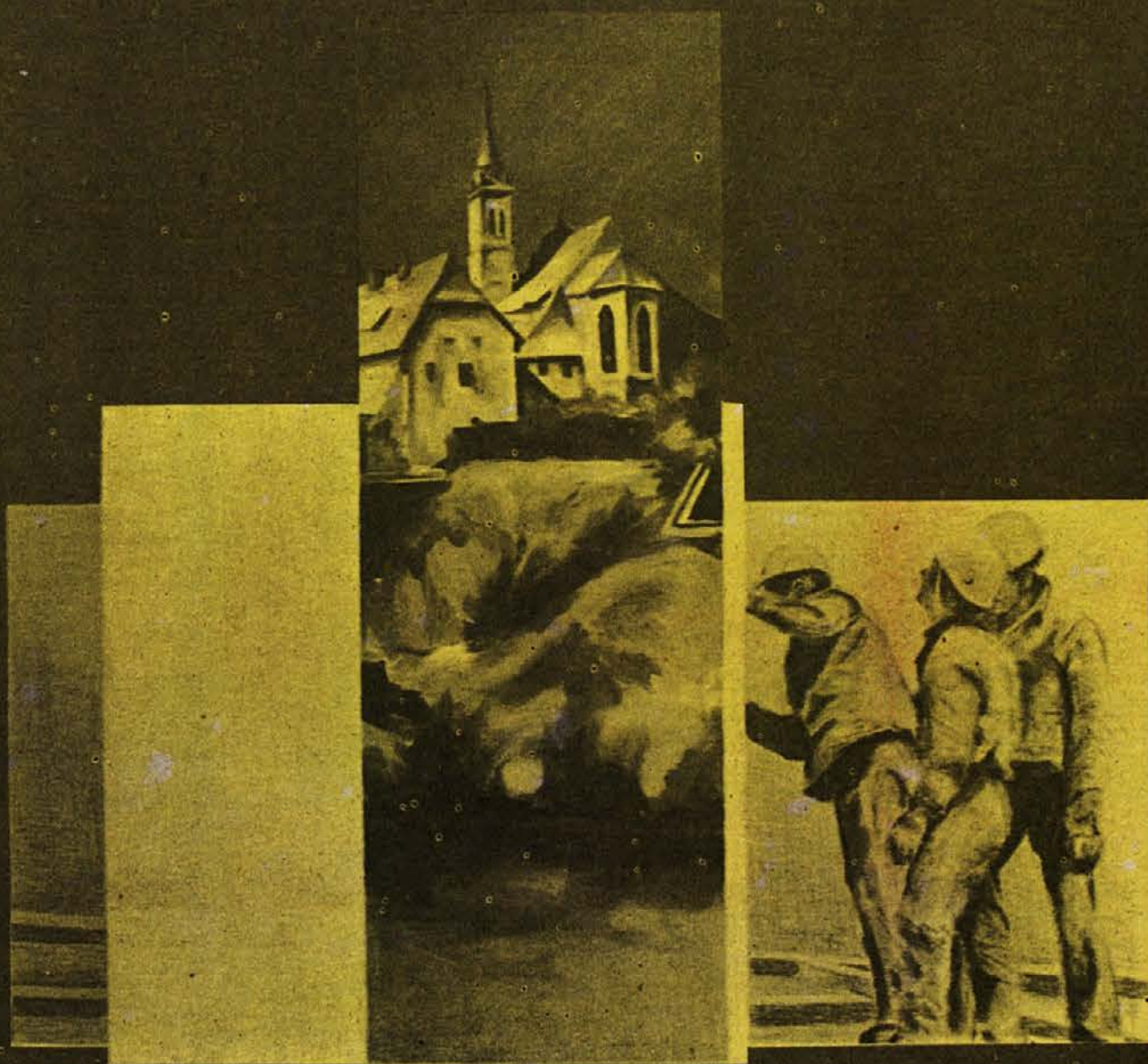
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

68000 NOVO MESTO, ZAGREBSKA 18, TELEFON: 068/23-311, TELEX: 35773

srečno 81

35 let
dolenjskega
gradbeništva

PIONIR

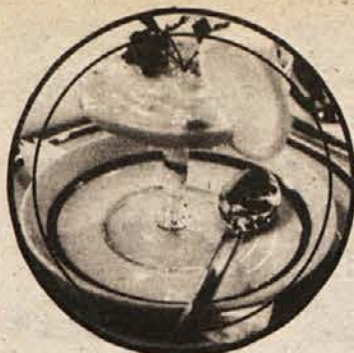

tretjino pomeni pričeska

Če je večerna toaleta še tako lepa in imate zraven tudi potrebne dodatke od čevljev do torbic, celoten vtis pokvarite, če k modnim rekvizitom nosite staro

pričesko. Posodobitev je tudi pri pričeski važna, saj pravijo, da urejena „glava“ pomeni tretjino splošnega vtisa. Nekaj zamisli za sodobne večerne pričeske prilagamo.

Kuha PETER BEVČ

silvestrova večerja

PIŠČANČEV KOKTAIL
GOVEJA JUHA Z REZANCI
NADEVANE TELEČJE PRSI
SVINJSKI HRBET PO KMEČKO
DUŠEN KORENČEK Z MASLOM
RADIČ Z JAJČKOM
ŠARLOTA
KAVA
OREHOVA POTICA IN DROBNO PECIVO

PERUTNINSKI KOKTAJL

1 kos piščančevih prsi spečemo in ohladimo, ta čas pa pripravimo omako. Vzamemo 30 dkg „TOMY“ majoneze, jo razmešamo v manjši skledi, dodamo malo limoninega soka, sol, poper,

gorčico, malo paradižnikove mezge ali ketuče in tekočo smetano, tako da dobimo gosto omako. Okus izboljšamo z belim vinom. V kozarec za sadno kupo damo najprej list zelene solate, rezino trdo kuhanega jajčka, na to malo zrezanega piščančevega mesa, prelijemo z omako in povrhu dekoriramo še z ostalimi kosi mesa in kodrastim peteršiljem. Zraven lahko ponudimo tudi slano pecivo.

NADEVANE TELEČJE PRSI

Vzamemo 1,50 kg telečjih prsi, jim odstranimo kosti, nasolimo, napravimo odprtino in nadevamo s kruhovim nadevom. Odprtino zašijemo, damo v pekač, prelujemo z vročim oljem in spečimo.

Nadev: 3 žemlje ali kruh, 6 dkg masla, 4 jajčka, 6 dkg šunka, malo vročega mleka, sol, poper, majaron in zeleni peteršilj. Žemlje ali kruh narežemo na kocke, navlažimo z mlekom. Maslo penasto umešamo, dodamo rumenjake, navlažen kruh, na kocke narezano šunko, začimbe in trd sreg iz beljakov. Vse skupaj narahlo zmešamo.

SVINJSKI HRBET PO KMEČKO

1 kg svinjskega hrbeta posolimo, dodamo mleti poper, malo sesekljane kumine, prelujemo z vročo maščobo in pečemo v srednje vroči pečici. Na dnu pekača dodamo očistene šalotke ali na grobo narezano čebulo. Ko se šalotke opečejo, prilijemo nekoliko juhe. V pečici meso na pol spečemo. Med pečenjem ga pridno zalivamo z lastnim sokom. Na pol pečenemu mesu dodamo na krhle narezan krompir, katerega smo poprej na krpi osušili in posolili. Vse skupaj spečemo do mehkega.

DUŠEN KORENČEK Z MASLOM

Korenček očistimo in skuhamo v slani vreli vodi. Kuhanega narežemo na kolobarčke, dodamo malo limoninega soka, sol, poper, malo sladkorja in narahlo zmešamo in prelujemo z maslom.

ŠARLOTA

4 jajca, 15 dkg sladkorja, 1/2 litra mleka, 3 dkg želatine, 1

vaniljev sladkor, 1/4 stroka vanilije, 1/2 litra stepene smetane, 1 žlica maraskina, malo olja za mazanje modela, 2,5 dcl sladke stepene smetane za dekoracijo.

Rumenjake in polovico sladkorja zmešamo, nato počasi prilivamo vrelo mleko, v katerega smo dali vaniljev strok in preostali sladkor. Vse skupaj stepamo z metlico nad soparo, da se krema dobro zgosti. Odstavimo in ji primešamo v mrzli vodi namočeno želatino. Krema stepamo še tako dolgo, da se povsem ohladi. Nato ji narahlo primešamo sladko stepeno smetano in maraskino. Z oljem namažemo model za šarloto, potresemo s sladkorjem in vanilijemo pripravljeno kremo. Posodo s kremo za nekaj ur postavimo na hladno, da se krema dobro strdi. Strjeno zvrnemo na velik steklen krožnik in okrasimo s stepeno smetano in vloženi sadjem.

OREHOVA POTICA

0,75 kg moke, 3 rumenjaki, 5 dkg kvasa, 10 dkg sladkorja, 10 dkg masla, sol, vaniljev sladkor, malo ruma, mleko.

Nadev: 0,60 kg orehovih jedrc, 7 dkg masla, smetana, sladkor, rum, malo imeta, 2 jajčka, malo vrelega mleka.

Iz kvasa, žličke sladkorja, žlice moke in 1/2 dcl mlačnega mleka nastavimo kvas. Med tem časom presejemo moko, vanjo zmešamo kvas, umešane rumenjake z maslom in sladkorjem, sol in mlačno mleko. Stepamo toliko časa, da postane testo po vrhu gladko. Ločiti se mora od posode in kuhavnice. Testo pustimo vzhajati, ta čas pa pripravimo nadev. Vzhajano testo stresemo na pomokano krpo in razvaljamo, namažemo z nadevom in lepo zvijemo. Pustimo še enkrat vzhajati in pečemo pri 180 C eno uro.

DROBNO PECIVO

0,75 kg moke, 0,30 kg masla, 0,30 kg sladkorja, 2 vaniljeva sladkorja, 1 pečilni prašek, 2 rumenjaka, 2 celi jajci, rum.

Na hitro naredimo krhko testo in ga pustimo pol ure počivati. Nato ga razvaljamo za nožev rob na debelo in izrezujemo z obodcem poljubne piškotke. Pečemo v vroči pečici. Ko so hladni, jih lahko nadevamo z marmelado, kremo ali prelujemo s čokoladno glazuro.

praznovanje doma

Kar precej ljudi letos na silvestrovo noč ne namerava v javnost, ampak bodo novo leto čakali v krogu prijateljev doma. Da pa takle večer kljub dobro obloženi mizi ne bi bil običajno

prijateljsko srečanje, marveč prijetna svečanost, prispeva vzdušje. Na hitro lahko naredite sami okraske, jih prilpite na okensko steklo ali obesite k oknu in okrog svetilke.

VOJAŠKI KOTIČEK

KARTEČA JE IZGINILA

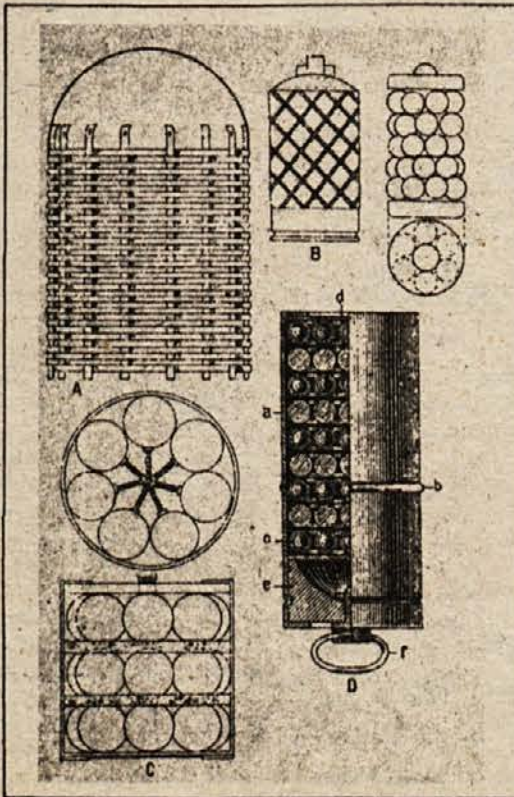
Karteča je artilerijska granata, napolnjena s svinčnimi ali železnimi kroglicami. Take granate so namenjene za obstreljevanje nasprotnikove žive sile na prostem na razdaljah 300 do 400 metrov. Kroglice potisnejo v obliko lijaka iz cevi smodničasti plini. Podobno se dogaja pri lovski puški s šibrami. Če so tla trda, je učinek kroglic še toliko večji, ker se odbijejo od tal.

V 14. in 15. stoletju so namesto svinčenih in železnih kroglic uporabljali kamne, kovinske drobce ali žeblje, ki so jih neposredno spuščali v cev. Kasneje so ugotovili, da drobci letijo dlje, če z njimi poprej napolnijo vrečke z okroglim lesenim dnom, pletene košare itd.

Vse do 17. stoletja so uporabljali karteče predvsem v bojih za trdnjave, dokler ni postalo najpomembnejše artilerijsko orožje proti nasprotnikovi živi sili na prostem. Karteče so se čedalje bolj razvijale. Med tridesetletno vojno so uporabljali lesene ali pločevinaste škatle

napolnjene s puškinimi svinčnimi kroglicami. Nekoliko kasneje so uvedli granatne karteče. Šlo je za majhne granate, ki so jih v treh ali štirih vrstah razporejali v pločevinaste škatle. V prejšnjem stoletju pa se pojavi prava karteča iz cilindričaste kovinske srajčice, dna, kroglic, pokrova in prstana. Kroglice so bile iz svinca in antimona ali pa iz cinka. V srajčico so jih zalili z raztaljenim kolofonijem ali žveplom. Težke so bile 40 do 60 gramov.

Karteče je treba razlikovati od šrapnelov. Kartečne kroglice se namreč razletijo v obliki lijaka takoj, ko priletijo iz ustja cevi, medtem ko šrapnelska granata lahko leti več kilometrov daleč in se razleti šele v zraku, preden pade na tla ali na kak objekt. Ker je bil šrapnel mnogo popolnejši, so karteče uporabljali predvsem za samoobrambo pred napadi konjenice. Ko pa so izpopolnili tudi šrapnele, ki jih je bilo mogoče tempirati za učinkovanje na zelo kratke razdalje (od 5 do 500 metrov), je potreba po kartečah povsem izginila. To velja še toliko bolj za današnje razmere, ko je za samoobrambo na primer artilerijske baterije strelsko avtomatsko orožje uspešnejše od karteč ali celo šrapnelov.

ORJAŠKI TOPOVSKI STOLPI

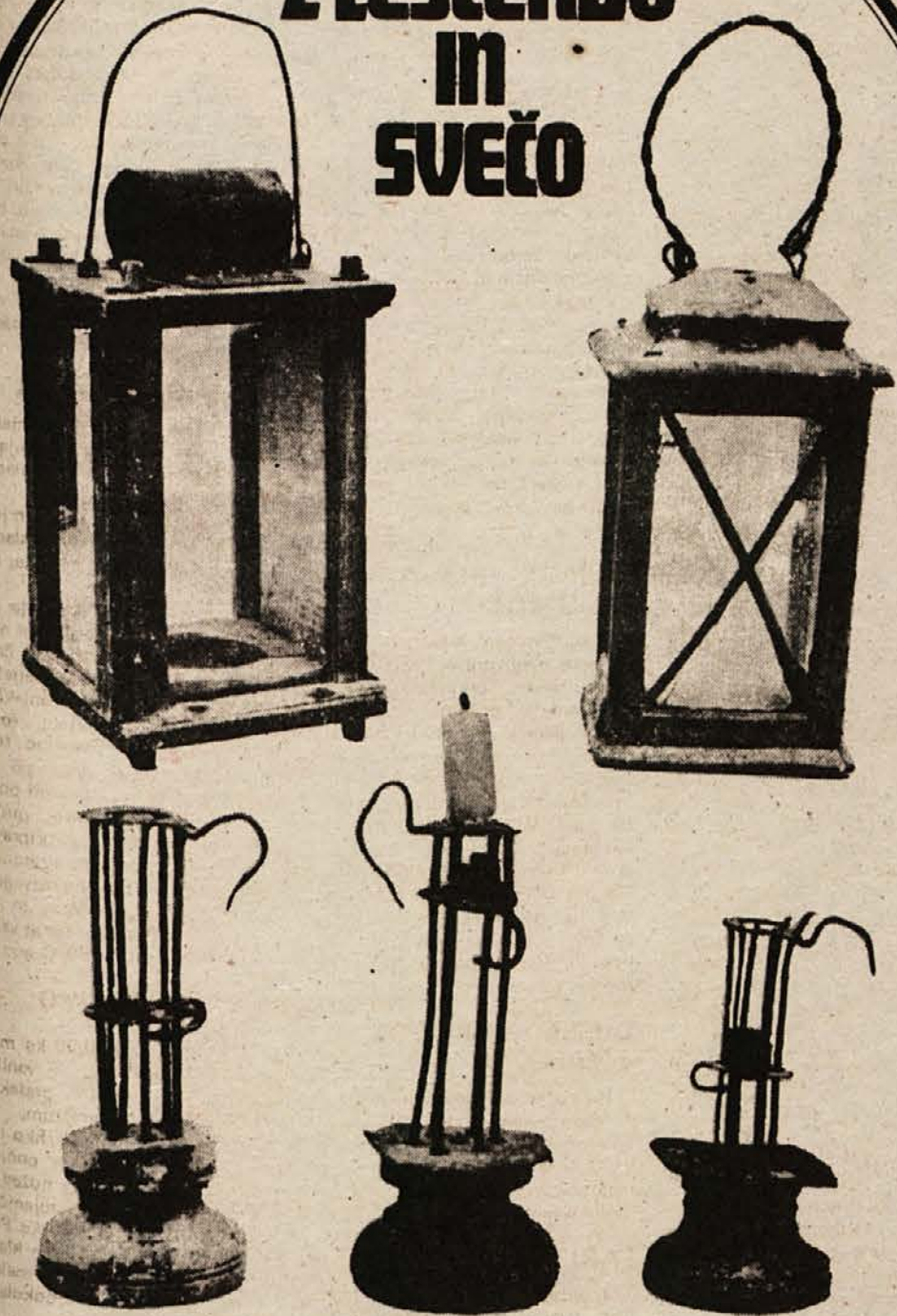
Topovski stolp je na vojnih ladjah približno isto, kot je na kopnem pri tankih topovska kupola, le da je navadno mnogo večji in težji. Topovski stolp ne vsebuje samo enega ali več topov z obdajajočim oklepom, ampak tudi municijska dvigala, del municije in posadko. Glede na velikost in težo oklepa poznamo težke in lahke topovske stolpe.

Prva vojna ladja, ki je bila opremljena s stolpom za dva topova kalibra 280 mm, je bil ameriški „Monitor“. Že leta 1861 je dobil valjasto kupolo iz osmih plasti 25 mm debelih jeklenih plošč. Kupola je bila visoka 270 cm in so jo po potrebi obračali s pomočjo parnega stroja. Podobne topovske kupole so kasneje začele uporabljati še druge vojne mornarice, ki so jih izpolnjevale in opremljale s čedalje debelejšimi jeklenimi oklepi. Njihova debelina je leta 1880 dosegla že 450 mm.

V jekleni kupoli je bilo različno število topov: na nekaterih ladjah po eden ali dva, na drugih po trije ali celo štirje topovi. Zato ni nič čudnega, če so bili nekateri topovski stolpi težki celo do 2000 ton in so imeli kar po šest nadstropij. Zgoraj je bil top z oklepom, na spodnjih platformah pa so imeli prostore in naprave za dostavo municije do topov. V kupolah so bili tudi ventilatorji, rezervoarji in cevi za hlajenje municije in gašenje požarov, naprave za ogrevanje, razsvetljavo itd. Tudi posadka ni bila majhna. Tako na primer je štela posadka ameriškega tricevnega topovskega stolpa kal 406 mm iz leta 1941 kar 80 mož. Z avtomatizacijo nekaterih opravil se je posadka postopoma zmanjševala: pri ameriških topovih kalibra 203 mm od 66 na 44 mož.

Lahke topovske stolpe so pred prvo svetovno vojno uporabljali na rečnih monitorjih, kasneje pa tudi na rušilcih in večjih morskikh vojnih ladjah. Po drugi svetovni vojni je začela švedska tovarna Bofors izdelovati „lahke“ topovske stolpe, ki tehtajo okoli 60 ton; uporabljajo jih za večnamenske avtomatske topove kalibra 120 mm. Kot zanimivost naj omenimo, da so med drugo svetovno vojno imeli nekateri sovjetski rečni oklepni čolni za zaščito topov celo navadne tankovske kupole.

Z LEŠČERBO in SVEČO

Da si danes življenje brez električnega toka, ki nam služi za razsvetljavo, ogrevanje in poganja najrazličnejše stroje (od najmanjših gospodinskih do ogromnih strojev v industriji, obrti in kmetijstvu), ne moremo več prav zamišljati, je dokazal tudi nedavni razpad energetskega sistema, ki je za dobri dve uri skoraj povsem ohranil dogajanje pri nas. Včasih pa ni bilo tako, saj elektrika ni nekaj od zmeraj danega, ampak jo je bilo treba „odkriti“. Vendar pa so si ljudje že pred odkritjem elektrike pomagali preganjati temo in daljšati dneve z najrazličnejšimi pripomočki. O starodavnih svetilih, ki so se uporabljala v Beli krajini — po Dolenjski in drugje niso bila bistveno drugačna, kar dokazujejo tudi primerki starih svetil v Dolenjskem muzeju — je zbral Jože Dular precej podatkov od starejših Belokranjcev.

Nekoč so si naši ljudje svetili s trskami, ki so jih različno imenovali: luč, treske, lučke. Delali so jih iz mladih hrastovih, bukovih, brezovih ali gabrovih debel, ki so jih najprej razžagali na 60 do 80 cm dolga polena, nato pa s sekirami ali bradlji cepili, oz. tesali v tanke trske. Pred tem pa so debla nekaj ur parili v peči, ker se jih je tako dalo lažje cepiti. Tesane luči, ki so jih izdelovali navadno jeseni in pozimi, so sušili na peči, na glavnici ali na gantrah nad pečjo. Našli so tudi več „ribežnov“ ali obličev — v Mladicah pri Semiču, v Branskem pri Šentjanžu, v Dobovici pri Litiji in v Črni na Koroškem — ki so jih ljudje uporabljali za pripravo trsk. Luči so ljudje navadno žgali na čelšniku (železne klešče, lučerna) — na različno zavitem kovanem železu, ki ima zgoraj klešče (ali feder), ki so držale trsko. Trske pa so vtikali tudi v številne zavoje. Železni del je bil nasajen na kolec s podstavkom. Ta leseni del so ponekod imenovali tudi podstav za luč. Če železnega čelšnika ni bilo pri hiši, so uporabljali pa leseno stojalo s palico, ki je bila na vrhu prekšana, in so tja vtaknili prižgano trsko.

Manj dela je dala ljudem razsvetljava z lojem, mastjo ali oljem. Najpogosteje so Belokranjci uporabljali ovčji loj, saj so ovce redili skoraj pri vsaki hiši. Loj so prižigali v črepu, črepinji starega lonca, manjše posode ali pa kar v izdovbljeni repi, krompirju ali korenju. V sredini loja je bil taht — košček zvite cunje ali v prejo ovita trščica. Tej luči so rekli črepec, črep ali pa kar koren, repa. V njej je lahko gorela tudi mast, za olje pa so uporabljali repice ali leščerbo, majhne lončene ali pločevinaste svetilke, podobne na pol prirezani repi, ki je bila s plosko stranjo položena na mizo, na vrhu pa je imela odprtino, skozi katero so nalili olje, v njej pa je bil tudi taht.

Iz ovčjega in govejega loja so delali tudi lojene sveče — za to so uporabljali poseben

pločevinast model — veliko boljše voščene sveče pa so ulivali predvsem čebelarji. Sveče so sprva gorele na lesenem podstavku z luknjo, pogosto pa so uporabljali tudi kupljene lesene svečnike s podstavkom, na katerem se je nabiral loj ali vosek.

Za razsvetljavo so ljudje začeli uporabljati petrolej v drugi polovici prejšnjega stoletja, sprva le v premožnejših hišah, saj je bil petrolej zelo drag (še malo pred drugo svetovno vojno so morali ljudje dati za liter petroleja v trgovinah, ki so jemale tudi plačilo v naturalijah, kar 42 jajc). Petrolej je najprej gorel v plehnati ali stekleni lampici, v katero je bil vtaknjen predivast ali bombažen stenj. Te lampice so bile sprva brez cilindra, zato se je pseej kadilo, svetloba pa je bila slaba. Z uporabo steklenih cilindrov se je razsvetljava precej izboljšala. Če so s petrolejem svetili zunaj hiše, so dali lampico v lehterno, svetilko z lesenim ali pločevinastim ogrodjem, v katerega so bile vstavljene šipe. Včasih so bile steklene lampice okrogle, na lesenem podstavku, ki so jih ljudje imenovali bučke.

Ko so se pojavile lehterne, so bile dobrodošla zamenjava za precej nevarno razsvetljavo zunaj hiš s prižganimi trskami, skupami ali baklami. Lehterne, ali lampe so uporabljali za razsvetljavo tudi v gostilnah in celo za „javno razsvetljavo“, za katero so skrbeli prižgalci luči, svetilničarji ali lampisti. Svetilničar je moral skrbeti, da so bile lampe zvečer napolnjene s petrolejem, cilindri čisti in stenj prirezan, ob prvem mraku pa je z lestvijo na rami in s svetilkami hodil od svetilke do svetilke, zamenjeval dogorele lampe in jih hkrati prižgal.

Še pred prvo svetovno vojno so si v nekaterih gostilnah omislili tudi karbidno razsvetljavo. V svetilke v lokalih in nad vrati je prihajal aceten po kovinskih cevah iz posode, ki je bila iz varnostnih razlogov spremljena v kakšnem manjšem izoliranem prostoru. Pa kljub temu ni šlo brez nesreč. Nekoč je v metliško gostilno „Pri kroni“ vstopila ženska s prižgano svečo in prišlo je do eksplozije, ženska pa je zgorela.

Zanimive so bile tudi „furmanske lampe“, ki so ponoči prižgane visele na vozu, pa lampe za kočije, ki so jih ljudje že lahko kupovali v trgovinah. Svojevrstni so tudi leseni mrtvaški lajhtarji, ki so jih postavljali ob krstah pokojnih, pa pločevinaste mrtvaške lampe, ki so jih v glavnem uporabljali pri pogrebnih na vasi, in sicer so jih je na čelu pogrebne spreveda navadno nosile starejše ženske.

Veliko teh nekdanjih svetil je ob elektrifikaciji naših krajev utonilo v pozabo, oziroma se je njihova uporaba zelo zmanjšala, še kako prav pa pridejo sveče, petrolejke ob izpadih električne energije, le če jih ljudje imajo.

VI ODGOVORE, MI NAGRADE

Časopis brez bralcev je mrtev kup papirja. Le če ga ljudje prebirajo, ima razlog, da izhaja. In ker želimo v uredništvu prisluhniti bralčevim željam, smo se odločili, da pripravimo anketo, s pomočjo katere bomo lahko ugotovili, kako izboljšati vašega in našega „Dolenjca“. Da se boste ankete lotili z večjim veseljem, smo sklenili, da z žrebanjem izberemo nekaj reševalcev. Podelili bomo 3 denarne in 10 knjižnih nagrad.

1. nagrada 3.000 din
2. nagrada 2.000 din
3. nagrada 1.000 din

Vaša naloga je, da izpolnite anketo ter jo najkasneje do 15. januarja 1981 pošljete na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 7, 68000 Novo mesto.

Izpolnjevanje ankete ni težko. Napisati je treba le vaše osebne podatke (da bomo lahko poslali nagrado na pravi naslov) in nekaj pripomb, drugače pa je treba le obkrožiti odgovor, ki se vam zdi ustrezen. Želimo izvedeti vaše iskreno mnenje, zato se ne bojte biti kritični; nagrajence bo izbral žreb, ne bo odločalo lepo mnenje.

ANKETA

Priimek in ime .....

Točen naslov .....

Poklic in starost .....

1. Kakšen je po vaši oceni časopis?	odličen	
	dober	
	slab	
2. Kakšna je po vaši oceni Priloga?	odlična	
	dobra	
	slaba	
3. Kakšen se vam zdi obseg časopisa?	pravšen	
	prevelik	
	premajhen	
4. Želite, da bi časopis izhajal:	enkrat tedensko	
	dvakrat tedensko	
5. Se vam zdijo prispevki dovolj kritični?	da	
	ne	
6. Ali je v časopisu dovolj razvedrilnega branja?	da	
	ne	
7. Česa je v časopisu preveč?		
8. Česa je v časopisu premalo?		
9. Najraje berete prispevke s področja:	politika	pisma bralcev
(občrtajte in označite z zaporedno številko 1, 2, 3, itd., kot si področja glede priljubljenosti sledijo)	gospodarstvo	zanimivosti iz sveta
	kultura	domače zanimivosti
	kriminal	podlistek, povesti
	šport	
10. Berete knjižna poročila v Prilogi?	da	
	ne	
11. Vas reklame v časopisu motijo?	da	
	ne	
12. Vas časopis dovolj obvešča o dogajanju v vaši občini?	da	
	ne	
13. Dolenjskemu listu bi se radi odpovedali zaradi:	previsoke naročnine	
	neredne dostave	
	slabega pisanja	
	premajhnega obsega	
14. Druge vaše pripombe:		

KRKA

*Delavke in delavci Krke
želiyo vsem srečno in usvarjalno
Novo leto!*

